

Inwoners denken mee over funderingsherstel

Een raadpleging in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

18 augustus 2026

POPULYTICS

What would you do?

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Auteurs

Niek Mouter (niek@populytics.nl)
Rosa Vroom
Jelle Turkenburg
Michiel Tilstra
Shannon Spruit

Datum

18 augustus 2026

Versie

Eindrapport

Contact

Populytics B.V.
Strawinskylaan 339
1077 XX Amsterdam
info@populytics.nl
www.populytics.nl

Samenvatting en conclusies

3.769 inwoners dachten mee over de keuzes rond funderingsherstel

- *Aanleiding.* Honderdduizenden gebouwen in Nederland hebben funderingsschade of kunnen daar de komende jaren mee te maken krijgen. Woningeigenaren zijn verantwoordelijk voor hun fundering, maar herstel is duur en vaak ingewikkeld om te regelen. Niet elke eigenaar kan dit alleen. Overheden en andere partijen kunnen ondersteuning bieden, maar niet alle vormen van hulp kunnen worden betaald. Er zijn keuzes nodig. In opdracht van de Nationale Aanpak Funderingen (NAF) heeft Populytics onderzocht in een landelijke inwonersraadpleging hoe Nederlanders over deze keuzes denken.
- *Onderzoeksvragen.* In de raadpleging staan drie vragen centraal:
 1. Hoe moeten de kosten van funderingsherstel volgens inwoners worden verdeeld tussen woningeigenaren en de overheid?
 2. Welke vormen van ondersteuning moeten prioriteit krijgen als niet alles kan?
 3. Welke argumenten en ervaringen verklaren deze voorkeuren?
- *Onderzoeksopzet.* De raadpleging gebruikt een wetenschappelijke methode, de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).^{*} Bij het ontwerpen van de PWE zijn vertegenwoordigers betrokken uit het NAF-netwerk.^{**}
- *Respons.* In totaal deden 3.769 inwoners mee, verdeeld over drie groepen:
 - **Panel 1 (Representatief Nederland):** 1.457 mensen uit een panel dat representatieve uitkomsten oplevert voor de Nederlandse bevolking op leeftijd, gender en opleidingsniveau.
 - **Panel 2 (Representatief risicogebieden):** 628 mensen uit een panel dat representatieve uitkomsten oplevert voor de bevolking uit de gebieden met een verhoogd risico op funderingsschade op leeftijd, gender en opleidingsniveau. Panel 2 is apart onderzocht omdat inwoners in risicogebieden mogelijk andere voorkeuren hebben dan gemiddeld.^{***}
 - **Open raadpleging:** 1.684 mensen. Hieraan kon iedereen meedoen. Deze groep is niet representatief, maar geeft een aanvullend beeld, geen doorsnede van de bevolking. Aan de open raadpleging deden relatief weinig mensen mee die zelf te maken hebben gehad met funderingsschade of denken hier in de toekomst mee te maken te krijgen.
- Tussen de groepen zit een kennis- en ervaringsverschil. In Panel 1 weet slechts 35% welke fundering hun woning heeft, en geeft 52% aan iets te weten over wat ze zouden moeten doen in het geval van schade. In de risicogebieden (Panel 2) weet 45% welke fundering de woning heeft, en 59% weet wat ze kunnen doen bij schade. In de open raadpleging is er meer kennis, hierin weet 67% welke fundering ze hebben, en 63% wat te doen.
- *Waardering.* Deelnemers gaven de raadpleging gemiddeld een 7,2 (Panel 1), 7,1 (Panel 2) en 7,3 (open raadpleging). Dat is vergelijkbaar met andere raadplegingen van Populytics.
- Naast de raadpleging voeren we huis-aan-huisgesprekken met bewoners uit wijken die met funderingsschade te maken hebben om meer te leren over hun ervaringen en aandachtspunten. De uitkomsten van deze gesprekken worden apart gepubliceerd wanneer deze zijn afgerond.

^{*} Voor meer uitleg over de methode, zie [figuur 1.1](#).

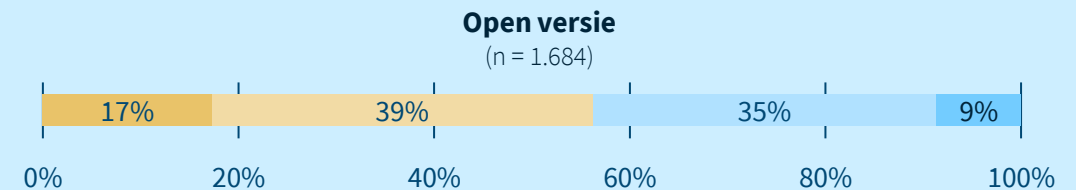
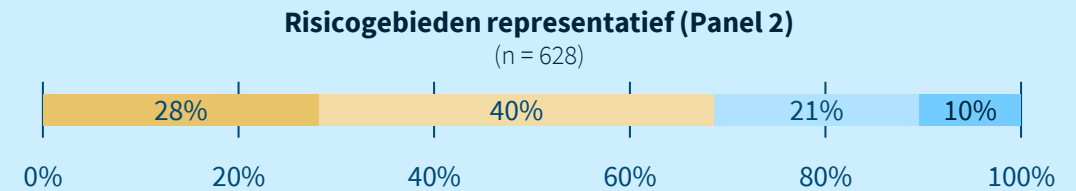
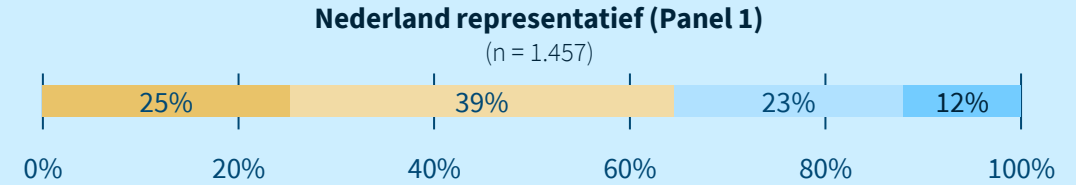
^{**} Betrokken waren bestuurders, technisch experts, beleids- en communicatieadviseurs van medeoverheden, financiële instellingen, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en kennisnetwerken op het gebied van funderingen en bodemdaling.

^{***} Risicogebieden waren de gemeenten Dordrecht, Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Zaltbommel, Leeuwarden, Emmen, Rotterdam, Zaanstad, Lingewaard, Maastricht en Heerlen.

Wie moet betalen voor funderingsherstel?

- In het eerste deel van de raadpleging vroegen we deelnemers wie volgens hen moet betalen om schade aan funderingen te herstellen. De overheid of woningeigenaren zelf? Deelnemers kregen redenen te zien voor beide standpunten en moesten daarna een keuze maken.
- Figuur 0.1 laat zien dat de grootste groep deelnemers (in alle drie de versies) kiest voor ‘woningeigenaren betalen zelf, met overheidssteun als ze het niet kunnen betalen’. De kleinste groep kiest voor ‘de overheid betaalt alle kosten uit belastinggeld’. Bij de twee representatieve panels kiezen meer deelnemers voor ‘woningeigenaren betalen alles zelf’ dan voor ‘we betalen samen: eigenaren een deel, de rest uit belastinggeld’. Bij de open raadpleging is dit andersom.
- Deelnemers die kiezen voor ‘woningeigenaren moeten zelf betalen’ vinden dat eigenaren zelf verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van de fundering. Daarnaast noemen zij vaak dat woningeigenaren hebben geprofiteerd van stijgende overwaarde en fiscale voordelen, waardoor ze nu ook de nadelen van het bezit kunnen en moeten dragen.
- De groep deelnemers die vindt dat woningeigenaren in principe zelf moeten betalen, maar met steun waar nodig, noemt dezelfde argumenten maar wel in mindere mate. Deze groep geeft daarnaast vaak aan dat de overheid steun moet geven wanneer overheidskeuzes (deels) de oorzaak zijn van de schade. Ook maken zij zich zorgen over eigenaren die herstelkosten niet kunnen betalen waardoor mensen niet kiezen voor herstel en de leefbaarheid in de wijk achteruitgaat. In zo’n geval is volgens hen publieke steun nodig om dit te voorkomen. Tegelijkertijd geeft deze groep aan dat er niet te veel steun moet komen, zodat er nog genoeg geld is voor andere belangrijke opgaven.
- De groep deelnemers die vindt dat overheid en woningeigenaren de kosten moeten delen noemt ongeveer dezelfde argumenten. De groep die vindt dat de overheid alles moet betalen noemt vooral dat volgens hen funderingsschade (mede) is ontstaan door keuzes rond het grondwaterpeil, waardoor overheden de kosten moeten betalen.
- In de panels kiezen deelnemers die zelf funderingsschade hebben vaker voor ‘woningeigenaren betalen zelf’ dan eigenaren die geen schade hebben. In de open raadpleging vinden juist relatief veel deelnemers dat eigenaren en overheid samen moeten betalen.

Figuur 0.1. Uitkomsten – Wie zou wat moeten betalen?

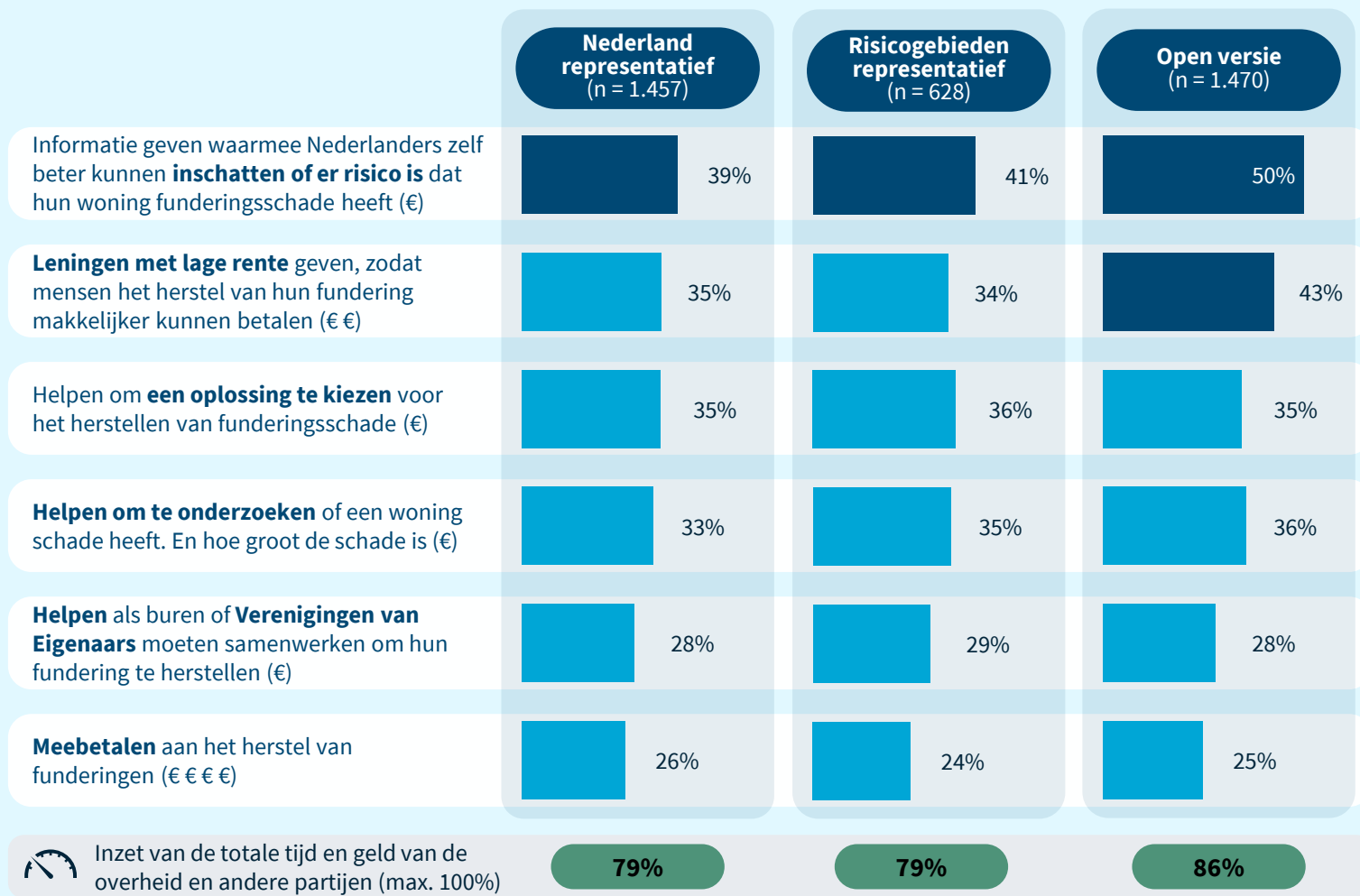
- Woningeigenaren betalen alles zelf
- Woningeigenaren betalen zelf, maar kunnen steun krijgen van de overheid als ze het zelf niet kunnen betalen
- We betalen samen: eigenaren een deel, de rest uit belastinggeld
- De overheid betaalt alle kosten uit belastinggeld

Deelnemers zetten het meeste in op informatie, zodat mensen risico beter kunnen inschatten

- **Keuzesituatie.** In dit onderdeel konden deelnemers aangeven welke hulp de overheid en andere partijen moeten geven bij funderingsschade. Bij zes hulpopties konden zij met schuifjes aangeven of de overheid en andere partijen de hulpoptie 'niet', 'een klein beetje', 'een beetje', 'veel' of 'zo veel mogelijk' moeten doen. Als ze een schuifje verplaatsten, dan zagen ze het effect op een metertje. Dat metertje liet zien hoeveel tijd en geld de keuze kostte voor de overheid en andere partijen. Het advies mocht niet in het rode deel van het metertje uitkomen. In figuur 0.2 staat met eurotekens tussen haakjes hoe duur elke optie is.
- De gemiddelde deelnemer adviseert in alle drie de versies om de optie 'Informatie geven' een beetje te doen (donkerblauw). De gemiddelde deelnemer uit de panels zet de vijf andere opties op 'een klein beetje doen' (lichtblauw). In de open raadpleging scoren 'leningen met lage rente' wat hoger. Gemiddeld geven deelnemers uit de twee panels 79% van het budget uit dat zij konden besteden in dit deel van het onderzoek.
- Dat de gemiddelde deelnemer adviseert om een klein beetje mee te betalen aan herstel is in lijn met de resultaten op de vorige slide. Omdat meebetalen meer geld kost dan de andere opties betekent 'een klein beetje doen' dat een relatief groot deel van het budget naar deze optie toegaat.
- Een kleine groep met (vermoedelijke) schade wil geen enkele vorm van hulp. Dit blijkt uit de analyse van de subgroepen (zie slide 59).

Figuur 0.2. Gemiddelde prioritering per versie

Conclusies en aanbevelingen

De grootste groep deelnemers vindt dat woningeigenaren zelf moeten betalen, behalve als zij dat echt niet kunnen.

- De grootste groep deelnemers vindt dat woningeigenaren in principe zelf het herstel van funderingen moeten betalen, maar dat mensen steun moeten krijgen die het echt niet kunnen betalen. Dit zien we terug bij verschillende groepen deelnemers, zowel aan de open als gesloten raadpleging, en zowel onder deelnemers die schade hebben of verwachten, als die dat niet hebben of verwachten. De vaakst genoemde reden is dat woningeigenaren zelf verantwoordelijk zijn voor hun huis en dus ook voor hun fundering. Een reden om wel steun te geven aan de mensen die herstel niet zelf kunnen betalen is dat de leefbaarheid van buurten achteruit kan gaan als funderingsschade niet wordt hersteld.

Een deel van de inwoners koppelt funderingsschade aan keuzes van de overheid rond het grondwaterpeil.

- Inwoners die vinden dat de overheid (een deel van) de kosten van herstel moet dragen geven vooral als argument dat funderingsschade volgens hen deels is ontstaan door keuzes van de overheid rond het grondwaterpeil. Deze inwoners schrijven funderingsschade eerder toe aan grondwaterpeilbesluiten dan aan klimaatverandering.

Steun geven betekent voor inwoners niet dat de overheid alles moet betalen.

- Steun geven als overheid betekent voor inwoners niet hetzelfde als 'alles betalen'. Ongeveer 10% van de bevolking vindt dat de overheid alle herstellkosten moet betalen. De meeste Nederlanders vinden dus dat eigenaren ook zelf een rol moeten pakken. Uit de raadpleging blijkt dat deelnemers adviseren om als overheid een klein beetje mee te betalen aan herstel als eigenaren het echt zelf niet kunnen betalen, maar vooral om in te zetten op andere vormen van steun (o.a. goede informatie geven over risico's op funderingsschade). Dit patroon is zowel zichtbaar bij deelnemers die schade hebben of verwachten als bij deelnemers die dat niet hebben of verwachten.

Aanbevelingen:

1. De grootste groep deelnemers vindt het belangrijk dat inwoners zelf verantwoordelijkheid nemen voor schade, maar ook dat de overheid inwoners helpt die het niet zelf kunnen betalen. Dit biedt een basis voor een solidaire aanpak: inwoners die het kunnen betalen, doen dat, en er is steun voor degenen die het echt nodig hebben.
2. Inwoners schrijven funderingsschade eerder toe aan grondwaterpeilbesluiten dan aan klimaatverandering. Wij adviseren in de communicatie (meer) aandacht te besteden aan (de combinatie van) oorzaken van funderingsschade. Dat is van belang omdat het beeld dat inwoners van de oorzaken hebben, samenhangt met hun verwachtingen over hulp en steun. Een realistisch beeld van de oorzaken draagt bij aan realistische verwachtingen over ieders rol bij het herstel. We bevelen aan om verder te onderzoeken hoe verschillende groepen inwoners een realistisch beeld kunnen krijgen van oorzaken van funderingsschade.
3. Omdat de voorkeuren van inwoners uit gebieden waar nu al funderingsschade is nauwelijks afwijken van inwoners die daarbuiten wonen, zijn de uitkomsten waarschijnlijk ook bruikbaar voor gebieden waar funderingsschade nu nog geen grote rol speelt, maar in de toekomst wel, zoals delen van het zuiden en oosten van het land.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding, opzet en respons	Wat was de aanleiding voor deze raadpleging? Hoe zag de raadpleging er globaal uit? Wie hebben er meegedaan?
2	Woningen, funderingen en kennis van deelnemers	Wie deden mee, in wat voor woningen wonen zij en wat weten zij over hun fundering?
3	Wie betaalt wat?	Wie moet volgens deelnemers de kosten van funderingsherstel betalen en waarom?
4	Hulp van de overheid en andere partijen	Welke vormen van hulp bij funderingsschade moeten volgens deelnemers prioriteit krijgen als niet alles kan?
5	Ingezoomd: woningen met (kans op) funderingsschade	Welke ervaringen, zorgen en behoeften hebben deelnemers met mogelijke funderingsschade?
6	Over de raadpleging	Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?

1

Aanleiding, opzet en respons

- Wat was de aanleiding voor deze raadpleging?
- Hoe zag de raadpleging er globaal uit?
- Wie hebben er meegedaan aan de raadpleging?

○

①

②

③

④

⑤

⑥

Samenvatting en
conclusies

Aanleiding, opzet en
respons

Woningen, funderingen
en kennis van deelnemers

Wie betaalt wat?
(dilemma)

Hulp van de overheid en
andere partijen

Ingezoomd: woningen met
(kans op) funderingsschade

Over de raadpleging

Onderzoek naar wat inwoners belangrijk vinden voor funderingsherstel

- Deze raadpleging is uitgevoerd met de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE). Figuur 1.1 laat zien wat deze methode inhoudt en hoe deelnemers binnen beleidsmatige beperkingen tot een advies komen.
- *Aanleiding.* Honderdduizenden gebouwen in Nederland hebben funderingsschade of kunnen daar de komende jaren mee te maken krijgen. Funderingsonderzoek en herstel zijn vaak ingewikkeld en kostbaar. Woningeigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor hun fundering, maar kunnen niet altijd alle kosten dragen of het herstel zelfstandig organiseren. Overheden en andere partijen kunnen ondersteuning bieden, maar niet alle vormen van hulp kunnen worden betaald. Daarom wil het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de uitvoering van de Nationale Aanpak Funderingen inwoners raadplegen over dit onderwerp. Populytics heeft hiervoor een landelijke inwonersraadpleging uitgevoerd.
- *Onderdelen van de raadpleging.* De raadpleging maakte gebruik van de Participatieve Waarde Evaluatie. Eerst gaven deelnemers aan hoe de kosten van funderingsherstel volgens hen moeten worden verdeeld tussen woningeigenaren en de overheid. Daarna beantwoordden zij de vraag: 'Waar moeten huishoudens hulp bij krijgen?' Deelnemers konden met schuifjes prioriteit geven aan zes vormen van ondersteuning bij (mogelijke) funderingsschade. Een meter liet zien hoeveel inzet hun keuzes vroegen van overheden en andere partijen, in termen van geld en tijd. Als de meter in het rood kwam, moesten deelnemers hun keuzes aanpassen. Deelnemers konden hun keuzes ook toelichten.
- *Deelnemers.* In totaal deden 3.769 inwoners mee. Zij bestonden uit drie groepen: 1.457 deelnemers uit een panel dat een representatief beeld geeft van de Nederlandse bevolking naar leeftijd, gender en opleidingsniveau. 628 deelnemers uit een panel dat een representatief beeld geeft van inwoners van gebieden met een verhoogd risico op funderingsschade* naar leeftijd, gender en opleidingsniveau. 1.684 deelnemers aan de open raadpleging. Deze groep is niet samengesteld om representatieve uitkomsten op te leveren, maar bood iedereen de mogelijkheid om een mening en ervaringen te delen.
- *Looptijd.* Beide panelraadplegingen stonden open van 17 juni tot en met 14 juli 2026. De open raadpleging liep van 17 juni tot en met 1 augustus 2026.

Figuur 1.1. Over de methode PWE

- *Wetenschappelijk gevalideerd:* De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) is een participatiemethode die Populytics vaak inzet om mensen te betrekken bij beslissingen die hen gaan raken. De methode is ontwikkeld en gevalideerd door wetenschappers, onder andere van de TU Delft.
- *Op de stoel van:* De essentie van een PWE-raadpleging is om deelnemers in een online omgeving 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Deelnemers krijgen een zogeheten keuzetaak te zien. Deze keuzetaak bootst de situatie van beleidsmakers na die bezig zijn met het vormen en uitvoeren van beleid. Deelnemers zien beleidsopties die de beleidsmakers overwegen en ze zien dat er beperkingen zijn. Zij ervaren zodoende een vergelijkbare afweging. Wat adviseren ze vervolgens als zij in de schoenen van een beleidsmaker staan? Deelnemers kunnen hun advies motiveren.
- *Begrip voor complexiteit:* Door mee te doen aan een PWE-raadpleging begrijpen deelnemers beter de complexiteit van de beleidskeuze. En de resultaten stellen beleidsmakers in staat om hun keuzes beter aan te laten sluiten op voorkeuren, waarden en zorgen van deelnemers.

In totaal hebben 3.769 inwoners deelgenomen. Representatieve uitspraken zijn mogelijk o.b.v. Panel 1 en Panel 2

- Figuur 1.2 laat zien hoe de deelnemers aan het landelijke panel, het panel in de risicogebieden en de open raadpleging zijn verdeeld naar gender, leeftijd, opleidingstype en provincie. Deze data zijn ongewogen.
- Diverse deelname, lichte oververtegenwoordiging van bepaalde groepen.* In beide panels komt de genderverdeling vrijwel overeen met die van de relevante populatie. Vooral hbo- en wo-opgeleiden zijn oververtegenwoordigd. In het panel in de risicogebieden komen veel deelnemers uit Noord-Holland en Zuid-Holland. Deze provincies bevatten relatief veel risicogebieden. In de open raadpleging zijn vooral mannen, 35-plussers en hbo- en wo-opgeleiden oververtegenwoordigd.
- Deze verschillen in deelnamebereidheid tussen bevolkingsgroepen zijn gebruikelijk.* Bij een open raadpleging zijn de afwijkingen doorgaans groter, omdat deelnemers zichzelf aanmelden en vaak meer betrokken zijn bij het onderwerp. De resultaten van het landelijke panel (1) en het panel in de risicogebieden (2) zijn herwogen op gender, leeftijd en opleidingsniveau. Hierdoor kunnen we representatieve conclusies trekken op deze kenmerken over de gehele bevolking. Zie [de Methodologieparagraaf](#) voor een toelichting op deze gebruikelijke statistische werkwijze.
- Verskillende soorten resultaten.* We presenteren de uitkomsten van beide panels en de open raadpleging afzonderlijk. De open raadpleging is niet representatief voor Nederland, maar geeft inzicht in de voorkeuren van inwoners die graag hun stem willen laten horen over dit onderwerp. De analyses van geschreven motivaties combineren reacties uit alle drie de versies.

Figuur 1.2. Samenstelling van de deelnemers

	Aandeel in Nederland	Panel 1 (Nederland)* (n = 1.457)	Panel 2 (Risico-gebieden)* (n = 628)	Open versie* (n = 1.348)
Gender				
Vrouw	50,2%	50,8%	49,5%	30,0%
Man	49,8%	48,5%	50,3%	67,5%
Non-binair	-	0,8%	0,2%	2,4%
Leeftijd		(n = 1.457)	(n = 628)	(n = 1.395)
16 tot 34 jaar	25,9%	30,0%	29,3%	10,0%
35 tot 64 jaar	35,4%	48,1%	51,4%	56,8%
65 jaar en ouder	38,5%	21,6%	19,1%	32,6%
Opleiding		(n = 1.457)	(n = 628)	(n = 1.348)
bo, vmbo, havo-, vwo- onderbouw of mbo1	25,9%	22,5%	16,4%	1,6%
havo, vwo, mbo2-4	40,8%	34,3%	34,2%	12,9%
hbo, wo	33,3%	42,9%	48,9%	83,8%

	Aandeel in Nederland	Panel 1 (Nederland)* (n = 1.457)	Panel 2 (Risico-gebieden)* (n = 628)	Open versie* (n = 1.684)
Provincie				
Drenthe	2,8%	2,9%	5,7%	2,3%
Flevoland	2,5%	4,3%	3,0%	4,4%
Fryslân	3,6%	4,4%	5,9%	6,2%
Gelderland	11,8%	10,9%	10,4%	10,2%
Groningen	3,3%	5,0%	0,8%	3,8%
Limburg	6,2%	7,4%	7,8%	2,3%
Noord-Brabant	14,5%	14,3%	0,2%	5,8%
Noord-Holland	16,3%	13,4%	41,1%	16,1%
Overijssel	6,5%	6,8%	0,2%	3,5%
Utrecht	7,7%	7,7%	0,3%	10,9%
Zeeland	2,1%	2,8%	0,2%	1,1%
Zuid-Holland	21,0%	20,0%	24,2%	33,2%
Buiten Nederland		-	-	0,2%
Caraïbische delen van het Koninkrijk	1,8%	-	0,2%	-

* Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft ‘Weet ik niet / Zeg ik liever niet’ of ‘Zeg ik liever niet’

2

Woningen, funderingen en kennis van deelnemers

2A

Woningen van deelnemers

2B

Funderingen van deelnemers

2C

Kennis van funderingen onder deelnemers

2A

Woningen van deelnemers

- Kenmerken van de woningen van deelnemers in de drie versies van de raadpleging.
- Aantallen en percentages naar koop- of huurwoning, woningtype, bouwjaar en woonduur.

Woonsituatie en woningtype deelnemers

- Figuur 2.1 laat zien hoe de deelnemers aan het landelijke panel, het panel in de risicogebieden en de open raadpleging zijn verdeeld naar woonsituatie en woningtype.
- Woonsituatie.* In het landelijke Panel 1 heeft 61% een koopwoning en 33% een huurwoning. Dit ligt redelijk dicht bij de Nederlandse woningvoorraad, die volgens het CBS in 2025 voor 58% uit koopwoningen en voor 42% uit huurwoningen bestaat. * In Panel 2, gericht op risicogebieden, heeft 55% een koopwoning en 40% een huurwoning. De open raadpleging bestaat met 88% vooral uit woningeigenaren en dat is hoger dan in beide panels en dan het landelijk gemiddelde.
- Type huis.* In het panel over heel Nederland (Panel 1) wonen deelnemers het vaakst in een rijtjeswoning (37%). Panel 2 in de risicogebieden bevat relatief veel bewoners van appartementen, flats en vergelijkbare woningen (42%). Deelnemers aan de open raadpleging wonen vaker in een hoekhuis of twee-onder-één-kapwoning (30%) of vrijstaande woning.

Figuur 2.1. Woonsituatie en woningtype deelnemers

	Nederland (Representatief)** (n = 1.457)	Risicogebieden (Representatief)** (n = 628)	Open versie (Niet representatief)** (n = 1.682)
Woonsituatie			
Ik heb een koopwoning, en ben lid van een Vereniging van Eigenaars (VvE)	19,9%	27,6%	16,1%
Ik heb een koopwoning, en ben geen lid van een Vereniging van Eigenaars (VvE)	41,4%	27,6%	73,2%
Ik huur een woning van een woningcorporatie	26,0%	31,9%	6,2%
Ik huur een woning van een particuliere verhuurder	6,6%	8,3%	2,3%
Ik woon bij iemand in huis	5,4%	3,3%	1,2%
Anders	0,4%	1,1%	0,8%
Woningtype	(n = 1.457)	(n = 628)	(n = 1.397)
Rijtjeswoning	37,0%	31,5%	30,3%
Appartement, flat, studio, bovenwoning of benedenwoning	25,8%	41,7%	19,5%
Hoekhuis of twee-onder-één-kapwoning	21,5%	13,9%	29,0%
In een vrijstaande woning	14,4%	12,1%	20,3%
Anders, bijvoorbeeld in een studentenhuis	0,7%	0,5%	0,4%

* Bron: Voorraad woningen; eigendom, type verhuurder, bewoning, regio | CBS

** Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'Zeg ik liever niet' of heeft de vraag niet ingevuld

Bouwjaar en woontijd van deelnemers

- Figuur 2.2 laat zien hoe de deelnemers aan het landelijke panel, het panel in de risicogebieden en de open raadpleging zijn verdeeld naar het bouwjaar van hun woning en hun woontijd.
- *Bouwjaar*. In beide panels woont de meerderheid in een woning die na 1970 is gebouwd. Dit aandeel is hoger in Panel 1 (57%) dan in Panel 2 (51%). In Panel 2 wonen deelnemers vaker in een woning van vóór 1950: 24% tegenover 15% in Panel 1.
- *Woontijd*. De woontijd is in beide panels breed verdeeld. Ongeveer 10-15% woont al minimaal dertig jaar in de huidige woning. Deelnemers aan Panel 2 wonen gemiddeld iets langer op hetzelfde adres: 41% woont er minimaal vijftien jaar, tegenover 39% in Panel 1.

Figuur 2.2. Bouwjaar en woontijd van deelnemers

	Nederland (Representatief)* (n = 1.457)	Risicogebieden (Representatief)* (n = 628)	Open versie (Niet representatief)* (n = 1.681)
Bouwjaar van de woning			
Voor 1910	2,9%	4,6%	11,5%
Tussen 1910 en 1930	5,2%	7,3%	11,6%
Tussen 1930 en 1950	6,7%	11,8%	9,7%
Tussen 1950 en 1970	19,9%	16,7%	13,8%
Na 1970	56,8%	51,4%	52,2%

	(n = 1.457)	(n = 628)	(n = 1.349)
Woontijd			
Minder dan 3 jaar	13,8%	10,8%	14,5%
3 tot 4 jaar	10,7%	10,0%	7,3%
5 tot 10 jaar	23,7%	22,5%	22,4%
10 tot 15 jaar	12,3%	15,3%	11,6%
15 tot 20 jaar	9,8%	11,9%	8,9%
20 tot 25 jaar	8,4%	9,9%	11,0%
25 tot 30 jaar	6,8%	7,5%	8,7%
30 jaar of meer	14,0%	11,8%	15,5%

* Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'Zeg ik liever niet' of 'Anders'

2B

Funderingen van deelnemers

- Ervaringen van deelnemers met funderingsschade in hun wijk en aan hun eigen woning. Vergelijking tussen de drie versies van de raadpleging op eerder funderingsherstel en de verwachte noodzaak van herstel.

Funderingen van deelnemers

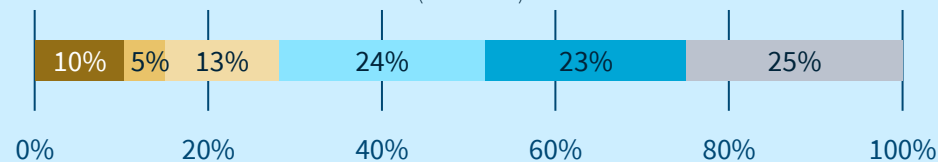
- Figuur 2.3 laat zien in hoeverre deelnemers aan het landelijke panel ervaring hebben met mogelijke funderingsschade in hun wijk en woning, en of zij verwachten dat funderingsherstel nodig is.
- Schade in de wijk.* Volgens de grootste groep (47%) van Panel 1 is er (vermoedelijk) **geen** funderingsschade in de huizen in hun wijk. 28% vermoedt of weet zeker dat er wel schade is. Een kwart (25%) heeft geen idee.
- Herstelwerkzaamheden aan eigen woning.* Bijna twee derde (64%) heeft geen herstelwerkzaamheden gehad aan zijn of haar eigen woning. 15% heeft dit wel gehad. Een vijfde (21%) weet het niet.
- Mogelijk funderingsherstel.* Van alle deelnemers geeft de grootste groep (45%) aan te denken dat zijn of haar woning geen funderingsherstel nodig heeft. 24% denkt dat dit wel nodig is of is er al mee bezig. 31% heeft geen idee.

Figuur 2.3. Ervaringen met funderingsschade

Nederland representatief (Panel 1)

“Zijn er in jouw wijk huizen met schade aan hun fundering?”

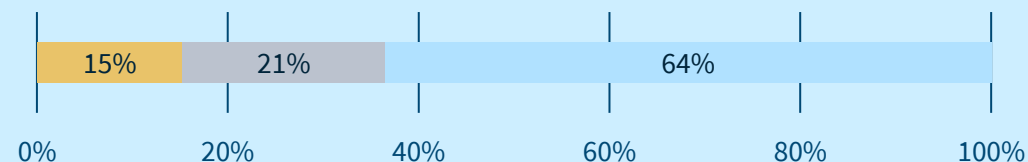
(n = 1.457)

- Ja, meerdere huizen
- Ja, een huis
- Ik denk van wel, maar weet het niet zeker
- Ik denk van niet, maar weet het niet zeker
- Nee
- Geen idee

“Zijn er ooit herstelwerkzaamheden geweest aan de fundering van jouw woning?”

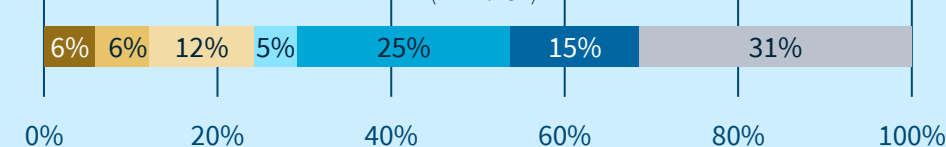
(n = 1.457)

- Ja
- Weet ik niet
- Nee

“Denk je dat de fundering van jouw woning herstel nodig heeft?”

(n = 1.457)

- Ja, onderzoek laten doen, niet mee bezig
- Ja, opdracht tot herstel / ben ermee bezig
- Ik denk van wel, nog geen onderzoek laten doen
- Nee, niet nodig, wel onderzoek laten doen
- Nee, niet nodig, geen onderzoek laten doen
- Nee, houdt het in de gaten
- Geen idee

Funderingen van deelnemers

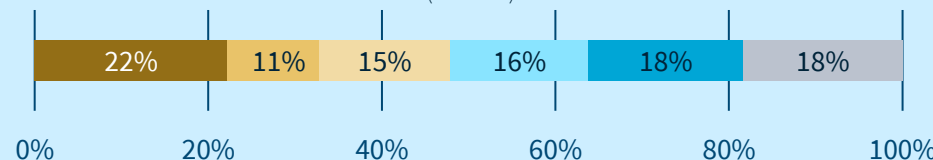
- Figuur 2.4 laat zien in hoeverre deelnemers aan het panel in de risicogebieden ervaring hebben met mogelijke funderingsschade in hun wijk en woning, en of zij verwachten dat funderingsherstel nodig is.
- Schade in de wijk.* Volgens de grootste groep (48%) van de deelnemers aan Panel 2 is er (vermoedelijk) **wel** funderingsschade in de huizen in hun wijk. 34% vermoedt of weet zeker dat er geen schade is. Bijna een vijfde (18%) heeft geen idee.
- Herstelwerkzaamheden aan eigen woning.* Ruim de helft (54%) heeft geen herstelwerkzaamheden gehad aan zijn of haar eigen woning. 28% heeft dit wel gehad. Een vijfde (18%) weet het niet.
- Mogelijk funderingsherstel.* Van alle deelnemers geeft 38% aan te denken dat zijn of haar woning geen funderingsherstel nodig heeft. Een groep van bijna dezelfde grootte (37%) denkt dat dit wel nodig is of is daar al mee bezig. 25% heeft geen idee.

Figuur 2.4. Ervaringen met funderingsschade

Risicogebieden representatief (Panel 2)

“Zijn er in jouw wijk huizen met schade aan hun fundering?”

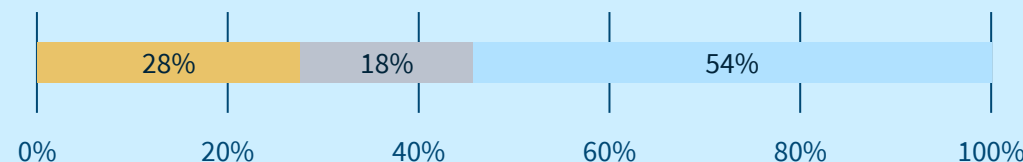
(n = 628)

- Ja, meerdere huizen
- Ja, een huis
- Ik denk van wel, maar weet het niet zeker
- Ik denk van niet, maar weet het niet zeker
- Nee
- Geen idee

“Zijn er ooit herstelwerkzaamheden geweest aan de fundering van jouw woning?”

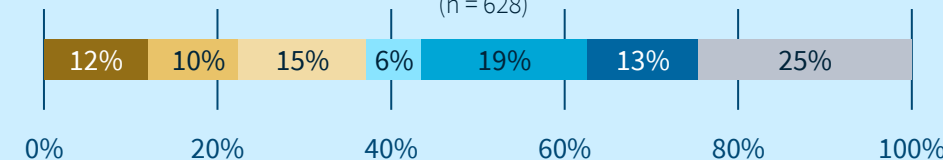
(n = 628)

- Ja
- Weet ik niet
- Nee

“Denk je dat de fundering van jouw woning herstel nodig heeft?”

(n = 628)

- Ja, onderzoek laten doen, niet mee bezig
- Ja, opdracht tot herstel / ben ermee bezig
- Ik denk van wel, nog geen onderzoek laten doen
- Nee, niet nodig, wel onderzoek laten doen
- Nee, niet nodig, geen onderzoek laten doen
- Nee, houdt het in de gaten
- Geen idee

Funderingen van deelnemers

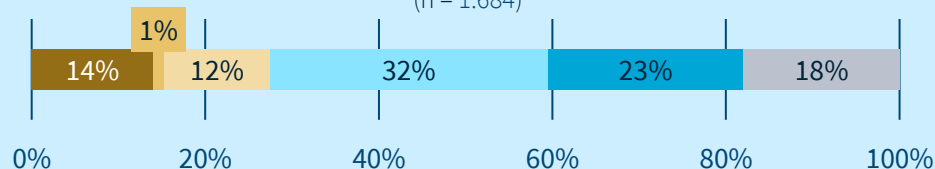
- Figuur 2.5 laat zien in hoeverre deelnemers aan de open raadpleging ervaring hebben met mogelijke funderingsschade in hun wijk en woning, en of zij verwachten dat funderingsherstel nodig is.
- Schade in de wijk.* Volgens de grootste groep (55%) van de deelnemers aan de open raadpleging is er (vermoedelijk) **geen** funderingsschade in de huizen in hun wijk. 17% vermoedt of weet zeker dat er wel schade is. 18% heeft geen idee.
- Herstelwerkzaamheden aan eigen woning.* Vier op de vijf deelnemers (80%) hebben geen herstelwerkzaamheden gehad aan zijn of haar eigen woning. 4% heeft dit wel gehad. 16% weet het niet.
- Mogelijk funderingsherstel.* Van alle deelnemers geeft 59% aan te denken dat zijn of haar woning geen funderingsherstel nodig heeft. Een kleinere groep (14%) denkt dat dit wel nodig is of is er al mee bezig. 27% heeft geen idee.

Figuur 2.5. Ervaringen met funderingsschade

Open versie

“Zijn er in jouw wijk huizen met schade aan hun fundering?”

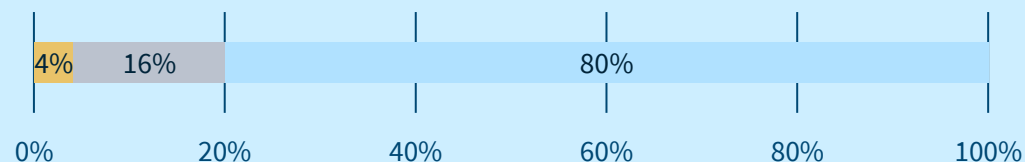
(n = 1.684)

- Ja, meerdere huizen
- Ja, een huis
- Ik denk van wel, maar weet het niet zeker
- Ik denk van niet, maar weet het niet zeker
- Nee
- Geen idee

“Zijn er ooit herstelwerkzaamheden geweest aan de fundering van jouw woning?”

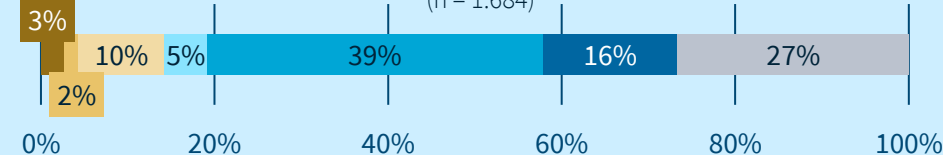
(n = 1.684)

- Ja
- Weet ik niet
- Nee

“Denk je dat de fundering van jouw woning herstel nodig heeft?”

(n = 1.684)

- Ja, onderzoek laten doen, niet mee bezig
- Ja, opdracht tot herstel / ben ermee bezig
- Ik denk van wel, nog geen onderzoek laten doen
- Nee, niet nodig, wel onderzoek laten doen
- Nee, niet nodig, geen onderzoek laten doen
- Nee, houdt het in de gaten
- Geen idee

2C

Kennis van funderingen onder deelnemers

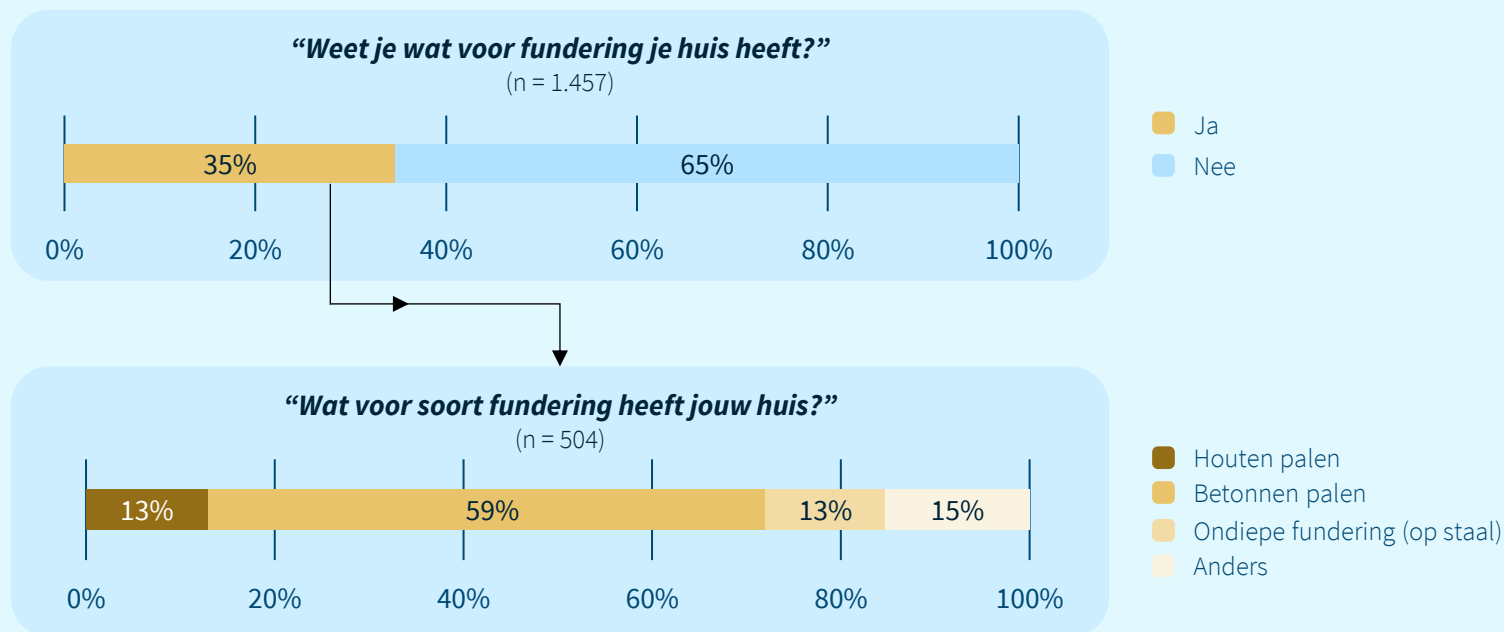
- Kennis van deelnemers over hun fundering, het type fundering van hun woning en mogelijke oplossingen bij funderingsschade. Vergelijking tussen de drie versies van de raadpleging naar kennis van funderingen en de behoefte aan informatie.

Funderingen van deelnemers

- Figuur 2.6 laat zien welk aandeel van de deelnemers aan het landelijke panel weet welk type fundering de eigen woning heeft en welk funderingstype deze deelnemers rapporteren.
- *Volgorde.* Aan deelnemers werd eerst gevraagd of ze wisten wat voor fundering hun huis heeft. Wie dit wist, kreeg een vervolgvraag te zien met welk soort fundering hun huis heeft.
- *Kennis over de fundering.* Het merendeel van de deelnemers (65%) van Panel 1 weet niet wat voor fundering hun huis heeft. 35% weet het wel.
- *Soort fundering.* Van de deelnemers die weten welke fundering hun huis heeft, heeft bijna 60% betonnen palen als fundering (59%). Twee gelijke groepen van 13% hebben een houten dan wel ondiepe fundering (op staal). 15% heeft een ander soort fundering.

Figuur 2.6. Kennis over eigen fundering

Nederland representatief (Panel 1)

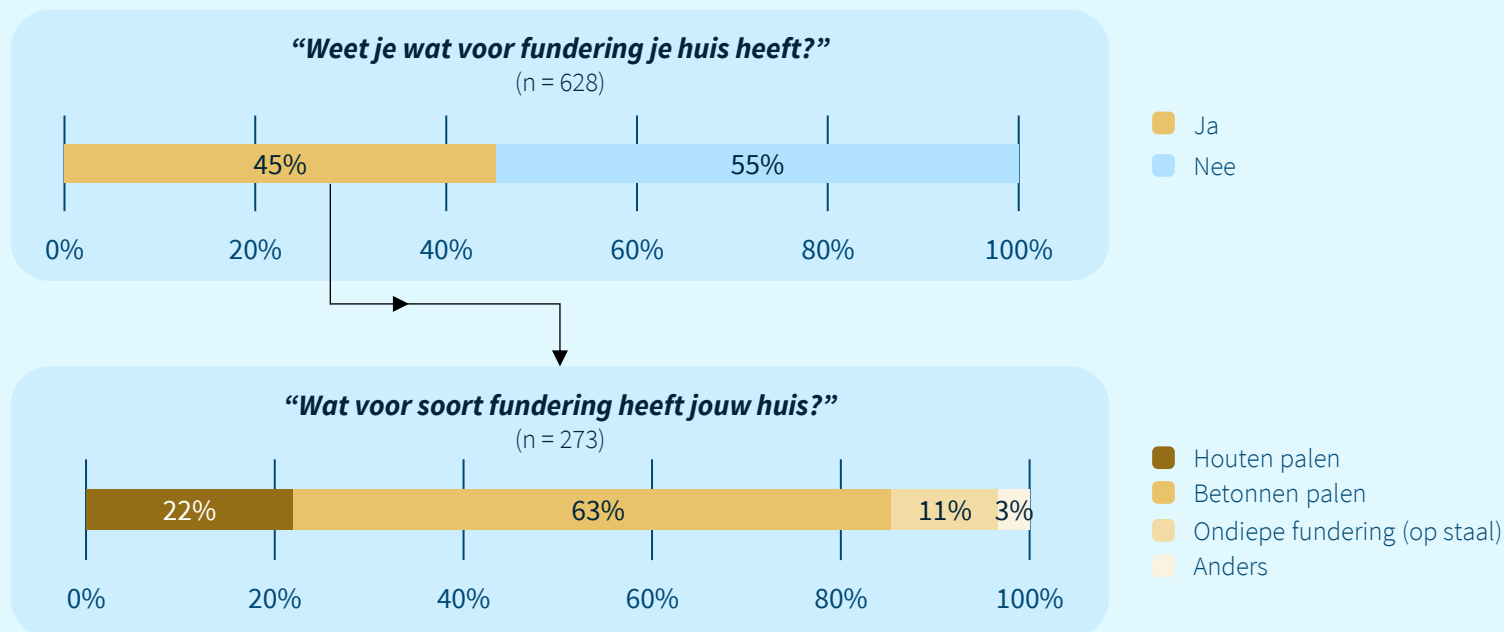

Funderingen van deelnemers

- Figuur 2.7 laat zien welk aandeel van de deelnemers aan het panel in de risicogebieden weet welk type fundering de eigen woning heeft en welk funderingstype deze deelnemers rapporteren.
- *Volgorde.* Aan deelnemers werd eerst gevraagd of ze wisten wat voor fundering hun huis heeft. Als ze dit wisten, dan kregen ze een vervolgvraag te zien met welk soort fundering hun huis heeft.
- *Kennis over de fundering.* Het merendeel van de deelnemers (55%) van Panel 2 weet niet wat voor fundering hun huis heeft. 45% weet het wel.
- *Soort fundering.* Van de deelnemers die weten welke fundering hun huis heeft, heeft bijna twee derde betonnen palen als fundering (63%). En een kleine groep van 11% heeft een ondiepe fundering (op staal). 3% heeft een ander soort fundering.

Figuur 2.7. Kennis over eigen fundering

Risicogebieden representatief (Panel 2)

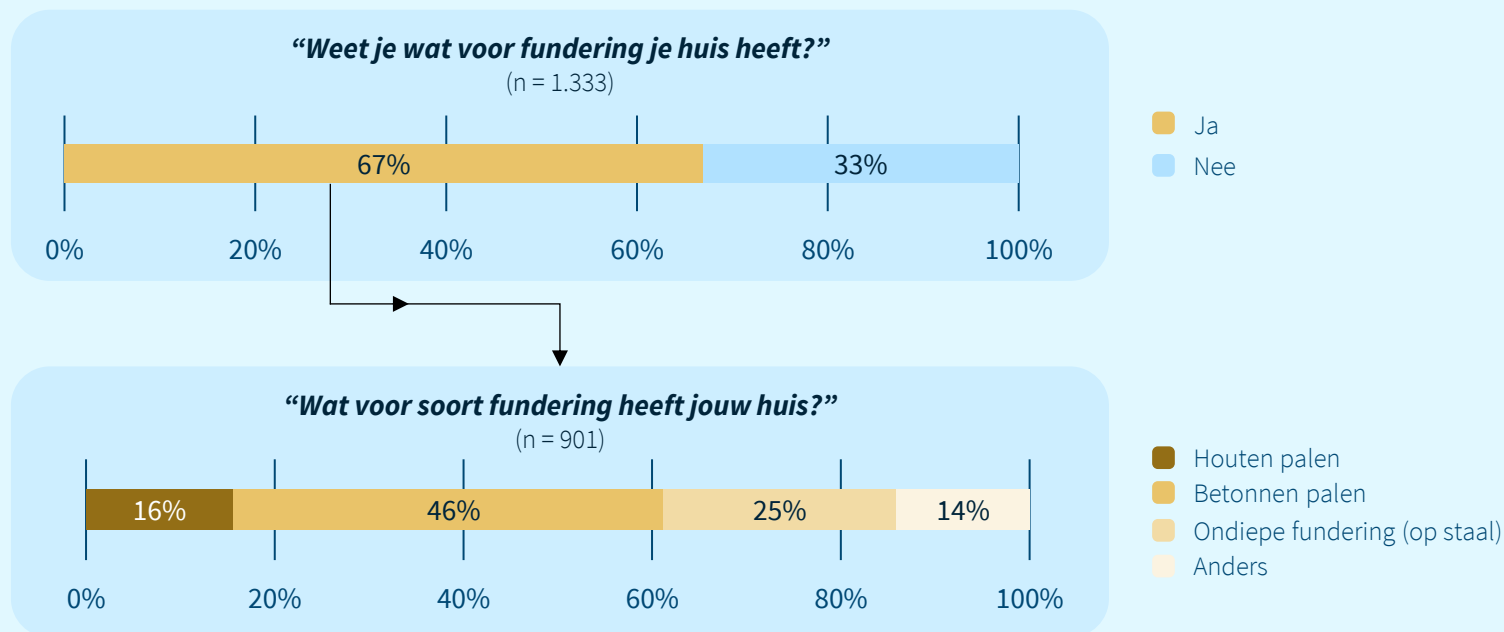

Funderingen van deelnemers

- Figuur 2.8 laat zien welk aandeel van de deelnemers aan de open raadpleging weet welk type fundering de eigen woning heeft en welk funderingstype deze deelnemers rapporteren.
- *Volgorde.* Aan deelnemers werd eerst gevraagd of ze wisten wat voor fundering hun huis heeft. Als ze dit wisten, dan kregen ze een vervolgvraag te zien met welk soort fundering hun huis heeft.
- *Kennis over de fundering.* Het merendeel van de deelnemers (67%) van de open versie weet wat voor fundering hun huis heeft. 33% weet het niet. Het hogere kennisniveau in de open raadpleging kan samenhangen met het grote aandeel woningeigenaren. Daarbij zien we in raadplegingen vaker dat deelnemers aan de open raadpleging een hoger kennisniveau hebben over het onderwerp waar de raadpleging over gaat.
- *Soort fundering.* Van de deelnemers die weten welke fundering hun huis heeft, heeft bijna de helft betonnen palen als fundering (46%). 16% heeft houten palen als fundering. Een kwart (25%) heeft een ondiepe fundering (op staal). 14% heeft een ander soort fundering.

Figuur 2.8. Kennis over eigen fundering

Open versie

Handelen met funderingsschade

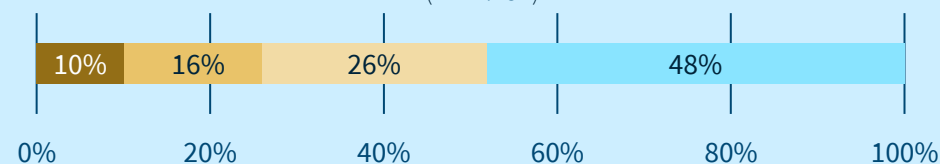
- Figuur 2.9 laat zien in hoeverre deelnemers aan het landelijke panel weten wat zij bij funderingsschade moeten doen en van welke partij zij het liefst informatie ontvangen.
- *Handelingsperspectief.* Bijna de helft van de deelnemers (48%) van Panel 1 heeft geen idee wat zij moeten doen als er schade is aan de fundering van hun huis. Een kwart (26%) heeft enige kennis. En een kwart (26%) weet (heel) goed wat ze moeten doen.
- *Informatievoorziening.* De grootste groep (34%) zou het liefste informatie ontvangen van een onafhankelijke deskundige of adviseur. Een iets kleinere groep van 31% ontvangt het liefst informatie van een overheid, zoals de gemeente of het Rijk. Kleinere groepen deelnemers hebben het liefste informatie van hun bank of hypotheekverstrekker (5%), hun verzekeraar (4%), of een aannemer of herstelbedrijf (10%). 16% maakt het niet uit.

Figuur 2.9. Kennis over handelen met funderingsschade

Nederland representatief (Panel 1)

“Weet je wat je moet doen als je schade hebt aan de fundering van je huis?”

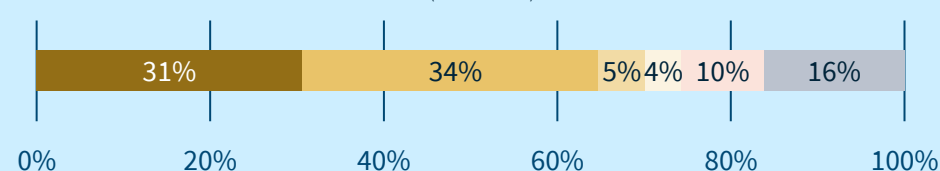
(n = 1.457)

- Ja, dat weet ik heel goed
- Ja, dat weet ik goed
- Ik weet er wel iets over, maar niet veel
- Nee, ik heb geen idee

“Van wie zou je het liefst informatie krijgen over hoe het gaat met de fundering van je huis? En over mogelijke oplossingen?”

(n = 1.457)

- Van de overheid, bijvoorbeeld van de gemeente of van de Rijksoverheid
- Van een onafhankelijke deskundige of adviseur
- Van mijn bank of hypotheekverstrekker
- Van mijn verzekeraar
- Van een aannemer of herstelbedrijf
- Maakt mij niet zoveel uit

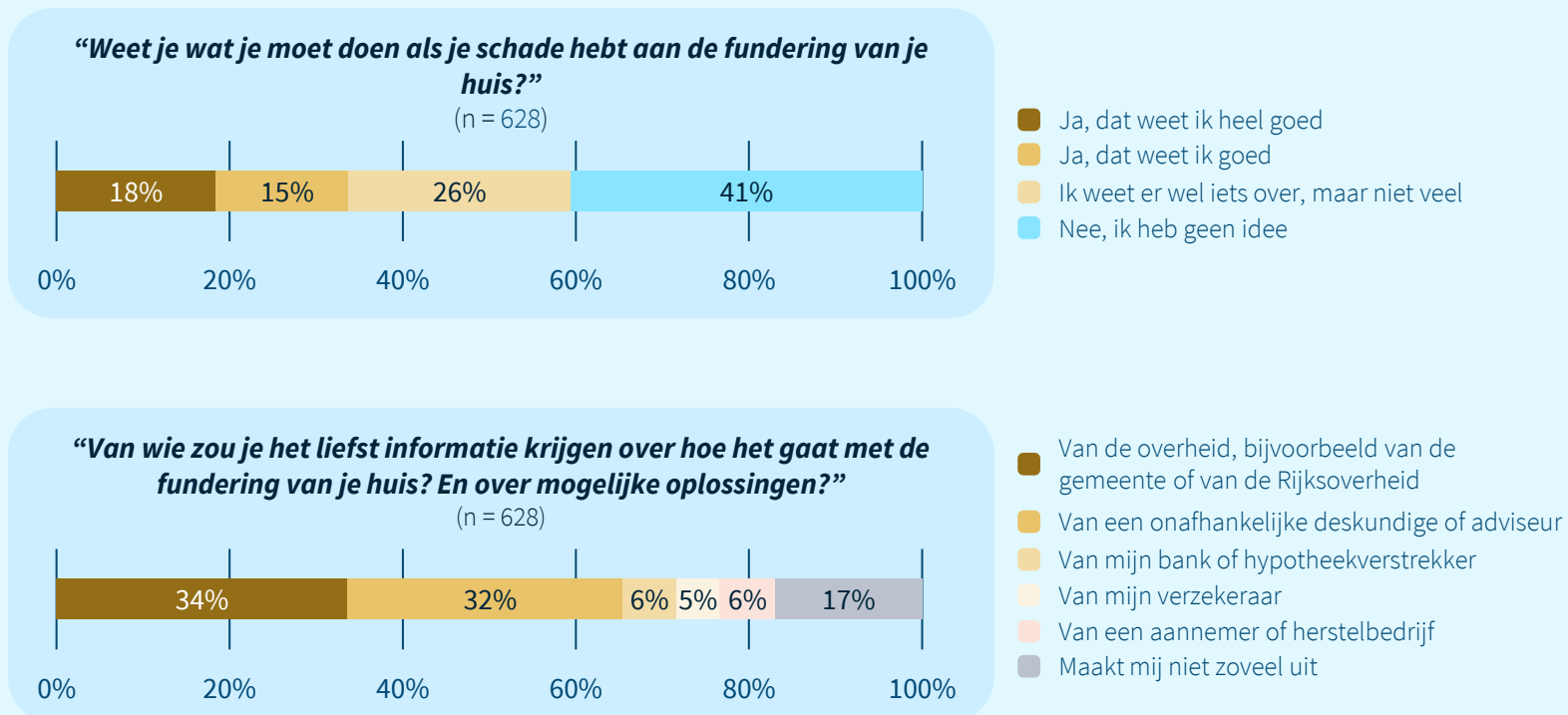

Handelen met funderingsschade

- Figuur 2.10 laat zien in hoeverre deelnemers aan het panel in de risicogebieden weten wat zij bij funderingsschade moeten doen en van welke partij zij het liefst informatie ontvangen.
- *Handelingsperspectief.* Ruim vier op de tien deelnemers (41%) van Panel 2 heeft geen idee wat zij moeten doen als er schade is aan de fundering van hun huis. Een kwart (26%) heeft enige kennis. En 33% weet (heel) goed wat ze moeten doen.
- *Informatievoorziening.* De grootste groep (34%) zou het liefste informatie ontvangen van een overheid, zoals de gemeente of het Rijk. Een iets kleinere groep van 32% ontvangt het liefst informatie van een onafhankelijke deskundige of adviseur. Kleinere groepen deelnemers hebben het liefste informatie van hun bank of hypotheekverstrekker (6%), hun verzekeraar (5%), of een aannemer of herstelbedrijf (6%). 17% maakt het niet uit.

Figuur 2.10. Kennis over handelen met funderingsschade

Risicogebieden representatief (Panel 2)

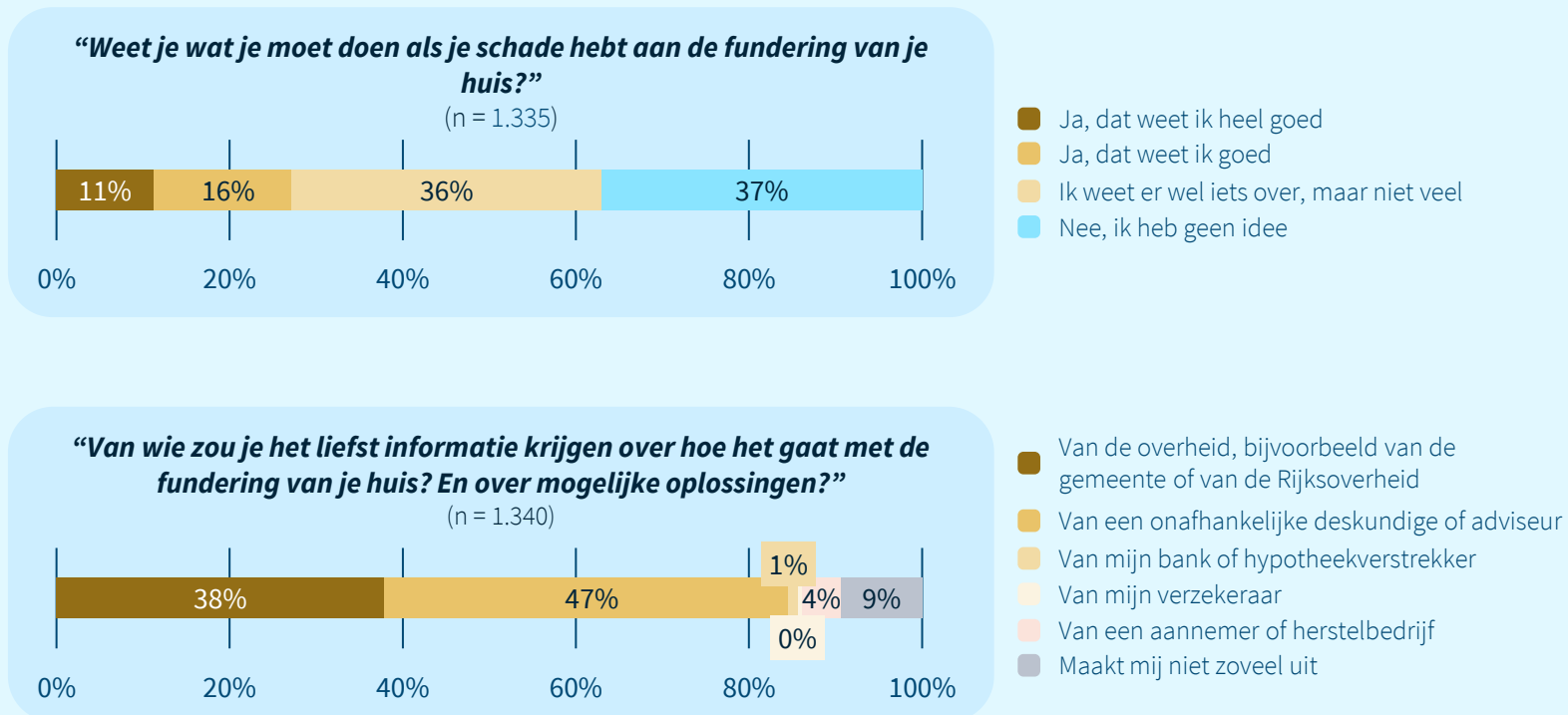

Handelen met funderingsschade

- Figuur 2.11 laat zien in hoeverre deelnemers aan de open raadpleging weten wat zij bij funderingsschade moeten doen en van welke partij zij het liefst informatie ontvangen.
- *Handelingsperspectief.* Ruim een derde van de deelnemers (37%) van de open versie heeft geen idee wat zij moeten doen als er schade is aan de fundering van hun huis. Een even grote groep (36%) heeft enige kennis. En 27% weet (heel) goed wat ze moeten doen.
- *Informatievoorziening.* De grootste groep (47%) zou het liefste informatie ontvangen van een onafhankelijke deskundige of adviseur. Deze groep is een stuk groter dan bij de twee panels (zie de vorige slides). Een iets kleinere groep van 38% ontvangt het liefste informatie van een overheid, zoals de gemeente of het Rijk. Kleinere groepen deelnemers hebben het liefste informatie van hun bank of hypotheekverstrekker (1%), hun verzekeraar (0,5%), of een aannemer of herstelbedrijf (4%). 9% maakt het niet uit.

Figuur 2.11. Kennis over handelen met funderingsschade

Open versie

3

Wie betaalt wat? (dilemma)

- Voorkeuren van deelnemers over wie de kosten van funderingsherstel moet betalen en hoe een overheidsbijdrage moet worden verdeeld.
- Vergelijking tussen de drie versies van de raadpleging, aangevuld met een analyse van de argumenten achter deze keuzes.

Introductie: Het dilemma over de verdeling van de kosten van funderingsherstel

- Figuur 3.1 laat zien hoe het dilemma over de verdeling van de kosten van funderingsherstel aan deelnemers werd voorgelegd. De centrale vraag was welk deel woningeigenaren zelf moeten betalen en welk deel uit belastinggeld moet worden betaald.
- *Informatie en argumenten.* Vooraf kregen deelnemers informatie over de omvang en de kosten van funderingsherstel. Ook lazen zij argumenten van mensen die vinden dat woningeigenaren de kosten vooral zelf moeten betalen en argumenten van mensen die vinden dat de kosten vooral uit belastinggeld moeten worden betaald.
- *Keuze.* Deelnemers konden kiezen uit vier posities. Deelnemers konden ook kiezen voor 'Weet ik niet' of 'Zeg ik liever niet'.
- *Motivatie.* Na het maken van hun keuze konden deelnemers hun antwoord in een open tekstveld toelichten.
- *Analyse van de motivaties.* De open motivaties zijn kwalitatief gecodeerd. Eerst zijn specifieke argumentcategorieën onderscheiden. Categorieën met inhoudelijke overlap zijn vervolgens samengevoegd. Per reactie is in beginsel het eerste inhoudelijke argument gecodeerd. De aantallen tonen hoe vaak de samengevoegde categorieën voorkwamen. Omdat niet iedere motivatie een rapporteerbaar argument bevatte, tellen de aantallen niet altijd op tot het totaal.

Figuur 3.1. Het dilemma over de verdeling van de kosten van funderingsherstel

Wie betaalt wat?

Honderdduizenden huizen in Nederland hebben, of krijgen de komende 10-30 jaar schade aan de fundering. Herstel kost al snel meer dan € 50.000 per huis, maar vaker kost het meer dan € 100.000. Het herstellen van de schade aan alle funderingen in Nederland zal dus miljarden euro's kosten. Wie moet dat betalen?

Eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor hun huis en dus ook voor het herstellen van schade aan de fundering. Maar niet elke huiseigenaar kan of wil dit bedrag betalen. Als de overheid zou meebetalen aan funderingsherstel, dan is dat met belastinggeld. Op dit moment heeft de overheid geen geld om mee te betalen aan funderingsherstel. Als zij dit zou gaan doen, dan moet de belasting omhoog of moet er minder belastinggeld ergens anders naartoe.

Hieronder staan redenen waarom mensen vinden dat eigenaren zelf moeten betalen. Maar ook waarom mensen vinden dat de overheid moet betalen.

Redenen waarom huiseigenaren zelf de herstelkosten moeten betalen

1. Volgens de wet ben je als huiseigenaar zelf verantwoordelijk voor je huis, dus ook voor je fundering. Net als de reparatiekosten voor je dak, moet je ook het herstel van je fundering zelf betalen.
2. Veel eigenaren kunnen het herstel zelf betalen. Ze zijn meer gaan verdienen en hun huis is meer waard geworden. Daardoor kunnen ze het herstel zelf betalen via een lening of spaargeld.
3. Het is niet eerlijk dat alle belastingbetalers mee moeten betalen aan het herstellen van de schade in de woning van een ander. Dus dat ook huurders en andere Nederlanders zonder funderingschade moeten meebetalen.

Redenen waarom alle belastingbetalers moeten meebetalen aan herstelkosten

1. Schade aan de fundering heeft vaak een paar oorzaken tegelijk: hoe oud het huis is, droogte en lage waterstand. Eigenaren én overheden kunnen hier meestal niets aan doen. Wonen in een gebied waar rivieren uitkomen bij de zee is uitdagend, omdat de bodem daalt. Het is daarom goed als we allemaal een beetje meebetalen om schade te herstellen.
2. Als we allemaal meebetalen, zijn de kosten voor eigenaren lager waardoor ze sneller aan de slag gaan. Daardoor wordt de schade niet erger en kunnen de eigenaren in de huizen blijven wonen. Dat is belangrijk, want er is al een groot woningtekort.
3. In sommige gebieden in Nederland zijn er meer funderingsproblemen dan in andere gebieden. En sommige huizen hebben meer last van funderingsproblemen dan andere huizen in hetzelfde gebied. Daarom is het goed als iedereen een beetje meebetaalt.

Wat vind je? Wie moet betalen om schade aan funderingen te herstellen?*

- ☐ Woningeigenaren betalen alles zelf
- ☐ Woningeigenaren betalen zelf, maar kunnen ondersteuning krijgen van de overheid als ze het echt niet zelf kunnen betalen. De overheid gebruikt daarvoor belastinggeld
- ☐ We betalen samen. Woningeigenaren betalen een deel zelf. Alle Nederlanders samen betalen de rest vanuit belastinggeld
- ☐ De overheid betaalt alle kosten vanuit belastinggeld
- ☐ Weet ik niet / Zeg ik liever niet

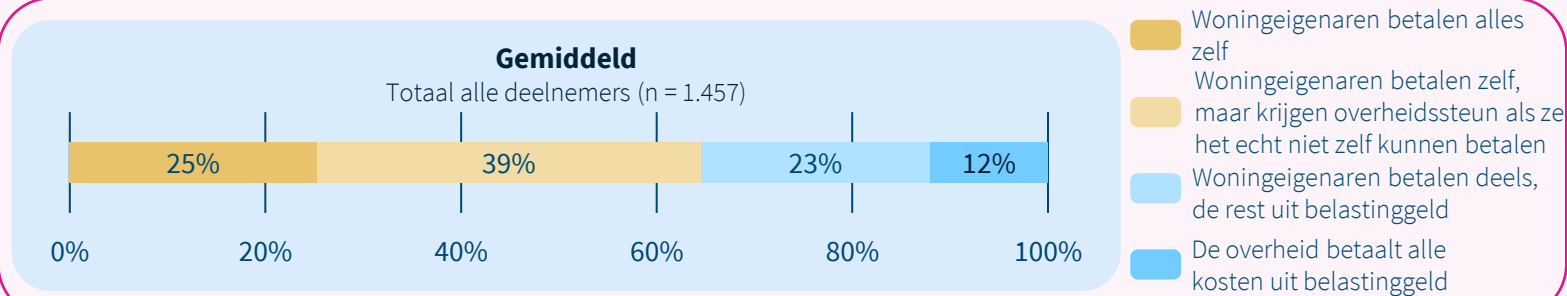
Als je wilt, kun je hieronder uitleg geven bij je antwoord

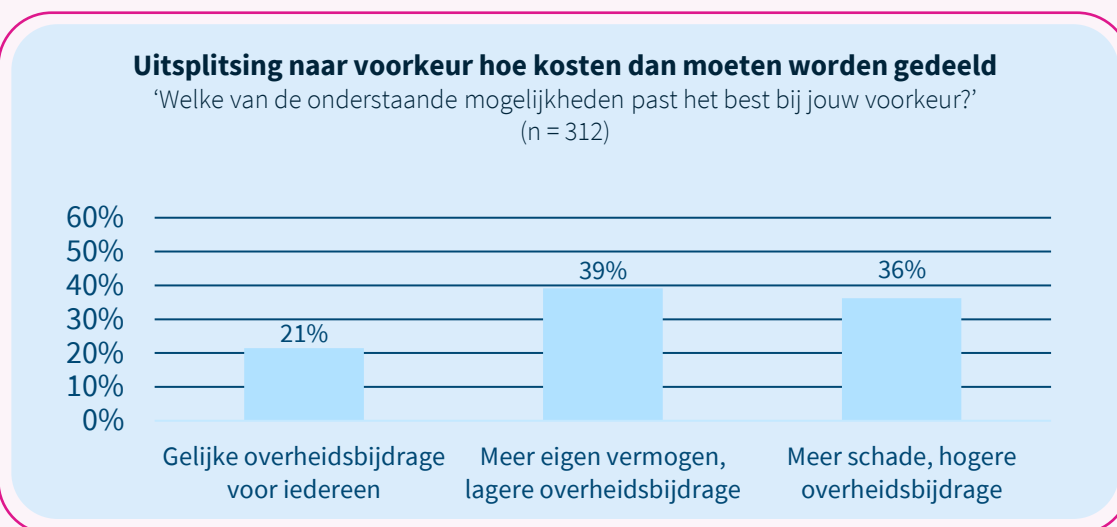
Hoe rapporteren we de antwoorden?

- Figuur 3.2 (boven) laat zien hoe we de resultaten van het dilemma voor de drie deelnemersgroepen presenteren. Het bovenste deel toont de antwoorden op het dilemma. Het onderste deel bevat een uitsplitsing voor deelnemers die kozen voor gedeelde betaling.
- *Verdeling over vier posities.* Voor het landelijke panel, het panel uit de risicogebieden en de open raadpleging rapporteren we afzonderlijk welk percentage van de deelnemers iedere antwoordoptie heeft gekozen. Zo wordt zichtbaar welk deel de verantwoordelijkheid voor betaling van herstelkosten van funderingen vooral bij woningeigenaren legt, welk deel kiest voor een gedeelde verantwoordelijkheid en welk deel de verantwoordelijkheid vooral bij de overheid legt.
- *Uitsplitsing.* Voor deelnemers die kozen voor ‘Woningeigenaren betalen een deel, de rest wordt betaald uit belastinggeld’ laten we daarnaast zien hoe zij vinden dat de overheidsbijdrage moet worden verdeeld (Figuur 3.2 onder). Zij konden kiezen uit ‘Iedereen krijgt hetzelfde bedrag vanuit belastinggeld, de rest betalen eigenaren zelf’, ‘Wie zelf meer geld heeft, krijgt minder vanuit belastinggeld. Hoeveel je krijgt, hangt af van hoeveel geld je zelf hebt’ en ‘Hoe hoger de schade, hoe groter de bijdrage die je krijgt vanuit belastinggeld’. De antwoorden ‘Weet ik niet’ en ‘Zeg ik liever niet’ worden niet weergegeven.

Figuur 3.2. Voorbeeld van de presentatie van de resultaten

→ Dit zijn de vier opties in het dilemma, gesteld aan alle deelnemers per versie

→ Deze vraag is alleen gesteld aan alle deelnemers in elk van de drie versies die kozen voor ‘Woningeigenaren betalen een deel, de rest wordt betaald uit belastinggeld’.

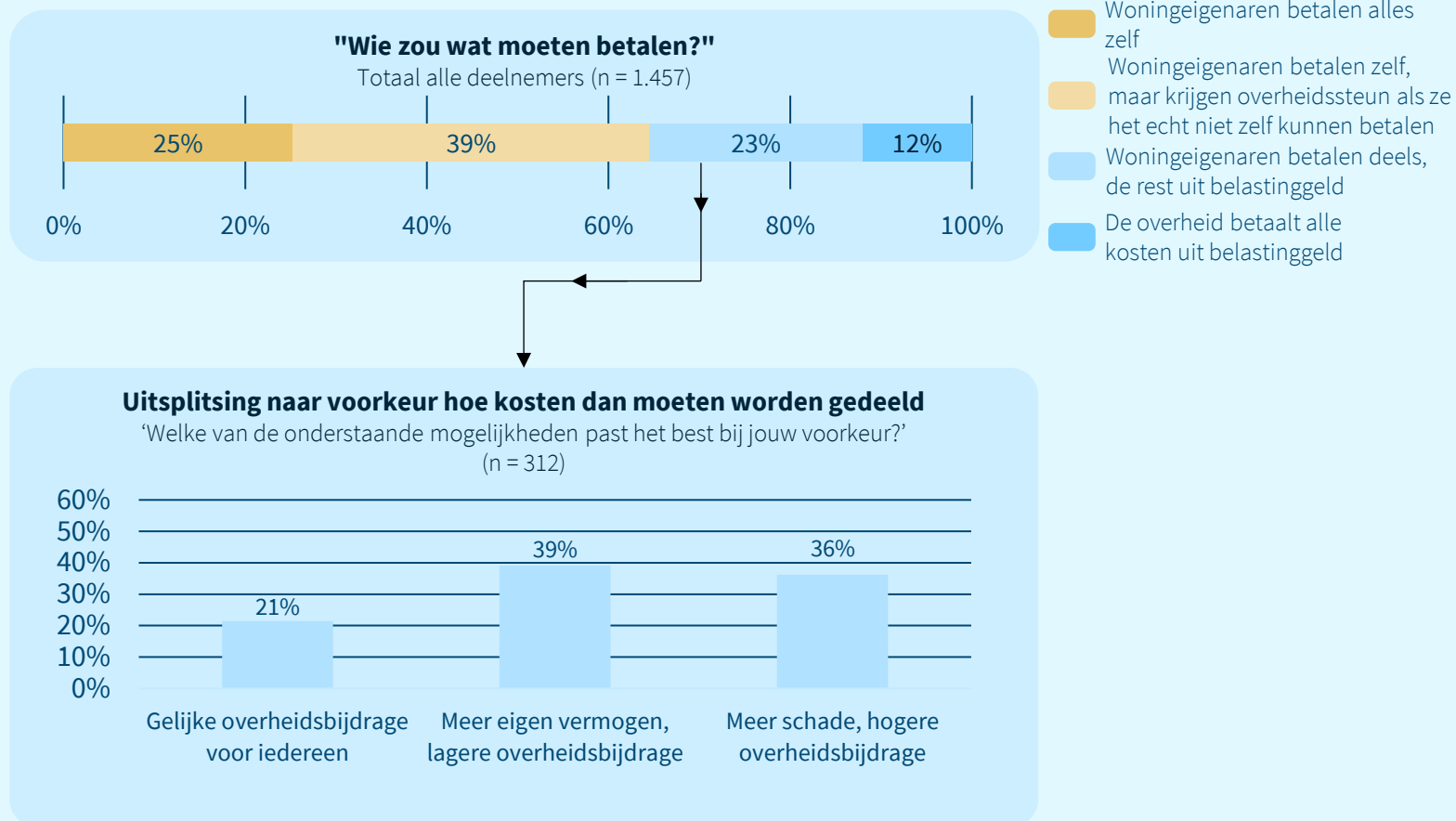

Wie zou wat moeten betalen?

- Figuur 3.3 laat zien hoe deelnemers aan het landelijke panel vinden dat de kosten van funderingsherstel moeten worden verdeeld. Het onderste deel toont voor deelnemers die kiezen voor gedeelde betaling hoe de overheidsbijdrage volgens hen moet worden bepaald.
- Meeste deelnemers kiezen voor eigen verantwoordelijkheid met overheidssteun (Figuur 3.3, boven): De grootste groep deelnemers aan het representatieve landelijke panel (39%) vindt dat woningeigenaren zelf moeten betalen, maar overheidssteun moeten kunnen krijgen als ze herstel echt niet zelf kunnen betalen. Daarnaast vindt 25% dat woningeigenaren alle kosten zelf moeten betalen. Een vergelijkbare groep (23%) kiest voor gedeelde betaling door woningeigenaren en belastingbetalers. De overige 12% vindt dat de overheid alle kosten moet betalen. In totaal kiest 64% voor een variant waarin de woningeigenaar in principe zelf betaalt.
- Draagkracht en schadeomvang wegen het zwaarst (Figuur 3.3, onder): Onder deelnemers die kiezen voor gedeelde betaling, vindt 39% dat de overheidsbijdrage moet afhangen van het vermogen van de woningeigenaar. Daarnaast kiest 36% voor een bijdrage op basis van de schadeomvang. Een kleinere groep (21%) vindt dat iedere eigenaar hetzelfde bedrag uit belastinggeld moet krijgen.

Figuur 3.3. Uitkomsten – Wie zou wat moeten betalen?

Nederland representatief (Panel 1)

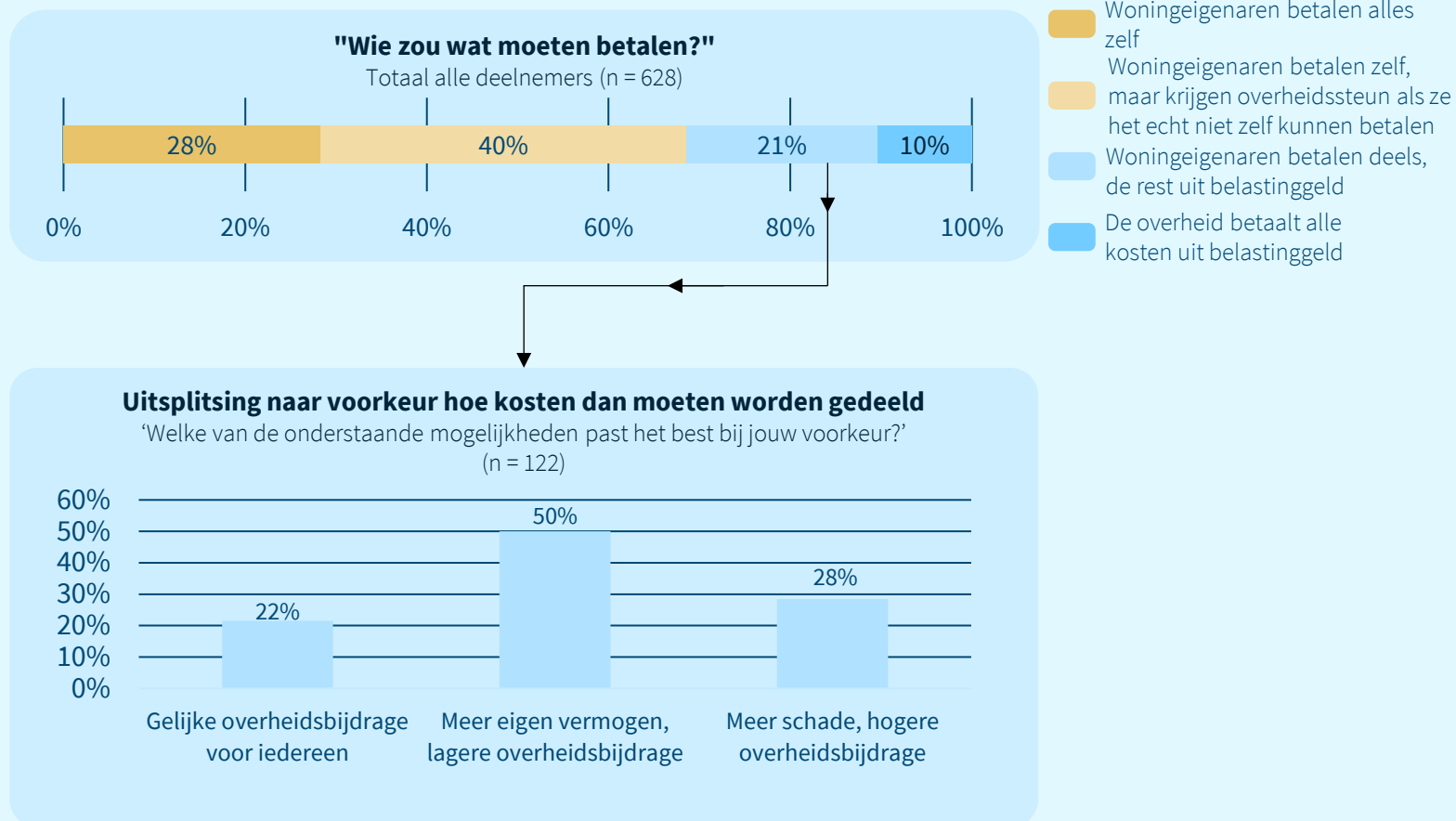

Wie zou wat moeten betalen?

- Figuur 3.4 laat zien hoe deelnemers aan het panel in de risicogebieden vinden dat de kosten van funderingsherstel moeten worden verdeeld. Het onderste deel toont voor deelnemers die kiezen voor gedeelde betaling hoe de overheidsbijdrage volgens hen moet worden bepaald.
- Meeste deelnemers kiezen voor eigen verantwoordelijkheid met overheidssteun (Figuur 3.4, boven). Ook in risicogebieden kiest de grootste groep (40%) voor zelf betalen, met overheidssteun voor eigenaren die herstelkosten zelf niet kunnen betalen. Daarnaast vindt 28% dat woningeigenaren alle kosten zelf moeten betalen. Kleinere groepen kiezen voor gedeelde betaling (21%) of volledige betaling door de overheid (10%). In totaal kiest 68% voor een variant waarin de woningeigenaar in principe zelf betaalt. De nadruk op eigen verantwoordelijkheid is daarmee in risicogebieden sterker dan in het landelijke panel.
- Draagkracht is de belangrijkste grondslag voor overheidssteun (Figuur 3.4, onder). Onder deelnemers die kiezen voor gedeelde betaling, vindt precies de helft (50%) dat de overheidsbijdrage moet afhangen van het vermogen van de woningeigenaar. Kleinere groepen kiezen voor een bijdrage op basis van de schadeomvang (28%) of voor een gelijk bedrag voor iedere eigenaar (22%).

Figuur 3.4. Uitkomsten – Wie zou wat moeten betalen?

Risicogebieden representatief (Panel 2)

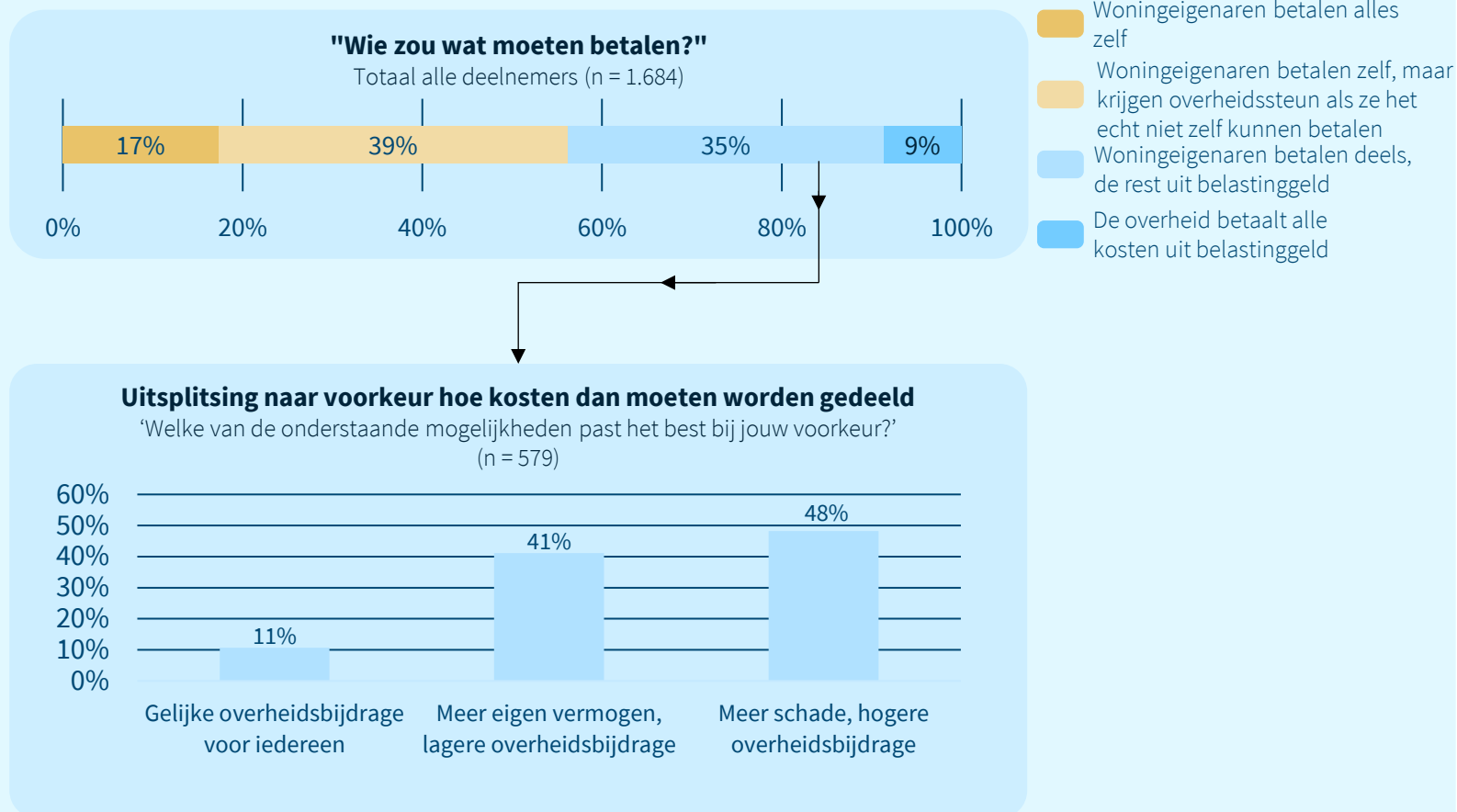

Wie zou wat moeten betalen?

- Figuur 3.5 laat zien hoe deelnemers aan de open raadpleging vinden dat de kosten van funderingsherstel moeten worden verdeeld. Het onderste deel toont voor deelnemers die kiezen voor gedeelde betaling hoe de overheidsbijdrage volgens hen moet worden bepaald.
- Grootste groep kiest voor eigen verantwoordelijkheid met overheidssteun (Figuur 3.5, boven). In de open raadpleging kiest de grootste groep (39%) voor zelf betalen, met overheidssteun voor eigenaren die herstelkosten zelf niet kunnen betalen. Daarnaast kiest 35% voor gedeelde betaling door woningeigenaren en belastingbetalers. Daarmee is de steun voor gedeelde betaling groter dan in beide panels. Kleinere groepen vinden dat woningeigenaren alle kosten zelf moeten betalen (17%) of dat de overheid alle kosten moet dragen (9%). In totaal kiest 56% voor een variant waarin de woningeigenaar in principe zelf betaalt.
- Schadeomvang weegt het zwaarst bij de verdeling van overheidssteun (Figuur 3.5, onder). Onder deelnemers die kiezen voor gedeelde betaling, vindt 48% dat de overheidsbijdrage moet toenemen naarmate de schade groter is. Daarnaast vindt 41% dat de bijdrage moet afhangen van het vermogen van de woningeigenaar. Een veel kleinere groep (11%) kiest voor een gelijk bedrag uit belastinggeld voor iedere eigenaar.

Figuur 3.5. Uitkomsten – Wie zou wat moeten betalen?

Open versie

Uitwerking dilemma: 'Uitleg bij woningeigenaren betalen alles zelf'

"Dit probleem is al jaren bekend, wie een huis op houten palen koopt zou dit risico moeten kennen."

"Funderingsschade wordt in de meeste gevallen gezien als eigen risico van de eigenaar, net als dak, gevel of installaties."

"Dit is een privaat probleem waar je voor kan sparen of lenen, en dus ook je eigen risico."

"Het is jouw huis, je profiteert ook zelf van de stijging van de waarde, dat wordt ook niet gedeeld met alle belastingbetalers."

"De overwaarde delen we ook niet (helaas)."

"De eigenaar is verantwoordelijk. En als er hoge kosten op de loer liggen door dit probleem, moet hier vast rekening mee worden gehouden."

"Het is fabeltje om te denken dat de we alles kunnen betalen als de natuur haar werk doet."

"Dan leggen we de kosten voor een belangrijk deel ook neer bij huurders, of erger: jonge mensen die nog bij hun ouders wonen."

Wat schrijven deelnemers zelf over hun gemaakte keuzes?

Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Eigenaren moeten funderingsherstel zelf betalen, omdat eigendom ook onderhoud, risico's en lasten omvat. ★★★

Eigenaren moeten hun overwaarde, waardeinstijging en fiscale woonvoordelen gebruiken voor funderingsherstel. ★★

Kopers moeten funderingsrisico's zelf dragen, omdat zij die bij aankoop konden onderzoeken, incalculeren of voorzien. ★

De overheid moet schaarse belastingmiddelen niet inzetten om particuliere woningrisico's collectief af te dekken. ★

Huurders en andere belastingbetalers mogen niet meebetalen aan het herstel van particulier woningbezit. ★

Eigenaren kunnen funderingsherstel zelf financieren via sparen, een lening of extra hypotheek, overwaarde, verkoop of verzekering. ★

Eigenaren betalen zelf, tenzij overheid of derden aantoonbaar de schade hebben veroorzaakt. ★

Verder genoemd:

- De overheid mag schade voorkomen en herstel helpen faciliteren met advies of terugbetaalbare leningen, maar eigenaren dragen de kosten.

Uitwerking dilemma: ‘Uitleg bij woningeigenaren betalen zelf, maar kunnen ondersteuning krijgen van de overheid als ze het echt niet zelf kunnen betalen. De overheid gebruikt daarvoor belastinggeld’

Niet
representatief

“Degene die schuldig zijn moeten betalen.”

“Dit is onderdeel van woningonderhoud. Huiseigenaren dienen beter geïnformeerd te worden over het feit dat de fundering ook onderhoud vergt.”

“Als belastingbetalers meebetalen, betalen indirect de huurders, die financieel toch al slechter af zijn, voor de mensen met een koophuis. Dat vind ik niet rechtvaardig.”

“Veel funderingsproblemen het gevolg zijn van omgevingsfactoren zoals bodemverzakking en schommelende waterstanden, die niet echt onder de controle van een individuele huiseigenaar vallen.”

“Overheid moet het voor hypotheekbanken makkelijk / mogelijk maken om de woningeigenaar te 'helpen'. Banken moeten niet moeilijk gaan doen of een heel hoge rente vragen.”

“Er is al weinig geld over bij de overheid, dus het financieren gaat lastig worden, maar als het niet te betalen is voor iemand kan je beter mee betalen als overheid dan de gevolgen oplossen.”

“Woningbezitters hebben door waardeestijging vaak vermogen opgebouwd. Dat kunnen ze inzetten voor woningverbetering in dit geval de fundering.”

“Het bedrag is te groot voor bepaalde mensen, dus hulp vanuit de overheid is gewenst.”

Wat schrijven deelnemers zelf over hun gemaakte keuzes? Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

De kostenverdeling moet de schadeoorzaak volgen: bij externe, niet-beïnvloedbare of door overheid of derden veroorzaakte schade hoeft de eigenaar niet alleen te betalen. ★★★

Woningeigenaren zijn in beginsel zelf verantwoordelijk voor funderingsherstel, omdat onderhoud en risico bij het eigendom horen. ★★

De overheid moet herstel betaalbaar maken met gerichte financieringsinstrumenten, waarbij leningen en garanties de voorkeur hebben boven algemene giften. ★★

Overheidssteun moet naar draagkracht worden beperkt tot eigenaren die aantoonbaar onvoldoende inkomen of vermogen hebben. ★★

Eigenaren moeten eerst overwaarde, vermogen en de waardeestijging door herstel inzetten. ★

Huurders en minder vermogende niet-eigenaren mogen niet via belastinggeld betalen voor financieel sterkere woningeigenaren. ★

Funderingsherstel is een gezamenlijk of publiek belang en moet daarom collectief worden gefinancierd of georganiseerd. ★

Steun moet afhangen van wat eigenaren bij aankoop konden weten en of zij onderzoek deden of het risico bewust aanvaardden. ★

Verder genoemd:

- De overheid moet bijspringen om onveilige of onbewoonbare woningen, gedwongen verkoop en verlies van woningvoorraad te voorkomen.
- Belastinggeld is harder nodig voor andere publieke doelen en mag daarom alleen zeer gericht voor funderingsherstel worden ingezet.

Uitwerking dilemma: 'Uitleg bij we betalen samen. Woningeigenaren betalen een deel zelf. Alle Nederlanders samen betalen de rest vanuit belastinggeld'

Niet
representatief

"Je weet nooit wat er hersteld moet worden en in welke mate dus hoe groter de schade hoe hoger de subsidie."

"De overheid bepaalt het waterpeil, niet ik als inwoner, en de landbouw plukt daar de vruchten van, en woningen ondervinden schade. Dan mag de overheid ook meebetalen."

"Een van de mogelijke oorzaken is het grondwaterbeheer van de overheid. Alleen daarom al kan de overheid niet verlangen dat eigenaren het probleem technisch en financieel moeten oplossen."

"Ondersteuning van eigenaren met funderingsproblemen is prima. Maar wel naar draagkracht. Dat is eerlijk."

"De bodem en het grondwater is een gezamenlijk eigendom van alle Nederlanders. [...] We beheren alles wat in de bodem en met het grondwater gebeurt samen. Dus ook samen de schade betalen. Samen verantwoordelijk."

"Dit vind ik lastig want het gaat om veel geld en veel problemen om erger te voorkomen is er dus wel noodzaak."

"De (eventuele) schade heeft te maken met zowel toeval [...] als met overheidsbeleid en klimatologische omstandigheden. Wat mij betreft is de overheidsbijdrage dus een weging van deze factoren."

"Het klopt dat een huis vaak in waarde gestegen is en dat huiseigenaren ook de lusten hebben van een hogere woningwaarde. De overwaarde zouden ze op kunnen nemen om hun huis te repareren. Aan de andere kant zijn er omstandigheden waar huiseigenaren geen invloed op hebben en die misschien wel voor een groot deel veroorzaakt zijn door beleid van de overheid."

Wat schrijven deelnemers zelf over hun gemaakte keuzes?

Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

De overheid, het waterschap of een andere veroorzaker (zoals bedrijven) moet meebetalen wanneer beleid of externe ingrepen de schade veroorzaken.	★★★
De eigen bijdrage moet naar draagkracht stijgen, zodat financieel sterkere eigenaren meer betalen en minder draagkrachtigen meer steun krijgen.	★★★
Iedere eigenaar moet volgens een uniforme regeling dezelfde publieke steun krijgen, omdat inkomens- en vermogenstoetsen oneerlijk of onuitvoerbaar zijn.	★
Funderingsschade is een collectief risico, zodat de samenleving uit solidariteit een deel van de kosten moet dragen.	★
Eigenaren moeten zelf bijdragen omdat zij verantwoordelijk zijn voor hun woning en financieel profiteren van herstel of woningwaarde.	★
Publieke steun is nodig omdat herstel anders onbetaalbaar wordt en huishoudens of de woningvoorraad in problemen komen.	★
De publieke bijdrage moet naar rato van de schade of herstelkosten toenemen.	★
De kostenverdeling moet meerdere omstandigheden meewegen, zoals oorzaak, voorzienbaarheid, schade, woningkenmerken en financiële positie.	★
Verder genoemd:	
De kosten moeten via een verzekering, goedkope lening, erfpacht of andere financieringsvorm worden gespreid.	

Uitwerking dilemma: 'Uitleg bij overheid betaalt alle kosten vanuit belastinggeld'

"Eigenaar kan er
niks aan doen."

"De belangrijkste
oorzaak van
funderingsproblemen
heeft met de
grondwaterstand te
maken. Daar heb ik als
eigenaar geen invloed
op. De overheid,
waterschap of
gemeente wel."

"Dit kan bijna geen enkele
huiseigenaar zich
veroorloven. De bedragen
die hiermee gemoeid zijn,
zijn veel te hoog."

"Wij mensen weten
niet of een
fundering oud is of
schade heeft. Ik
vind dat de
overheid dit in de
gaten moet
houden."

"We betalen al heel veel
belasting. Dan kan er ook
een beetje worden
teruggegeven."

"Aangezien wonen een recht is, is het logisch dat de
overheid verantwoordelijk zou moeten zijn voor veilige
en duurzame woningen."

"De overheid heeft het
grondwaterpeil laten
zakken voor de boeren,
dan moet de overheid ze
ook betalen voor de
schade."

"In de meeste gevallen ligt de oorzaak niet bij de
fundering zelf, maar bij externe factoren waarop
individuele woningeigenaren geen enkele
invloed hebben."

Wat schrijven deelnemers zelf over hun gemaakte keuzes?

Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Gestuurd waterbeheer veroorzaakt funderingsschade; daarom horen overheid, waterschap of profiterende sectoren mee te betalen.	★★★
Burgers betalen veel belasting; publieke middelen moeten daarom ook naar funderingsherstel voor inwoners gaan.	★★
Eigenaren mogen niet betalen voor schade die zij niet veroorzaakten, niet konden voorzien en niet kunnen beïnvloeden.	★★
Funderingsherstel is voor veel huishoudens niet betaalbaar; daarom moet de overheid financieel bijspringen.	★
Veilig wonen is een publiek basisgoed; daarom is funderingsherstel een collectieve overheidsverantwoordelijkheid.	★
De overheid keurde bouwgrond, vergunningen en bouwkwaliteit goed; daarom draagt zij verantwoordelijkheid voor funderingsrisico's.	★
Schade door klimaatverandering, mijnbouw, aardbevingen of natuur is een collectief risico en geen normaal eigenaarsrisico.	★
Verder genoemd:	
• Funderingsschade raakt ook huurders, verhuurders en corporaties, daarom is het geen zuiver privaat eigenaarsprobleem.	

4

Hulp van de overheid en andere partijen

4A

Algemene uitkomsten

4B

Uitwerking van de argumenten voor of tegen de zes hulpopties

4C

Verschillende perspectieven op de zes hulpopties

Introductie: verschillende vormen van hulp bij funderingsschade

- *De PWE-keuzetaak.* Figuur 4.1 laat zien hoe de keuzetaak over verschillende vormen van hulp bij funderingsschade eruit zag. De vraag die centraal stond in deze keuzetaak was: *Welke hulp moeten de overheid en andere partijen geven als niet alles kan?*
- *Keuzesituatie.* Deelnemers konden bij zes hulpvormen schuifjes verplaatsen. Hiermee konden ze hun mening geven om de inzet van de overheid en andere partijen te houden zoals nu tot zo veel mogelijk doen voor een bepaalde vorm van hulp. Elke deelnemer kreeg deze opties in willekeurige volgorde te zien.
- *Beperking.* Als deelnemers een schuifje verplaatsten, dan zagen ze het effect op een metertje. De meter liet het effect zien op de tijd en het geld van de overheid en andere partijen. Het advies dat deelnemers gaven mocht niet in het rode deel van het metertje uitkomen.
- *Informatie.* Onder de roze informatieknoppen konden deelnemers aanvullende informatie lezen over iedere hulpvorm.
- *Motivatie.* Deelnemers konden na de keuzetaak hun keuzes toelichten.

Figuur 4.1. De PWE-keuzetaak over verschillende vormen van hulp bij funderingsschade

Welke hulp moeten de overheid en andere partijen geven als niet alles kan?

Zet het schuifje naar rechts als je vindt dat mensen ergens hulp bij moeten krijgen.

Sorteer ▼ Vergelijkingsweergave tonen ☰

- 1** Helpen om te onderzoeken of een woning schade heeft. En hoe groot de schade is. €
Niet doen
- 1** Leningen met lage rente geven, zodat mensen het herstel van hun fundering makkelijker kunnen betalen. €€
Niet doen
- 1** Helpen om een oplossing te kiezen voor het herstellen van funderingsschade. €
Niet doen
- 1** Meebetalen aan het herstel van funderingen. €€€€
Niet doen
- 1** Informatie geven waarmee Nederlanders zelf beter kunnen inschatten of er risico is dat hun woning funderingsschade heeft. €
Niet doen
- 1** Helpen als bureaus of Verenigingen van Eigenaars moeten samenwerken om hun fundering te herstellen. €
Niet doen

Beperkingen

Tijd en geld overheid en andere partijen

Hoe rapporteren we de positie op het schuifje?

- 5 posities per schuifje. Deelnemers konden een schuifje verplaatsen bij zes hulpvormen. Per schuifje waren er vijf posities mogelijk. We rapporteren per schuifje de positie als een waarde tussen 0% en 100%. Als ze het schuifje links laten staan, adviseren ze om deze vorm van hulp *niet te doen*. De waarde daarvan is dan 0%. Als ze het schuifje helemaal rechts zetten, adviseren ze *zo veel mogelijk doen*. In dat geval krijgt het een waarde van 100%.
- Figuur 4.2 laat zien hoe de vijf mogelijke posities op een schuifje worden vertaald naar een waarde tussen 0% en 100%. Figuur 4.3 geeft een overzicht van de zes hulpvormen en de gevolgen daarvan voor de beschikbare tijd en het geld van de overheid en andere partijen.

Figuur 4.2. Voorbeelden van een positie op een schuifje

Figuur 4.3. Overzicht alle opties en de effecten op de tijd en het geld van de overheid en andere partijen

Informatie geven waarmee Nederlanders zelf beter kunnen inschatten of er risico is dat hun woning funderingsschade heeft	€
Helpen om een oplossing te kiezen voor het herstellen van funderingsschade	€
Helpen om te onderzoeken of een woning schade heeft. En hoe groot de schade is	€
Meebetalen aan het herstel van funderingen	€ € € €
Helpen als burens of Verenigingen van Eigenaars moeten samenwerken om hun fundering te herstellen	€
Leningen met lage rente geven, zodat mensen het herstel van hun fundering makkelijker kunnen betalen	€ €
 Beperking: tijd en geld overheid en andere partijen	Max. budget: 4x €

Gemiddelden en betrouwbaarheidsintervallen

- Figuur 4.4 laat zien hoe we de gemiddelde positie op de schuifjes en de bijbehorende betrouwbaarheidsintervallen presenteren.

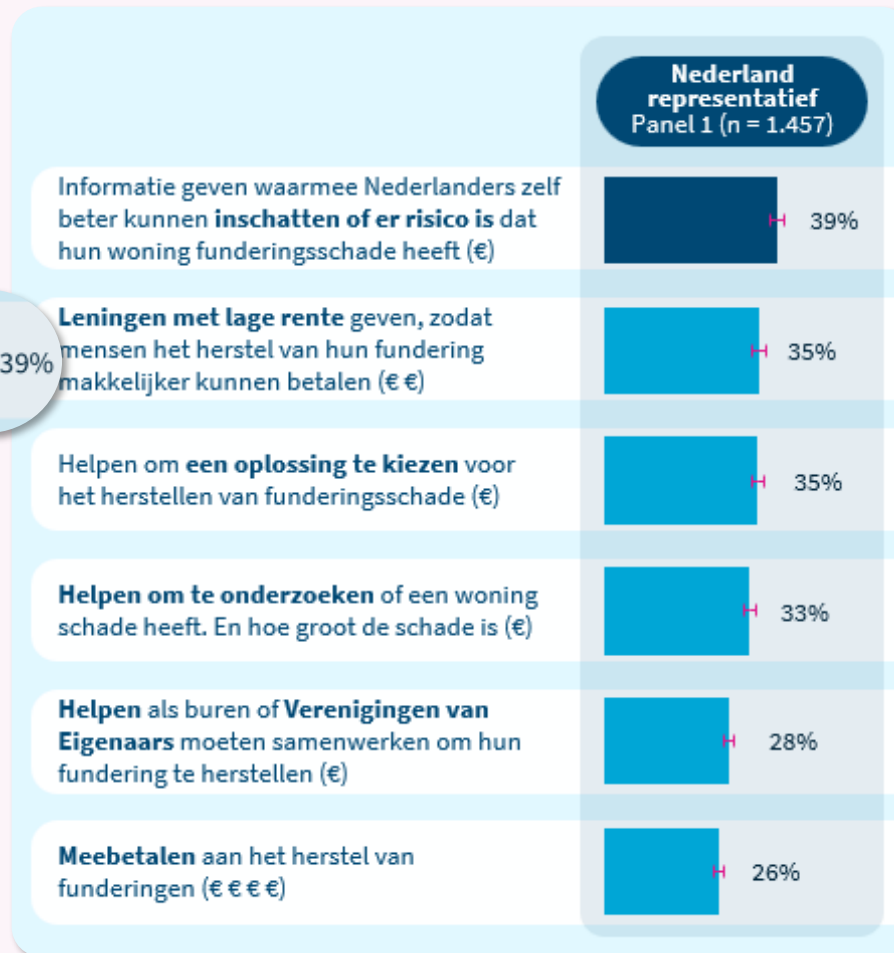
Gemiddelden voor alle inwoners

- We presenteren eerst de resultaten voor alle deelnemers die hun mening hebben gegeven voor de verschillende versies: Panel 1 (Nederland representatief), Panel 2 (risicogebieden representatief), en de open versie.

Over hekjes en betrouwbaarheidsintervallen

- De resultaten van beide panelraadplegingen zijn door herweging representatief voor de inwoners van Nederland en risicogebieden op de kenmerken leeftijd, gender, en opleiding. Maar er is altijd onzekerheid. De roze hekjes laten zien wat de gemiddelde inzet zou zijn als alle inwoners in Nederland zouden meedoen aan de raadpleging.
- In statistische termen heten de hekjes een 'betrouwbaarheidsinterval'. Als alle inwoners mee zouden doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid binnen dit interval.
- Als de intervallen van twee opties niet overlappen, dan is het verschil tussen deze opties *significant*. Ter illustratie, in deze uitkomsten verschilt de eerste optie significant van die eronder op de tweede plek. Maar de tweede optie verschilt niet significant van de optie eronder. Deze derde optie had dus ook op de tweede plek kunnen staan en vice versa.

Figuur 4.4. Voorbeeld uitkomsten met uitleg – Gemiddelden en betrouwbaarheidsintervallen

4A

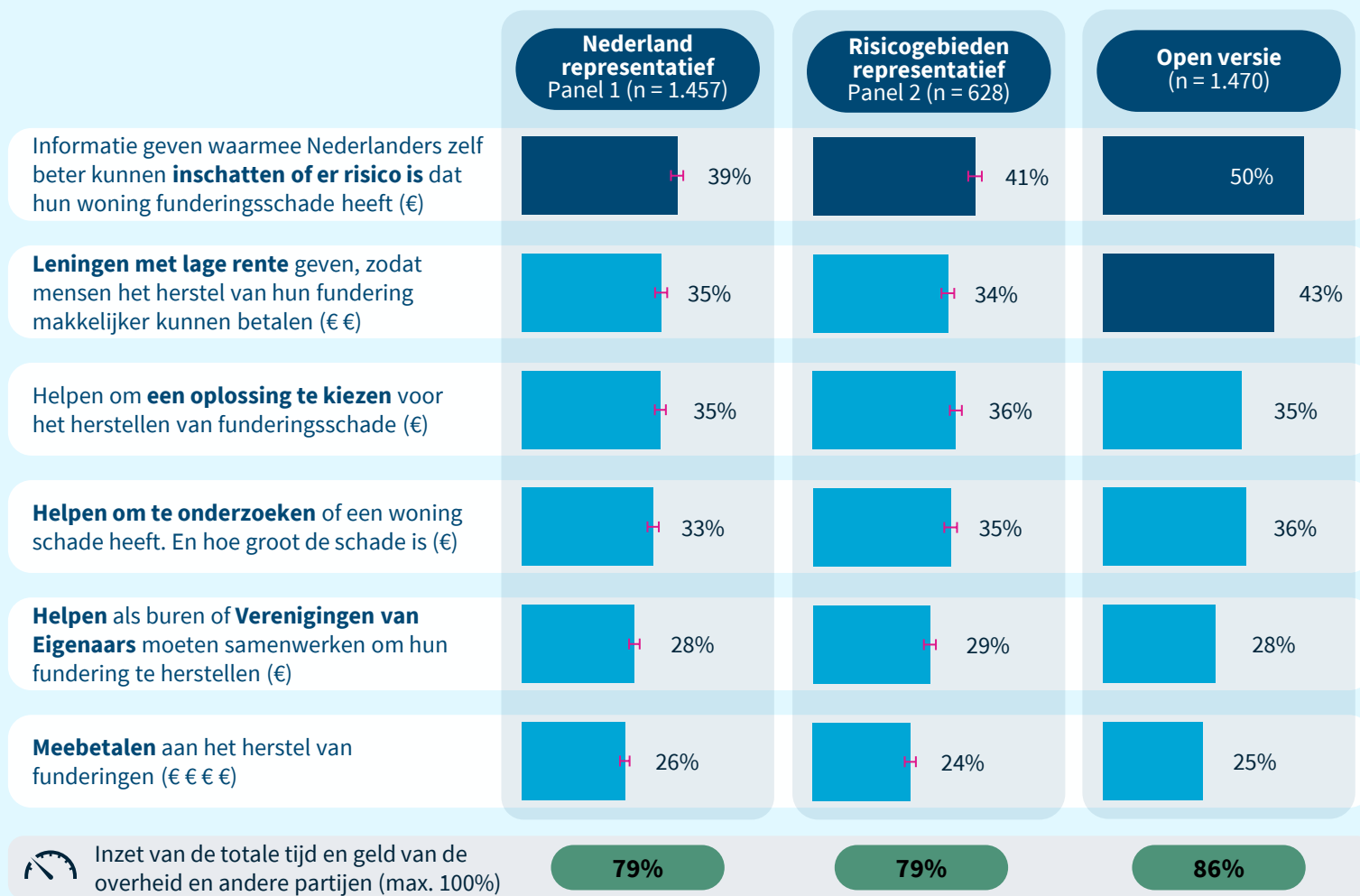
Algemene uitkomsten

- Prioriteiten van de 'gemiddelde' Nederlander
- Verschillen en overeenkomsten in prioriteiten tussen de drie versies

Alle deelnemers zetten het meeste in op het verschaffen van informatie over het inschatten van funderingsschade

- Figuur 4.5 laat de gemiddelde keuzes zien van alle deelnemers van alle verschillende versies.
- Over alle versies wordt het meeste ingezet op de optie 'informatie geven waarmee Nederlanders zelf beter kunnen inschatten of er risico is dat hun woning funderingsschade heeft'. Deelnemers uit Panel 1 en Panel 2 zetten hier ongeveer evenveel op in (39 - 41%). Deelnemers aan de open versie zetten hier het meeste op in (50%).
- Deelnemers zetten gemiddeld een beetje in op alle opties. Dit beeld zien we voor alle versies. Er is geen optie die gemiddeld heel weinig (<25%) of heel veel (>75%) wordt gekozen. Deelnemers vinden alle vormen van hulp in bepaalde mate belangrijk.
- De optie 'meebetalen aan het herstel van funderingen' scoort in alle versies onderaan. Gezien het feit dat deze optie relatief zwaar weegt qua budget (2 tot 4 keer zwaarder dan andere opties) gaat er wel een relatief groot deel van het budget naartoe.

Figuur 4.5. Gemiddelde prioritering per versie

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

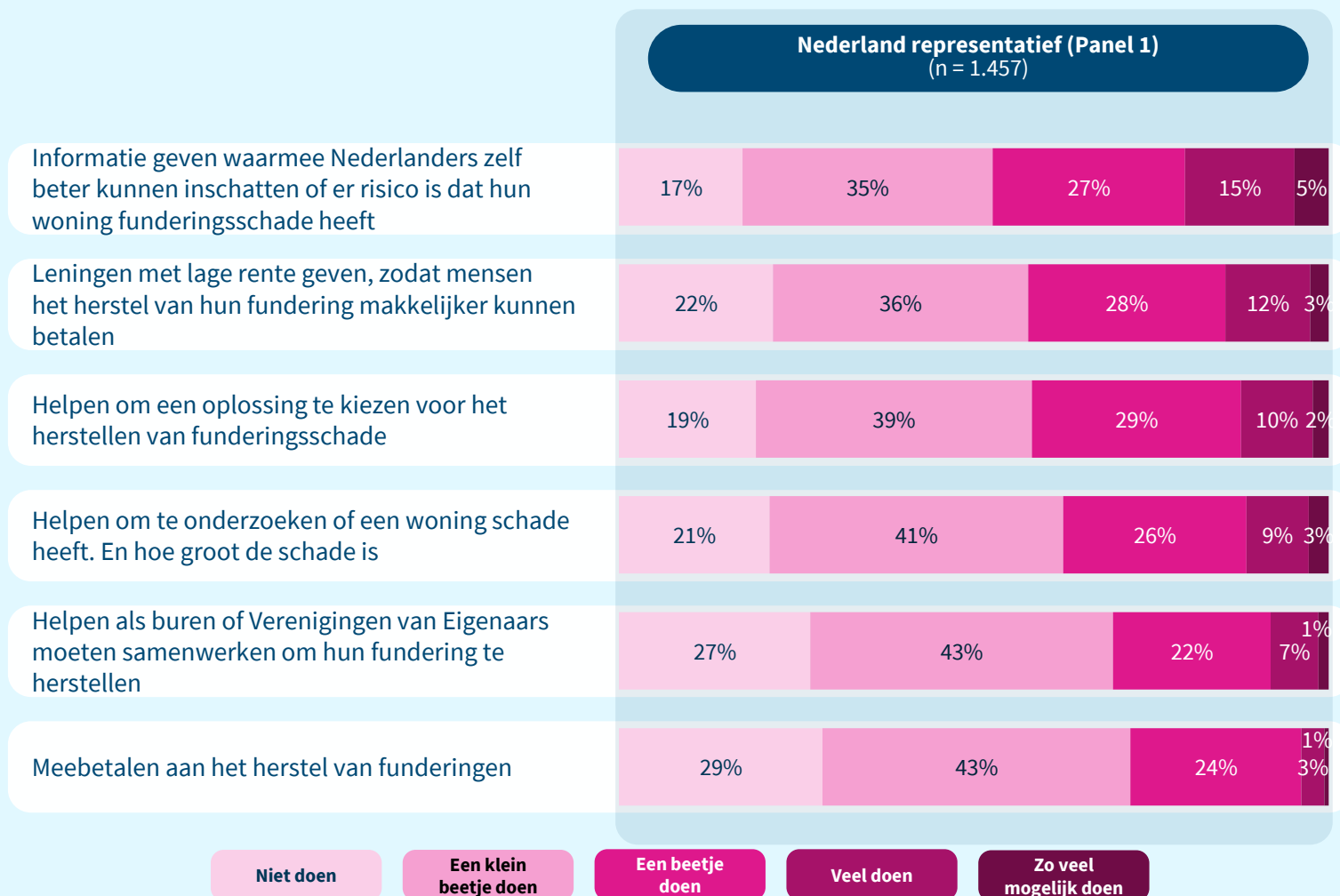
37,5% - 62,5% = een beetje doen

Deelnemers zetten vaak een (klein) beetje in op verschillende hulpvormen

- Figuur 4.6 toont de verdeling van de verschillende posities op de schuifjes voor alle deelnemers aan de landelijk representatieve versie.
- Bij elke optie zet de grootste groep deelnemers in op 'Een klein beetje doen'.

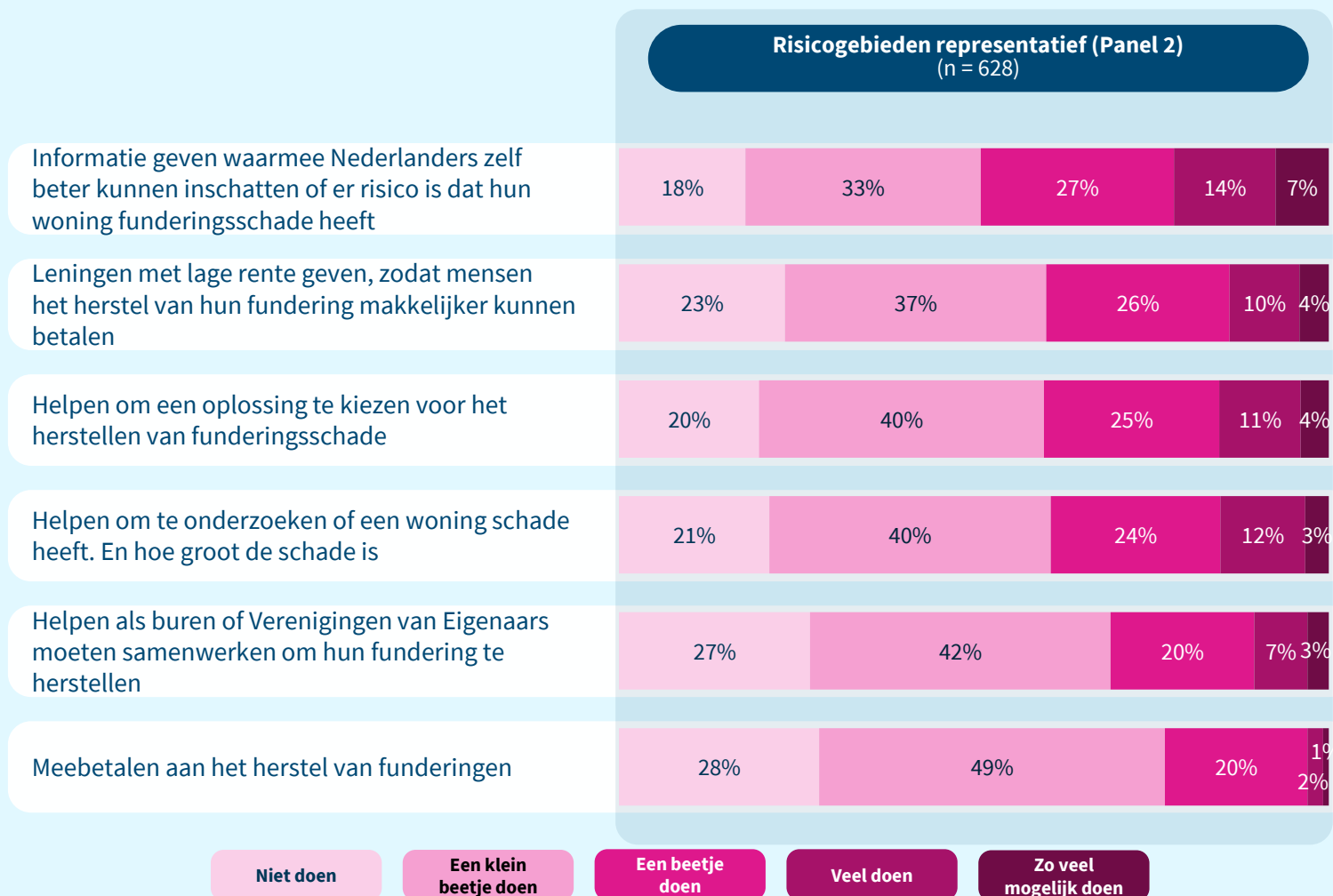
Figuur 4.6. Verdeling van posities per hulpvorm

Deelnemers in risicogebieden zetten vaak een (klein) beetje in op verschillende hulpvormen

- Figuur 4.7 toont de verdeling van de verschillende posities op de schuifjes voor alle deelnemers aan de representatieve versie van de risicogebieden.
- Bij elke optie zet de grootste groep deelnemers in op 'Een klein beetje doen'.

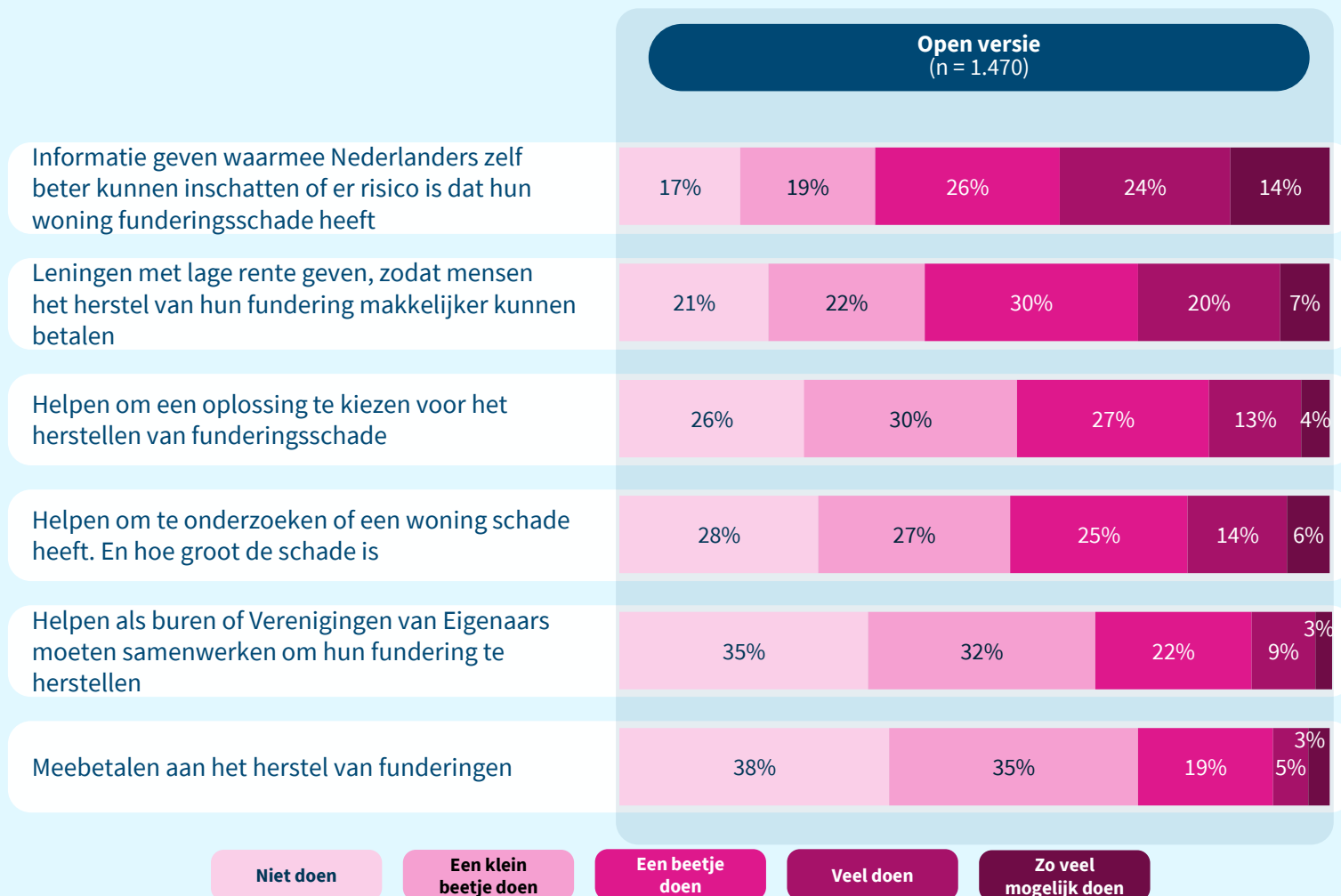
Figuur 4.7. Verdeling van posities per hulpvorm – Panel 2

Deelnemers aan de open versie zetten vaak sterker in op de hulpopties dan de andere twee versies

- Figuur 4.8 toont de verdeling van de verschillende posities op de schuifjes voor alle deelnemers aan de open versie.
- In vergelijking met de twee panelversies zetten deelnemers aan de open versie vaker in op 'veel doen' of 'zo veel mogelijk doen'. Daarbij kiezen deelnemers relatief vaak voor 'niet doen' bij 'meebetalen aan het herstel van funderingen'.
- Resultaten van open versies van raadplegingen zijn in het algemeen meer uitgesproken. Dit komt omdat deelname niet willekeurig is. Mensen met affiniteit met een onderwerp of een sterke mening zullen eerder geneigd zijn om mee te doen.

Figuur 4.8. Verdeling van posities per hulpvorm – Open

4B

Uitwerking van de argumenten voor of tegen de zes hulpopties

- Analyse van hoe deelnemers hun keuzes hebben onderbouwd
- Voor elke hulpoptie hebben we ongeveer 100 argumenten willekeurig geselecteerd uit de representatieve panels en de open raadpleging.
- Deze argumenten hebben we vervolgens gecodeerd en gecategoriseerd.

Uitwerking: ‘Informatie geven om beter in te schatten of eigen woning risico loopt op funderingsschade.’

“Advies is goed maar wel redelijk betaalbaar houden, de huidige buro's trekken teveel geld weg die onderzoek doen.”

“Voorlichting is altijd heel belangrijk! Dan weten bewoners waar ze aan toe zijn en of ze actie moeten ondernemen.”

“Ik denk dat veel mensen niet weten dat dit kan spelen en ook niet weten wat ermee te doen.”

“Dit is dermate onbelangrijk en mag niet veel geld kosten dat het geen specifiek budget krijgt.”

“Kost niet heel erg veel en kan helpen om bijtijds funderingsherstel te laten doen, waardoor extra hoge kosten mogelijk worden vermeden.”

“Zelf niks laten inschatten. Dat leidt tot bouwfouten, faalkosten en/of uitstelgedrag van eigenaren. Professionele/deskundige inspecteurs en adviseurs zijn hierbij nodig!”

39-50%
gemiddelde
prioriteit per
versie

Waarom adviseren deelnemers de overheid en andere partijen hier meer of minder prioriteit aan dit hulpmiddel geven? Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Genoemde argumenten om hier **meer** prioriteit aan te geven

Informatie is nodig omdat bewoners onvoldoende kennis hebben en anders niet weten wat zij moeten doen. ★★★

De kosten van informatie moeten laag blijven, omdat deze hulp vooral waardevol is als zij goedkoop en doelmatig is. ★★

Informatie moet gericht en praktisch zijn, bijvoorbeeld via campagnes, risicogebieden, bestaande databronnen en hulpmiddelen. ★★

Vroege informatie en bewustwording voorkomen verrassingen, grotere schade en onnodige kosten. ★★

Informatie helpt eigenaren betere keuzes te maken over aankoop, onderzoek, maatregelen en prioriteiten. ★

De overheid moet informeren omdat zij relevante gegevens bezit en informatievoorziening een publieke taak is. ★

Genoemde argumenten om hier **minder** prioriteit aan te geven

Eigenaren kunnen informatie en onderzoek zelf regelen en blijven verantwoordelijk; de overheidsrol kan daarom beperkt blijven. ★★

Betrouwbare, onafhankelijke deskundigen zijn nodig omdat eigenaren het risico niet goed zelf kunnen beoordelen. ★

Uitwerking: ‘Leningen met lage rente geven, zodat mensen het herstel van hun fundering makkelijker kunnen betalen.’

“Nederland heeft een absurd sterke kredietpositie die we veel meer zouden moeten inzetten om maatschappelijke baten te realiseren, zoals in dit geval het voorkomen van funderingscrisis.”

“Ik spreek uit ervaring als ik zeg dat veel dingen tegenwoordig niet meer betaalbaar zijn voor de normaal werkende mens.”

“De overheid hoort geen bankfunctie voor huiseigenaren te vervullen.”

“Hoe eerder het probleem aangepakt wordt hoe makkelijker en goedkoper het is. Dit stimuleert om dat eerder te doen.”

“Leningen zijn beter dan zomaar geld geven maar welke garantie is er dat mensen de lening terug kunnen betalen?”

“Als er problemen zijn maar de eigenaar heeft niet genoeg geld dan kun je ervoor kiezen een lening met lagere rente aan te bieden.”

“Leningen brengen schuldrisico's met zich mee voor huiseigenaren met weinig inkomen. Subsidies zonder terugbetaling zijn eerlijker en veiliger voor kwetsbare huishoudens.”

34-43%
gemiddelde
prioriteit per
versie

Waarom adviseren deelnemers de overheid en andere partijen hier meer of minder prioriteit aan dit hulpmiddel geven? Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Genoemde argumenten om hier **meer** prioriteit aan te geven

Lage-renteleningen maken hoge en onverwachte herstelkosten betaalbaar voor eigenaren die niet genoeg spaargeld hebben. ★★★

Een betaalbare lening stimuleert tijdig funderingsherstel, voorkomt erger en helpt woningen veilig en beschikbaar te houden. ★★

Lage-renteleningen moeten vooral beschikbaar zijn voor lage inkomens, starters en eigenaren die herstel anders niet kunnen betalen. ★★

Een lening is beter dan een gift omdat eigenaren zelf verantwoordelijk blijven en het publieke geld wordt terugbetaald. ★

Leningen en rentekorting kunnen schuldrisico's, kosten of oneerlijke lasten veroorzaken en zijn daarom niet altijd passend. ★

De overheid kan goedkope leningen aanbieden vanwege haar financiële positie, verantwoordelijkheid of rol bij de schade. ★

Verder genoemd:

- Bestaande fiscale regelingen en fondsen bieden een bruikbaar voorbeeld of alternatief voor lage-renteleningen.
- Met lage-renteleningen kan de overheid met beperkt geld veel eigenaren helpen en het fonds opnieuw gebruiken.

Genoemde argumenten om hier **minder** prioriteit aan te geven

Geen vaak genoemde argumenten

Verder genoemd:

- Eigenaren moeten onderhoud zelf betalen en vooraf sparen; de overheid is geen bank en hoeft geen lening te verstrekken

Uitwerking: ‘Helpen om een oplossing te kiezen voor het herstellen van funderingsschade.’

“Omdat je zelf geen idee hebt en commerciële bedrijven vaak een eigen belang hebben. Overheid kan makkelijker onafhankelijke experts raadplegen.”

“Daar kan het bedrijfsleven beter mee van dienst zijn door maatwerk en deskundigheid te bieden.”

“Dat kan de overheid dus aan de eigenaren en deskundigen overlaten.”

“Hulp bij het kiezen van een reparatieoplossing zou enorm waardevol zijn, aangezien de meeste huiseigenaren geen experts zijn in bouwkunde en zich verloren kunnen voelen bij zoveel technische keuzes.”

“Hierin ligt wel efficiëntie en effectiviteit door oplossingen aan te reiken en niet voor iedere woning het wiel opnieuw moet worden uitgevonden.”

“Naarmate meer zekerheid kan worden geboden dat een gekozen oplossing de meest optimale is qua resultaat en kosten zal de draagkracht voor de nodige investering toenemen.”

35-36%
gemiddelde
prioriteit per
versie

Waarom adviseren deelnemers de overheid en andere partijen hier meer of minder prioriteit aan dit hulpmiddel geven? Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Genoemde argumenten om hier **meer** prioriteit aan te geven

Huiseigenaren missen de technische kennis om zelf een passende hersteloplossing te kiezen en hebben daarom deskundige begeleiding nodig. ★★★

Begeleiding voorkomt verkeerde of onnodig dure keuzes en helpt eigenaren een passende, duurzame en betaalbare hersteloplossing te kiezen. ★★

Gedeelde kennis, samenwerking en standaardroutes voorkomen dat iedere eigenaar opnieuw het wiel moet uitvinden. ★★

Overheidshulp mag adviserend, betaalbaar en voorwaardelijk zijn, terwijl de eigenaar zelf kiest en betaalt. ★

Onafhankelijk en betrouwbaar advies beschermt eigenaren tegen commerciële belangen, fraude en ondeskundige uitvoerders. ★

De overheid moet helpen omdat zij beter zicht heeft op herstel mogelijkheden en relevante lokale kennis bezit. ★

Genoemde argumenten om hier **minder** prioriteit aan te geven

Eigenaren kunnen zelf een oplossing of deskundige zoeken en blijven verantwoordelijk; de overheid hoeft de keuze niet over te nemen. ★★★

Uitwerking: ‘Helpen om te onderzoeken of een woning schade heeft. En hoe groot de schade is.’

“Goed inzicht in de omvang van de schade helpt de overheid zelf ook om hem beleid te maken en gericht ondersteuning te bieden.”

“Als zichzelf voldoende kunnen informeren en organiseren is verdere hulp bij onderzoek niet nodig.”

“Dat gaat veel geld kosten en veel ambtenaren. Duur voor iedereen met of zonder huis.”

“Als een bedrijf een onderzoek doet is er een (grote) kans dat dit niet geheel objectief is.”

“Hoe kan een willekeurige burger nu weten hoe de vork in de steel zit. Er zijn al diverse cowboys in het funderingsherstel.”

“Overheid moet helpen met krijgen van goede adviezen, maar de verantwoordelijkheid niet bij de huiseigenaren wegnemen.”

33-36%
gemiddelde
prioriteit per
versie

Waarom adviseren deelnemers de overheid en andere partijen hier meer of minder prioriteit aan dit hulpmiddel geven? Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Genoemde argumenten om hier **meer** prioriteit aan te geven

Onderzoek geeft bewoners duidelijkheid en handelingsperspectief. ★★★

De overheid moet betrouwbare expertise en kwaliteitsborging organiseren. ★★★

Funderingsonderzoek dient een breder publiek en maatschappelijk belang. ★

De overheid moet bewoners wegwijs maken en kennis toegankelijk maken. ★

De overheid moet financiële drempels voor onderzoek verlagen. ★

Verder genoemd:

- Vroeg onderzoek voorkomt grotere schade en kosten.

Genoemde argumenten om hier **minder** prioriteit aan te geven

Onderzoek en betaling zijn primair de verantwoordelijkheid van de eigenaar of markt. ★★

Overheidssteun moet beperkt en faciliterend blijven. ★

Uitwerking: ‘Helpen als burens of Verenigingen van Eigenaars moeten samenwerken om hun fundering te herstellen.’

“Als een hele straat verzakt is kan er vaak een goedkopere oplossing gevonden worden dan dat inwoners dit allemaal individueel doen.”

“Ik vind dit niet perse een overheidstaak, kan ook door gespecialiseerde bedrijven.”

“VVE's hebben één taak: een gedeeld bouwwerk onderhouden. Je mag toch hopen dat ze geen hulp nodig hebben om te doen waar ze voor bestaan?”

“Funderingsherstel moet vaak gezamenlijk worden uitgevoerd. Veel eigenaren vinden het lastig om afspraken te maken of samen beslissingen te nemen.”

“Als funderingen niet worden gerepareerd door meningsverschillen in een VvE of groep burens gaan de kosten op termijn alleen maar oplopen.”

“Zodra mensen in groepen gaan optrekken kunnen ze taken verdelen en hierboven genoemde benodigde informatie verzamelen. Ze kunnen ook makkelijker deskundigen raadplegen.”

28-29%
gemiddelde
prioriteit per
versie

Waarom adviseren deelnemers de overheid en andere partijen hier meer of minder prioriteit aan dit hulpmiddel geven? Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Genoemde argumenten om hier **meer** prioriteit aan te geven

Begeleiding en regels zijn nodig om collectieve besluitvorming vlot te trekken. ★★★

De overheid/gemeente moet samenwerking faciliteren of financieren. ★★

Samenwerking maakt funderingsherstel goedkoper en efficiënter. ★★

Informatie, advies en gezamenlijke organisatie vergroten de uitvoeringskracht. ★★

Samenwerking bevordert solidariteit en een eerlijke verdeling. ★

Verder genoemd:
• Samenwerking is technisch of gebiedsgericht noodzakelijk.

Genoemde argumenten om hier **minder** prioriteit aan te geven

Eigenaren en VvE's zijn zelf verantwoordelijk; overheidssteun is niet nodig. ★★

Overheidssteun is twijfelachtig of moet strikt worden begrensd. ★

Verder genoemd:
• Andere partijen dan de landelijke overheid kunnen ondersteuning bieden.

Uitwerking: ‘Meebetalen aan het herstel van funderingen.’

“Geef renteloze leningen waarbij hogere inkomens meer rente gaan betalen en de hoogte (in procenten) van aflossing afhankelijk van inkomen.”

“Arme gezinnen hebben steun nodig in moeilijke tijden. Ze mogen hun huis niet verliezen en nog armer worden.”

“Eigenaren kunnen dit in de meeste gevallen gewoon zelf betalen. Anders moeten ze er voor sparen of lenen.”

“Als iedereen een klein deel betaalt, kunnen de herstelkosten gezamenlijk worden gedragen.”

“Een beetje helpen is prima, maar eigenaren moeten (naar vermogen) ook wel een groot deel zelf betalen.”

“Rechtstreeks meebetalen aan het herstel kost de overheid simpelweg te veel belastinggeld.”

“Eigenaren hebben financiële hulp nodig omdat zij de hoge rekening anders niet aanpakken.”

“Hiermee socialiseer je kosten en betalen mensen in huurwoningen mee aan de kosten terwijl de waardestijging landt bij de woningeigenaar en/of de hypotheekverstrekker.”

24-26%
gemiddelde
prioriteit per
versie

Waarom adviseren deelnemers de overheid en andere partijen hier meer of minder prioriteit aan dit hulpmiddel geven? Meer sterretjes betekent vaker genoemd*

Genoemde argumenten om hier **meer** prioriteit aan te geven

De overheid moet meebetalen als eigenaren onvoldoende draagkracht hebben of anders in financiële problemen komen. ★★

Een beperkte overheidsbijdrage kan eigenaren ontlasten, terwijl zij zelf het grootste deel van het herstel betalen. ★★

De overheid moet meebetalen wanneer haar beleid, waterbeheer of infrastructuur de funderingsschade heeft veroorzaakt of verergerd. ★

Funderingsschade is een nationaal of collectief probleem en daarom mogen de kosten over de samenleving worden gedeeld. ★

Funderingsherstel is zo duur en onverwacht dat veel eigenaren de rekening niet zonder financiële hulp kunnen dragen. ★

Een financiële bijdrage stimuleert daadwerkelijk herstel en beschermt woningen, veiligheid en het algemeen belang. ★

Genoemde argumenten om hier **minder** prioriteit aan te geven

Een koopwoning brengt eigen risico en verantwoordelijkheid mee; de eigenaar moet funderingsherstel daarom zelf betalen. ★★

Publiek meebetalen is oneerlijk omdat huurders en andere belastingbetalers betalen, terwijl de financiële voordelen bij woningeigenaren terechtkomen. ★

Direct meebetalen kost te veel belastinggeld, kan ondoelmatig zijn en kan ongewenste prikkels of uitvoeringsproblemen veroorzaken. ★

Verder genoemd:

- Leningen of terugbetaalbare steun zijn passender dan een niet-terugbetaalbare bijdrage uit belastinggeld.

4C

Verskillende perspectieven

Introductie: De Latente Klasse Cluster Analyse

- *Samenhang tussen vragen.* In eerdere hoofdstukken zijn antwoorden op twee vragen apart behandeld: wie moet betalen voor funderingsherstel? En, welke hulp heeft prioriteit? Dat levert twee losse plaatjes op, één van hoe men over betalen denkt en één van hoe men over verschillende hulpopties denkt. Wat je daarin niet ziet, is of die twee samenhangen. De Latente Klasse Cluster Analyse (LKCA) maakt dat zichtbaar.
- *Verschillende subgroepen.* De analyse zoekt naar groepen deelnemers die ongeveer dezelfde keuzes hebben gemaakt in de twee onderdelen van het onderzoek. Daarna kijkt de analyse welke mensen er in deze subgroepen zitten. De overheid en andere partners kunnen ervoor kiezen om beleid en communicatie af te stemmen op deze subgroepen. Het inzicht kan ook worden gebruikt om te begrijpen welke groepen het oneens zijn met een bepaalde beleidskeuze en hoe groot deze groepen zijn.
- *Deelnemers.* De LKCA heeft de deelnemers uit Panel 1 en Panel 2 samen geanalyseerd. Dus in totaal 2.084 deelnemers.

Zeven groepen onderverdeeld in vier perspectieven

- *Vier perspectieven.* De LKCA stelt vast dat de 2.084 deelnemers zijn onder te verdelen in zeven groepen die de keuze over betalen (de dilemma-vraag) en de keuze over de prioritering van hulpopties (de schuifjestaak) in samenhang anders maken. Sommige groepen lijken sterk op elkaar. We kunnen de zeven groepen daarom samenvoegen tot vier perspectieven.
- *Overeenkomsten tussen de groepen.* We hebben ook gekeken of Nederlanders met bepaalde kenmerken sterker of minder sterk zijn vertegenwoordigd in de zeven groepen. De groepen verschillen niet (significant) van elkaar wat betreft gender, leeftijd, opleiding, provincie en woonduur. Het is dus niet zo dat er veel meer mannen of vrouwen of jongeren en ouderen in bepaalde groepen zitten.
- *Significante verschillen.* Andere kenmerken zoals woonsituatie, bouwjaar, en (het vermoeden van) funderingsschade in eigen wijk of woning zijn wel verschillend tussen groepen. Bij de bespreking van de groepen gaan we hier straks op in.

Wat zijn de inzichten?

- Het onderzoek laat zien dat de grootste groep deelnemers vindt dat woningeigenaren in principe zelf het herstel van funderingen moeten betalen, maar dat mensen steun moeten krijgen die het echt niet kunnen betalen. De LKCA laat dit ook zien, want deze groep is sterk vertegenwoordigd in het grootste perspectief 1 (850 deelnemers aan het onderzoek).
- Wel is er een perspectief 2 (n = 567) dat de nadruk legt op ‘samen betalen’ (eigenaren en overheid) of ‘de overheid betaalt herstelkosten’. Dit zijn relatief veel woningeigenaren en mensen die geen idee hebben of de fundering van hun woning herstel nodig heeft. Voor verder onderzoek is het interessant om verder uit te zoeken of het vergroten van kennis over de kwaliteit van de fundering bij deze groep ook leidt tot een ander perspectief op hoe de kosten van herstel moeten worden verdeeld.
- Bij perspectieven 3 en 4 is er een relatief sterke nadruk op dat eigenaren zelf de herstelkosten moeten betalen. Het is opvallend dat er een groep is waarin relatief veel mensen zitten die weten of vermoeden dat er funderingsherstel nodig is aan hun woning, maar die nauwelijks kiest voor hulpopties. Een relatief groot deel van deze groep vindt dat eigenaren alles zelf moeten betalen. Het is interessant om meer van deze groep te leren. Willen ze het herstel graag zelf doen? Of is er een andere reden dat ze hulpopties afwijzen?

Figuur 4.9. Vier perspectieven

1

“Veel hulp en een beetje meebetalen”

- **Aandeel:** 850 deelnemers uit Panel 1 en 2.
- **Keuzes:** deze hoofdgroep lijkt het meest op de gemiddelde deelnemer. Deelnemers vinden vooral dat woningeigenaren zelf moeten betalen tenzij ze het echt niet kunnen betalen. Ze zetten op alle hulpvormen een beetje in, iets meer op het verstrekken van leningen dan gemiddeld.
- **Subgroepen:** deze hoofdgroep heeft geen subgroepen.
- **Uitwerking:** zie figuur 4.10 voor verdere uitwerking.

2

“De overheid betaalt een deel”

- **Aandeel:** 567 deelnemers uit Panel 1 en 2.
- **Keuzes:** deze hoofdgroep vindt in meerderheid dat de overheid een deel van het herstel moet betalen. Ze zetten het meest in op de hulpoptie ‘meebetalen aan het herstel van funderingen’.
- **Subgroepen:** deze hoofdgroep kent twee subgroepen: een subgroep die naast meebetalen ook een klein beetje inzet op hulp, informatie en leningen, en een subgroep die vrijwel alleen inzet op meebetalen.
- **Uitwerking:** zie figuur 4.11 voor verdere uitwerking.

3

“Veel helpen, niet meebetalen”

- **Aandeel:** 382 deelnemers uit Panel 1 en 2.
- **Keuzes:** deze hoofdgroep vindt vooral dat woningeigenaren zelf moeten betalen tenzij ze het echt niet kunnen betalen.
- **Subgroepen:** deze hoofdgroep kent twee subgroepen. De ene subgroep zet sterk in op leningen. De andere subgroep zet sterk in op informatie en helpen met het kiezen van een oplossing.
- **Uitwerking:** zie figuur 4.12 voor verdere uitwerking.

4

“weinig hulp bieden”

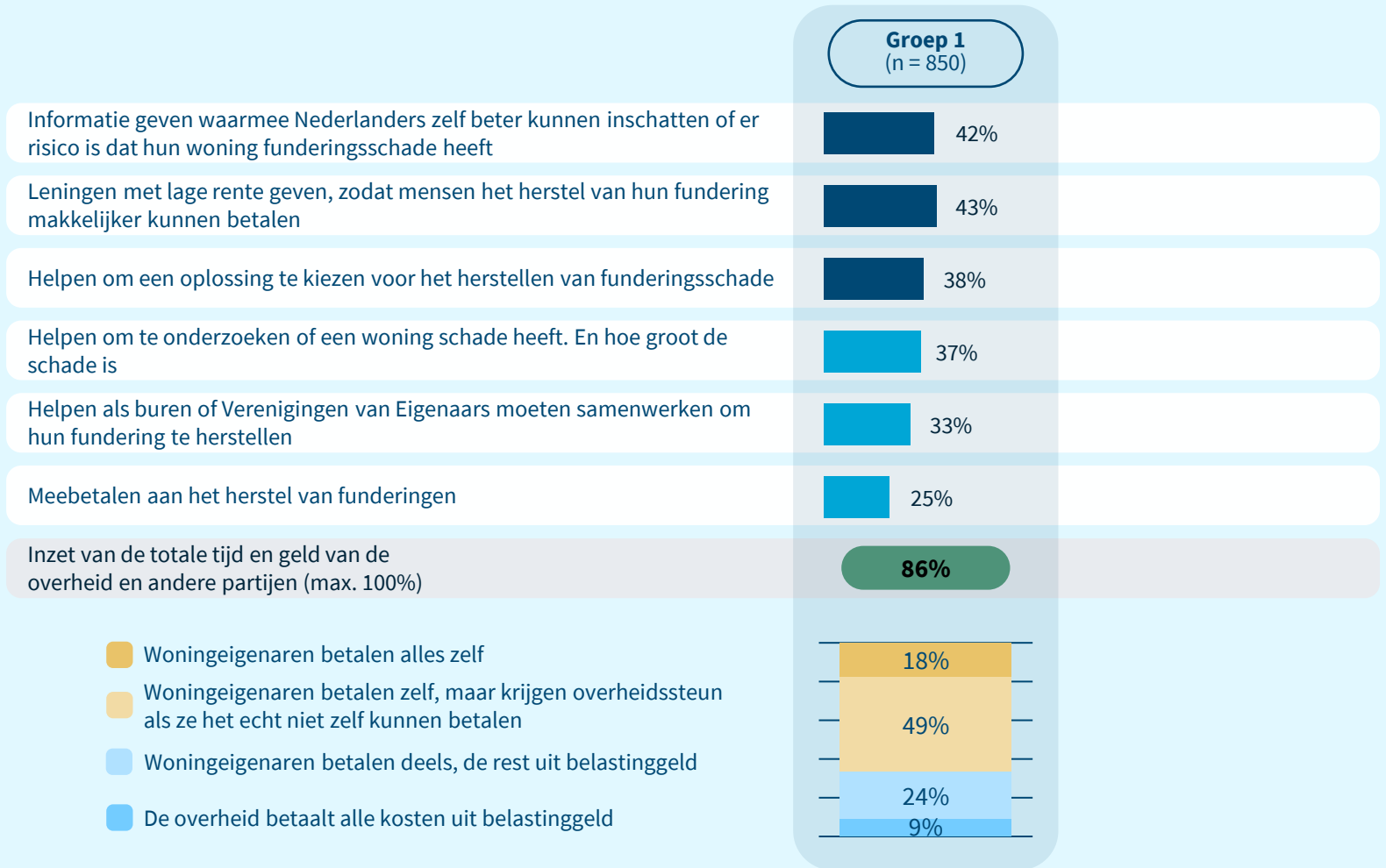
- **Aandeel:** 285 deelnemers uit Panel 1 en 2.
- **Keuzes:** deze hoofdgroep vindt in meerderheid dat eigenaren zelf herstel moeten betalen. Ze zetten een klein beetje in op sommige opties en de meerderheid vindt dat woningeigenaren zelf moeten betalen.
- **Subgroepen:** deze hoofdgroep kent twee subgroepen: een subgroep die inzet op een klein beetje hulp en informatie, en een subgroep die vrijwel nergens op inzet.
- **Uitwerking:** zie figuur 4.13 voor verdere uitwerking.

Hoofdgroep 1 – Veel hulp en een beetje meebetalen

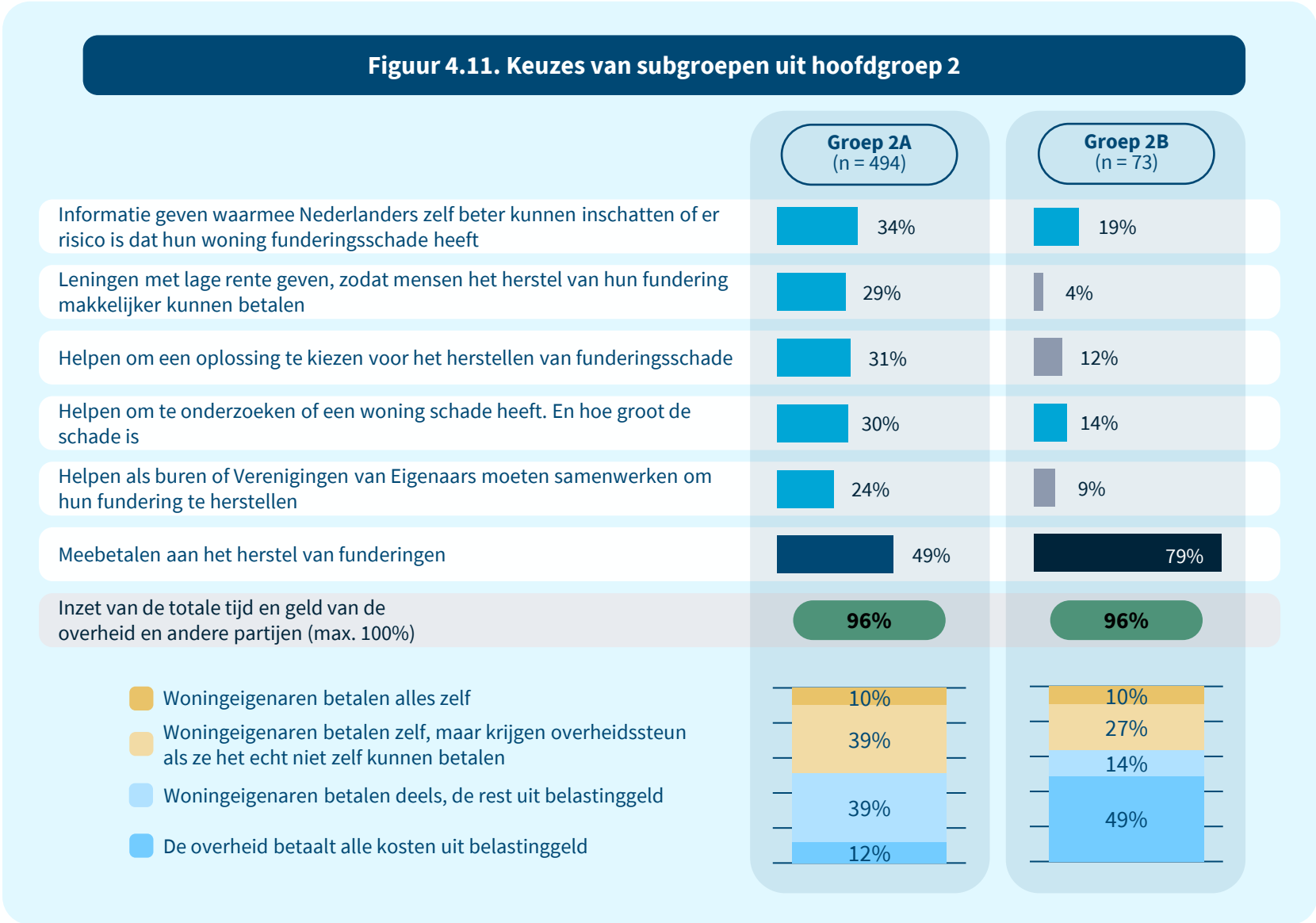
- De eerste hoofdgroep bestaat uit 850 deelnemers van beide panels en bevat geen subgroepen. Figuur 4.10 laat voor deze groep de gemiddelde inzet op verschillende vormen van hulp zien en het advies dat deelnemers gaven over wie de kosten van funderingsherstel moet betalen.
- Keuzes hulpopties.** Deze hoofdgroep zet een (klein) beetje in op alle vormen van hulp. Deze groep zet iets meer in op het verstrekken van leningen dan gemiddeld. Dit verschil is ook terug te zien in wie volgens hen moet betalen voor funderingsherstel. Ze vinden voornamelijk dat woningeigenaren zelf moeten betalen tenzij ze het echt niet kunnen.
- Keuzes dilemma.** Vergeleken met de andere hoofdgroepen, lijkt deze groep het sterkst op de gemiddelde inwoner. De meeste deelnemers vinden dat woningeigenaren herstel zelf moeten betalen, tenzij ze het echt niet zelf kunnen betalen. De kleinste groep (9%) zegt dat de overheid alle kosten moet betalen uit belastinggeld.
- Kenmerken.** De kenmerken van deelnemers lijken erg op de kenmerken van de gemiddelde deelnemer. Er zijn hier geen noemenswaardige verschillen.

Figuur 4.10. Keuzes van subgroepen uit hoofdgroep 1

Hoofdgroep 2 – De overheid betaalt een deel

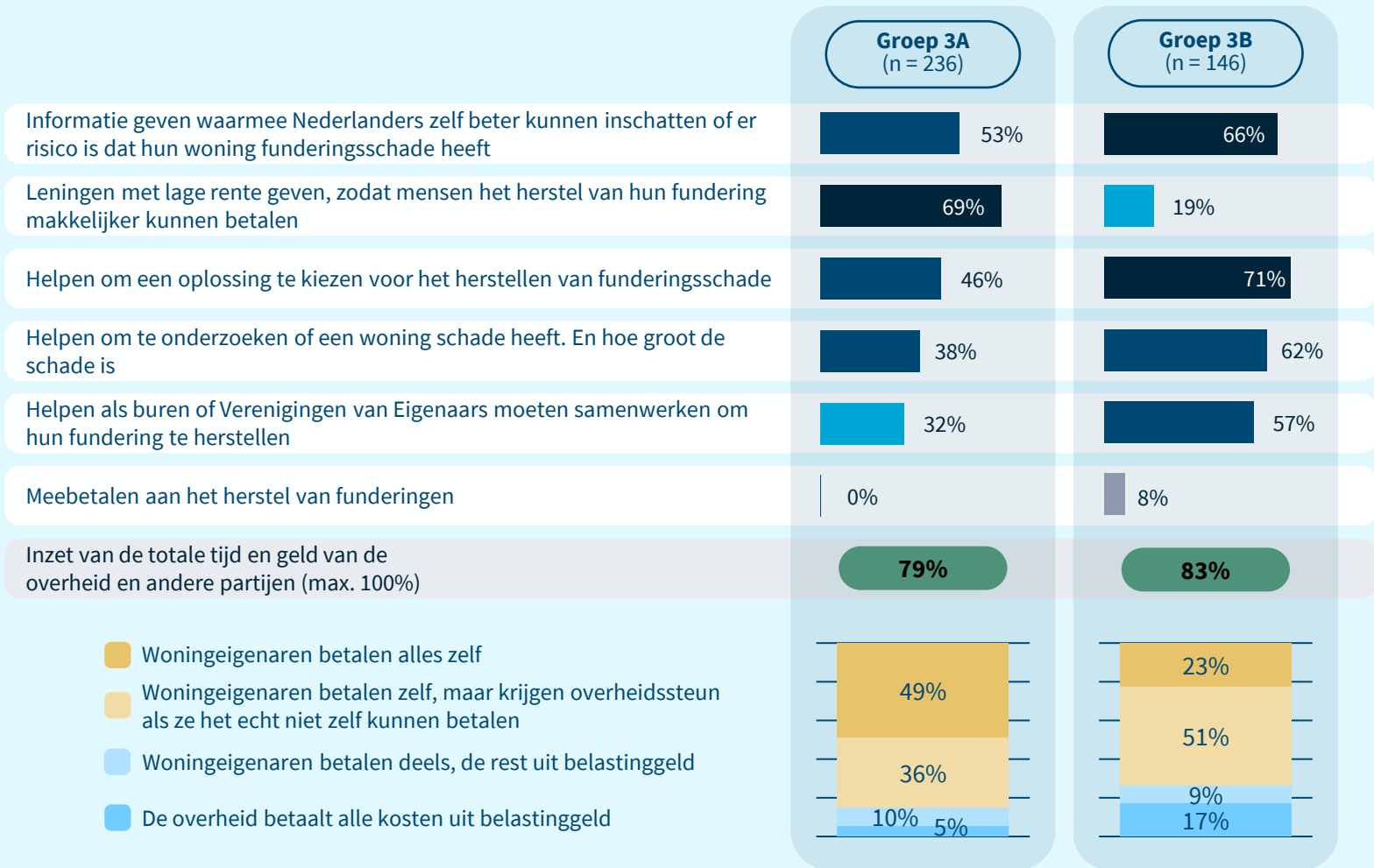
- De tweede hoofdgroep bestaat uit 567 deelnemers van beide panels. Figuur 4.11 laat voor beide subgroepen de gemiddelde inzet op verschillende vormen van hulp zien en het advies dat deelnemers gaven over wie de kosten van funderingsherstel moet betalen.
- Keuzes hulpopties.** Vergeleken met de andere hoofdgroepen zet deze hoofdgroep sterk in op het meebetalen aan herstel van funderingen. Met name bij Groep 2B ligt sterk de nadruk op het meebetalen aan funderingsherstel.
- Keuzes dilemma.** Deze hoofdgroep vindt in meerderheid dat de overheid een deel van het herstel moet betalen. Bij Groep 2A vindt een grote groep dat woningeigenaren en de overheid samen moeten betalen (39%). Een even grote groep vindt dat woningeigenaren zelf moeten betalen, tenzij het niet anders kan (39%). Groep 2B kiest er vooral voor dat de overheid alles betaalt vanuit belastinggeld.
- Kenmerken.** In subgroep 2B zitten vaker deelnemers die eigenaar zijn van hun woonruimte. Ook hebben ze vaker geen idee of de fundering van hun woning herstel nodig heeft. De kenmerken van deelnemers in subgroep 2A lijken erg op de kenmerken van de gemiddelde deelnemer. Er zijn geen noemenswaardige verschillen.

Hoofdgroep 3 – Veel helpen, niet meebetalen

- De derde hoofdgroep bestaat uit 382 deelnemers van beide panels. Figuur 4.12 laat voor beide subgroepen de gemiddelde inzet op verschillende vormen van hulp zien en het advies dat deelnemers gaven over wie de kosten van funderingsherstel moet betalen.
- Keuzes hulpopties.** Vergeleken met de andere hoofdgroepen zet deze hoofdgroep relatief sterk in op alle vormen van hulp, uitgezonderd het meebetalen aan herstel van funderingen. Hier wordt niet op ingezet. Groep 3A zet gemiddeld veel in op het verstrekken van leningen, terwijl groep 3B sterk inzet op het helpen bij het kiezen van een oplossing en het verstrekken van informatie.
- Keuzes dilemma.** Interessant is het verschil in wie volgens beide subgroepen moet betalen voor funderingsherstel. Groep 3A vindt voornamelijk dat woningeigenaren zelf moeten betalen, maar ziet leningen als een onderdeel van het zelf betalen. Groep 3B zet het meeste in op dat woningeigenaren zelf moeten betalen tenzij ze het echt niet kunnen betalen.
- Kenmerken.** In deze hoofdgroep zitten deelnemers die iets vaker in een huis wonen dat na 1970 is gebouwd. En die vaker huurder zijn van hun woonruimte. In subgroep 3A zitten vaker deelnemers die zeggen dat funderingsherstel bij hen nodig is. In subgroep 3B zitten vaker deelnemers die geen idee hebben of de fundering van hun woning herstel nodig heeft.

Figuur 4.12. Keuzes van subgroepen uit hoofdgroep 3

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

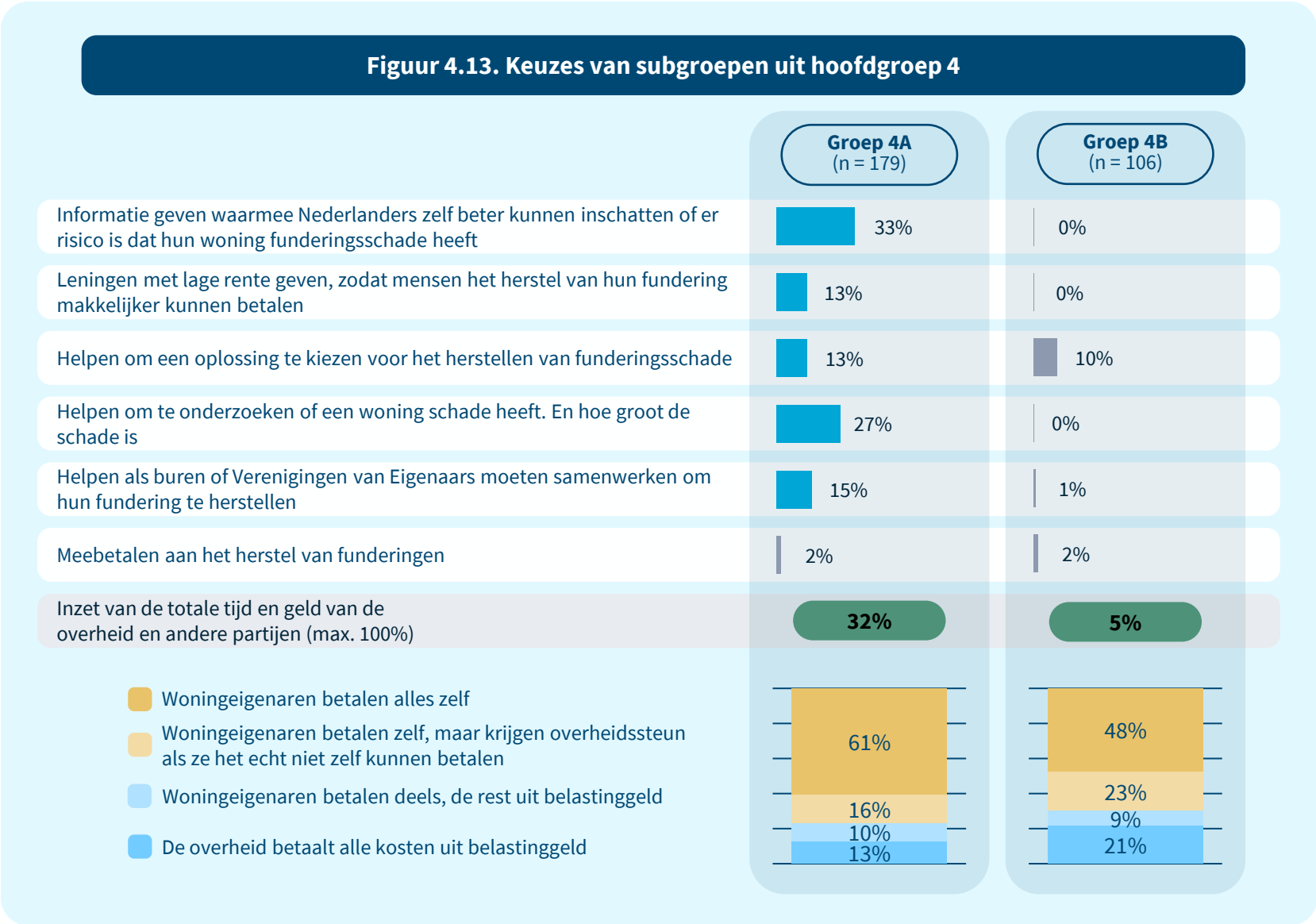
37,5% - 62,5% = een beetje doen

62,5% - 87,5% = veel doen

Hoofdgroep 4 – Weinig hulp bieden

- De vierde hoofdgroep bestaat uit 285 deelnemers van beide panels. Figuur 4.13 laat voor beide subgroepen de gemiddelde inzet op verschillende vormen van hulp zien en het advies dat deelnemers gaven over wie de kosten van funderingsherstel moet betalen.
- Keuzes hulpopties.** Vergeleken met de andere hoofdgroepen zet deze hoofdgroep niet of een klein beetje in op sommige vormen van hulp. Op het meebetalen aan herstel van funderingen wordt niet ingezet. Groep 4A zet gemiddeld een klein beetje in op verschillende hulpvormen, terwijl groep 4B nauwelijks inzet op de verschillende opties.
- Keuzes dilemma.** Als we kijken naar wie volgens hen moet betalen voor funderingsherstel zetten beide groepen vooral in op dat woningeigenaren zelf moeten betalen.
- Kenmerken.** In subgroep 4A zitten vaker deelnemers die huurder zijn van hun woonruimte. In subgroep 4B zitten vaker deelnemers die in een huis wonen dat voor 1970 is gebouwd. Ook zitten er vaker deelnemers in subgroep 4B waarbij schade is aan één of meer huizen in hun wijk, en die vaker weten of vermoeden dat er funderingsherstel nodig is aan hun woning. Het is opvallend dat juist deze groep deelnemers niet of nauwelijks kiest voor hulpopties.

5

Ingezoomd: woningen met (kans op) funderingsschade

5A

Deelnemers met funderingsschade aan hun
eigen woning

5B

Deelnemers die wonen in een wijk met
funderingsschade

5A**Deelnemers met
funderingsschade aan
hun eigen woning**

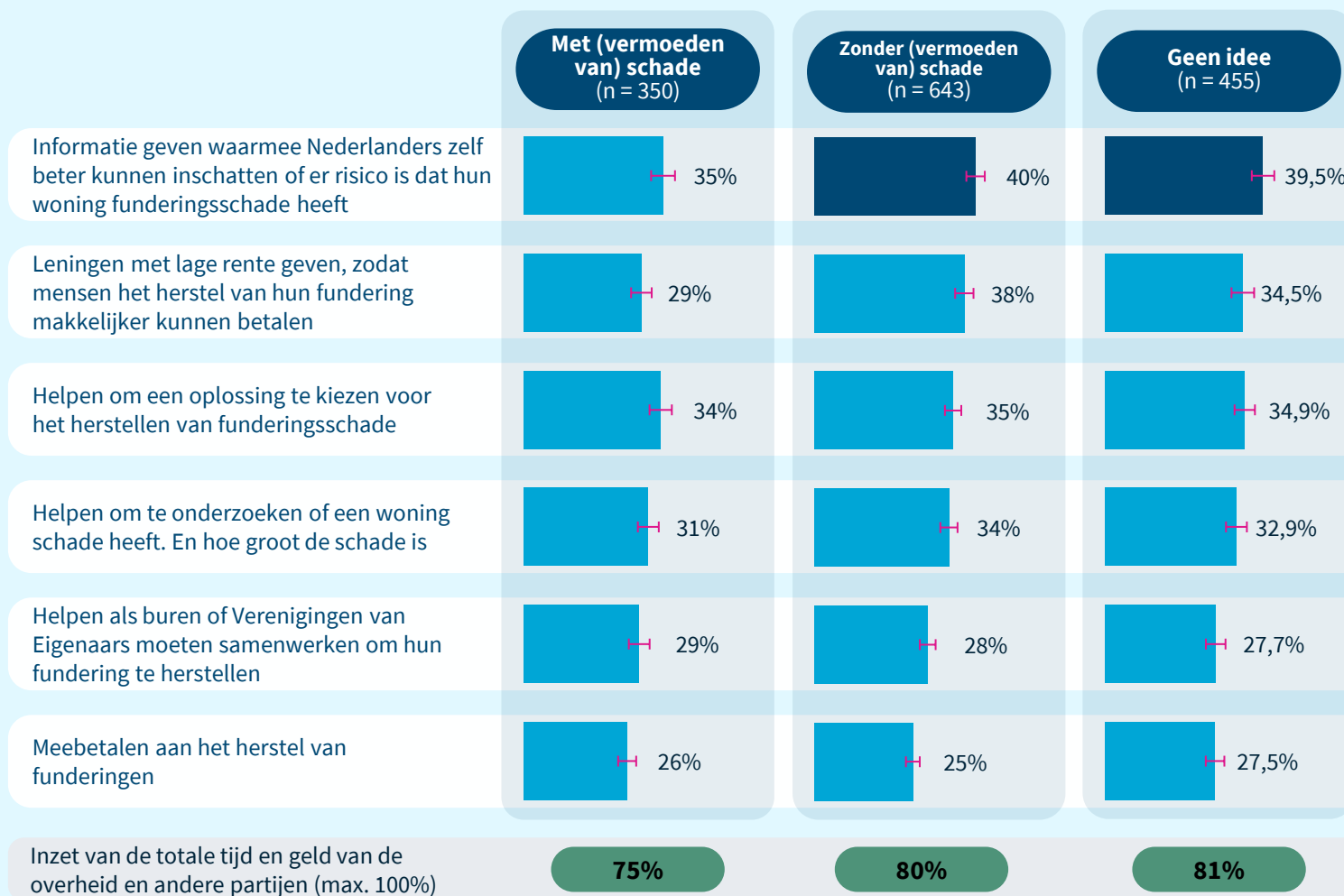
- Gemiddelde prioriteiten van deelnemers met en zonder (vermoeden van) funderingsschade aan hun eigen woning, of geen idee hierover
- Voorkeuren voor wie de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, per groep die al dan niet (vermoeden van) schade heeft, of geen idee hierover

Er zijn weinig verschillen tussen Nederlanders met en zonder (vermoeden van) schade, of geen idee

- Figuur 5.1 laat de gemiddelde keuzes zien van deelnemers van Panel 1 naar (vermoeden van) schade. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'met (vermoeden van) schade' zijn deelnemers die hebben aangegeven te weten of te denken schade te hebben aan hun huis. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'zonder (vermoeden van) schade' zijn deelnemers die hebben aangegeven geen schade te hebben of te denken geen schade te hebben. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'geen idee' hebben aangegeven hierover geen idee te hebben.
- Deelnemers met (vermoeden van) schade zetten minder dan de andere deelnemers in op het geven van leningen met lage rentes (29% ten opzichte van 38% en 34%). Verder vallen de verschillen binnen de betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 5.1. Prioritering oplossingen – naar (vermoeden van) schade

Nederland representatief (Panel 1)

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

37,5% - 62,5% = een beetje doen

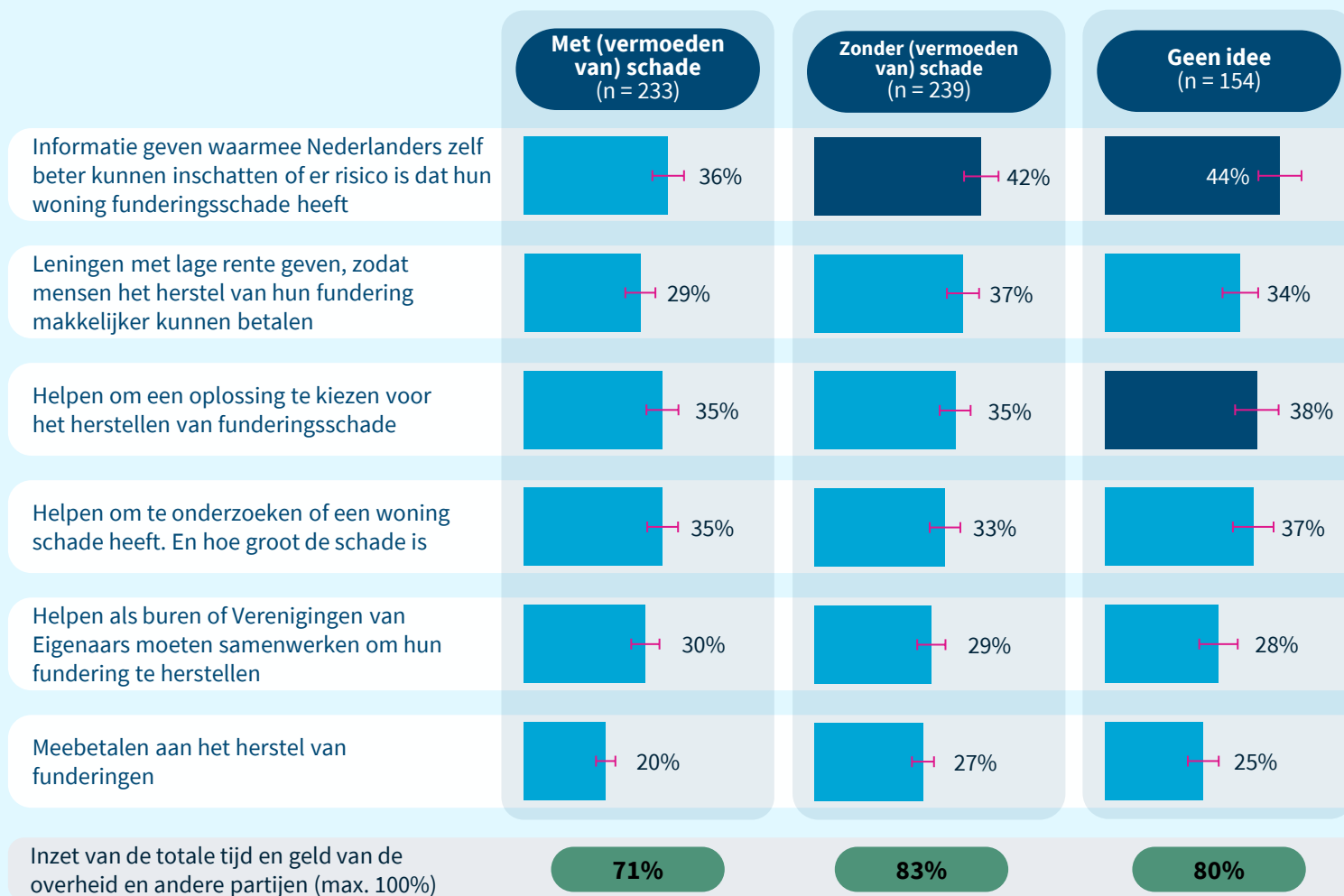

Er zijn weinig verschillen tussen inwoners van risicogebieden met en zonder (vermoeden van) schade, of geen idee

- Figuur 5.2 laat de gemiddelde keuzes zien van deelnemers van Panel 2 naar (vermoeden van) schade. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'met (vermoeden van) schade' zijn deelnemers die hebben aangegeven te weten of te denken schade te hebben aan hun huis. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'zonder (vermoeden van) schade' zijn deelnemers die hebben aangegeven geen schade te hebben of te denken geen schade te hebben. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'geen idee' hebben aangegeven hierover geen idee te hebben.
- Er zijn weinig verschillen tussen de inzet van de verschillende groepen, de verschillen vallen binnen de betrouwbaarheidsintervallen.

Figuur 5.2. Prioritering oplossingen – naar (vermoeden van) schade

Risicogebieden representatief (Panel 2)

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

37,5% - 62,5% = een beetje doen

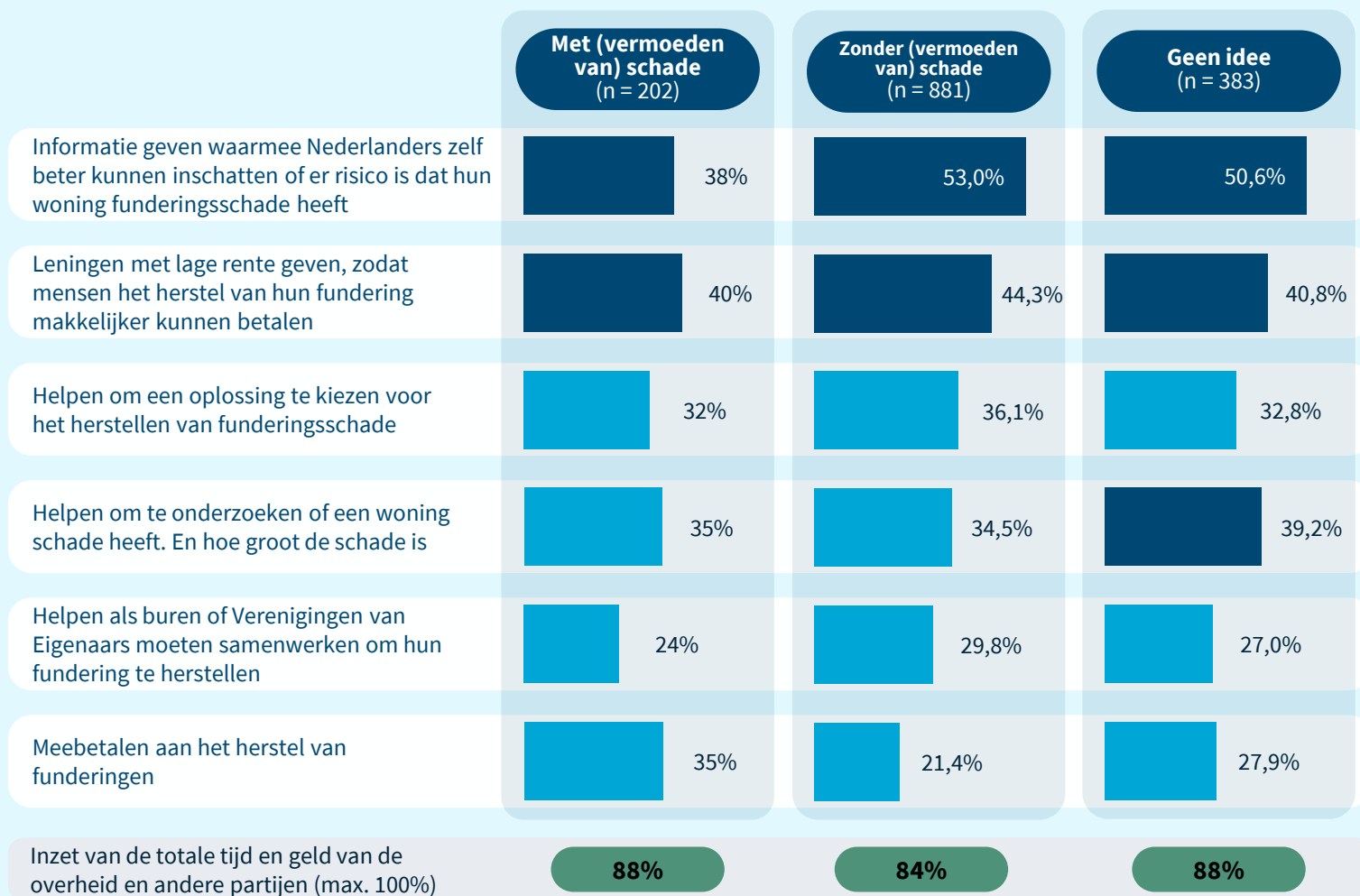
Deelnemers van de open versie zonder (vermoeden van) schade of met geen idee hierover zetten met name meer in op het geven van informatie

Niet representatief

- Figuur 5.3 laat de gemiddelde keuzes zien van deelnemers van de open versie naar (vermoeden van) schade. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'met (vermoeden van) schade' zijn deelnemers die hebben aangegeven te weten of te denken schade te hebben aan hun huis. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'zonder (vermoeden van) schade' zijn deelnemers die hebben aangegeven geen schade te hebben of te denken geen schade te hebben. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'geen idee' hebben aangegeven hierover geen idee te hebben.
- Deelnemers zonder (vermoeden van) schade of geen idee hierover zetten meer in op het geven van informatie dan deelnemers met (vermoeden van) schade (53% en 51% ten opzichte van 38%). Daarnaast zetten deelnemers met geen idee wat betreft schade meer in op het onderzoeken van schade dan deelnemers met of zonder (vermoeden van) schade (39% ten opzichte van 35%). Dit verband is niet terug te zien in de representatieve panels (zie de vorige slides). Deelnemers met (vermoeden van) schade zetten juist meer in op het meebetalen aan het herstel van funderingen dan deelnemers zonder (vermoeden van) schade of geen idee hierover (35% ten opzichte van 21% en 28%). Ook hier geldt dat dit verband niet terug te zien is in de representatieve panels.

Figuur 5.3. Prioritering oplossingen – naar (vermoeden van) schade

Open versie

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

37,5% - 62,5% = een beetje doen

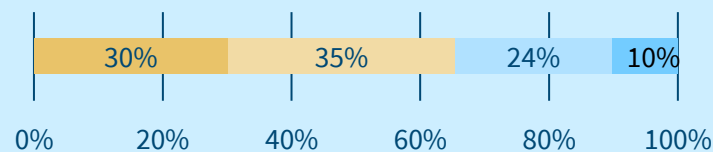
Ook bij (vermoeden van) schade blijft zelf betalen, met steun waar nodig, de meest gekozen optie

- In Figuur 5.4 zijn de uitkomsten van het dilemma ('Wie betaalt wat?') van Panel 1 weergegeven. Links is weergegeven wie deelnemers vinden dat de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, gesplitst in met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee. Rechts is, met diezelfde splitsing, weergegeven hoe deelnemers die kozen voor 'Woningeigenaren betalen deels zelf, de rest uit belastinggeld', zij die kosten vervolgens willen verdelen.
- Onder alle groepen deelnemers, met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee, is de grootste groep voorstander van dat woningeigenaren zelf betalen, met overheidssteun indien nodig (35% - 43%). Bij deelnemers met (vermoeden van) schade zijn, vergeleken met de andere deelnemers, het vaakst voorstander van dat woningeigenaren alles zelf betalen (30% ten opzichte van 23% en 19%). De aandelen deelnemers die voorstander zijn van het samen betalen of dat de overheid alles betaalt zijn voor alle drie de groepen ongeveer gelijk (22% - 25% en 10% - 14%).
- Wat betreft de deelnemers die kiezen voor het delen van de kosten tussen overheid en woningeigenaar, hier zien we wel verschillen tussen deelnemers met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee. Deelnemers met (vermoeden van) schade kiest de grootste groep voor 'meer eigen vermogen, lagere overheidsbijdrage' (46%), bij deelnemers zonder (vermoeden van) schade of met geen idee kiest een iets grotere groep voor 'meer schade, hogere overheidsbijdrage' (42% - 44%).

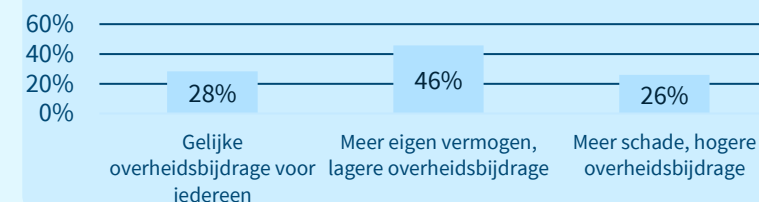
Figuur 5.4. Uitkomsten dilemma

Nederland representatief (Panel 1)

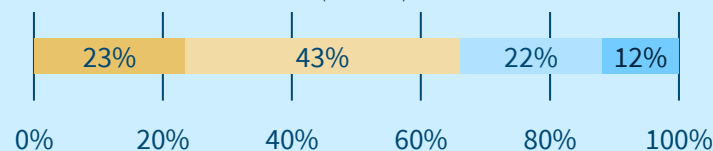
Totaal alle deelnemers MET (vermoeden van) schade (n = 350)

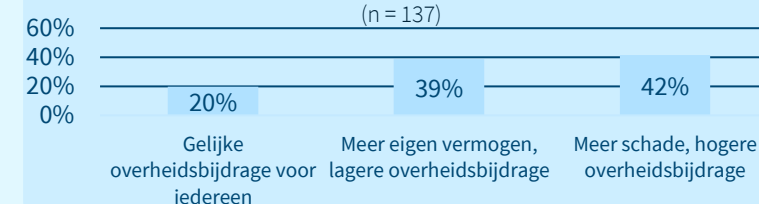
Uitsplitsing naar voorkeur hoe kosten dan moeten worden gedeeld, MET (vermoeden van) schade (n = 79)

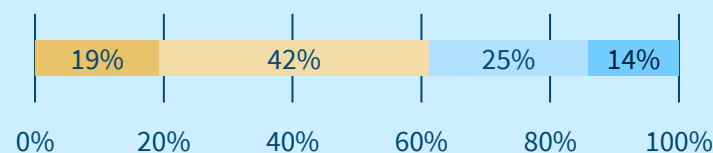
Totaal alle deelnemers die ZONDER (vermoeden van) schade (n = 643)

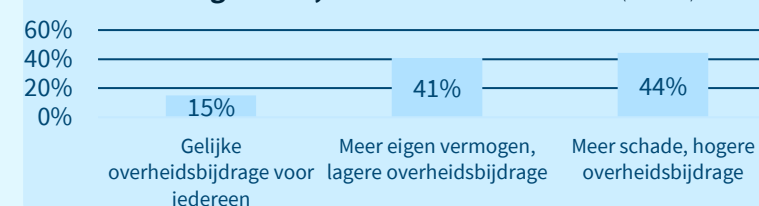
Uitsplitsing naar voorkeur hoe kosten dan moeten worden gedeeld, ZONDER (vermoeden van) schade (n = 137)

Totaal alle deelnemers die GEEN IDEE hebben (n = 455)

Uitsplitsing naar voorkeur hoe kosten dan moeten worden gedeeld, die GEEN IDEE hebben (n = 94)

Woningeigenaren betalen alles zelf

Woningeigenaren betalen zelf, met overheidssteun indien nodig

Woningeigenaren betalen deels zelf, de rest uit belastinggeld

De overheid betaalt alle kosten uit belastinggeld

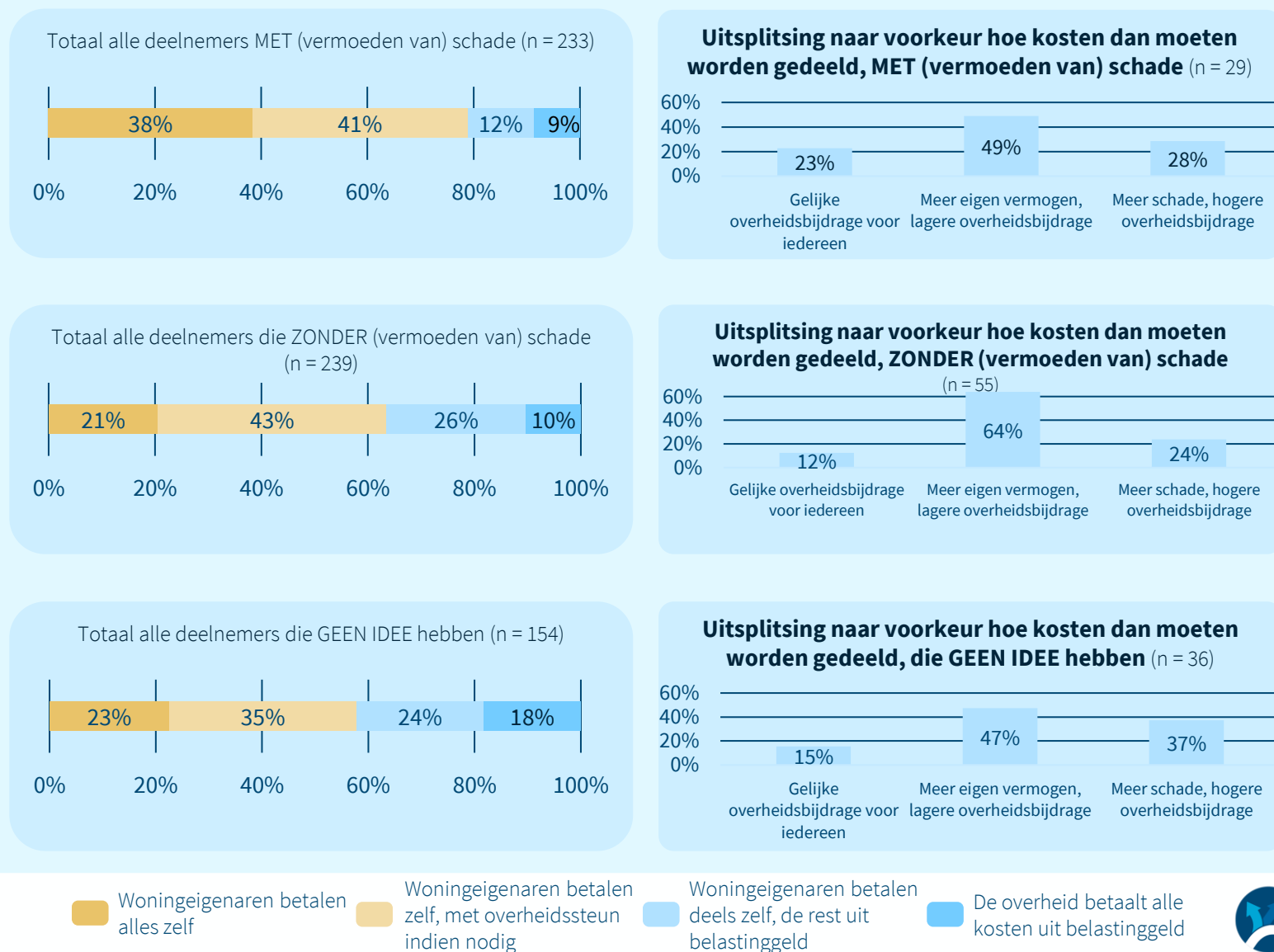

In risicogebieden kiezen deelnemers met (vermoeden van) schade vaker voor volledig zelf betalen

- In Figuur 5.5 zijn de uitkomsten van het dilemma ('Wie betaalt wat?') van Panel 2 weergegeven. Links is weergegeven wie deelnemers vinden dat de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, gesplitst in met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee. Rechts is, met diezelfde splitsing, weergegeven hoe deelnemers die kozen voor 'Woningeigenaren betalen deels zelf, de rest uit belastinggeld', zij die kosten vervolgens willen verdelen.
- Onder alle groepen deelnemers, met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee, is de grootste groep voorstander van dat woningeigenaren zelf betalen, met overheidssteun indien nodig (35% - 43%). Deelnemers met (vermoeden van) schade zijn, vergeleken met de andere deelnemers, het vaakst voorstander van dat woningeigenaren alles zelf betalen (38% ten opzichte van 21% en 23%). De aandelen deelnemers die voorstander zijn van het samen betalen zijn onder deelnemers zonder (vermoeden van) schade en met geen idee (26% en 24%) groter dan onder deelnemers met (vermoeden van) schade (9%). Onder deelnemers met geen idee van schade is de groep die ervoor kiest dat de overheid alles betaalt groter (18%) dan onder deelnemers met of zonder (vermoeden van) schade (9% en 10%).
- Wat betreft de deelnemers die kiezen voor het delen van de kosten tussen overheid en woningeigenaar, hier zien we minder verschillen tussen deelnemers met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee. Onder alle drie de groepen is het aandeel dat kiest voor 'meer vermogen, lagere overheidsbijdrage' het grootst (47% - 64%).

Figuur 5.5. Uitkomsten dilemma

Risicogebieden representatief (Panel 2)

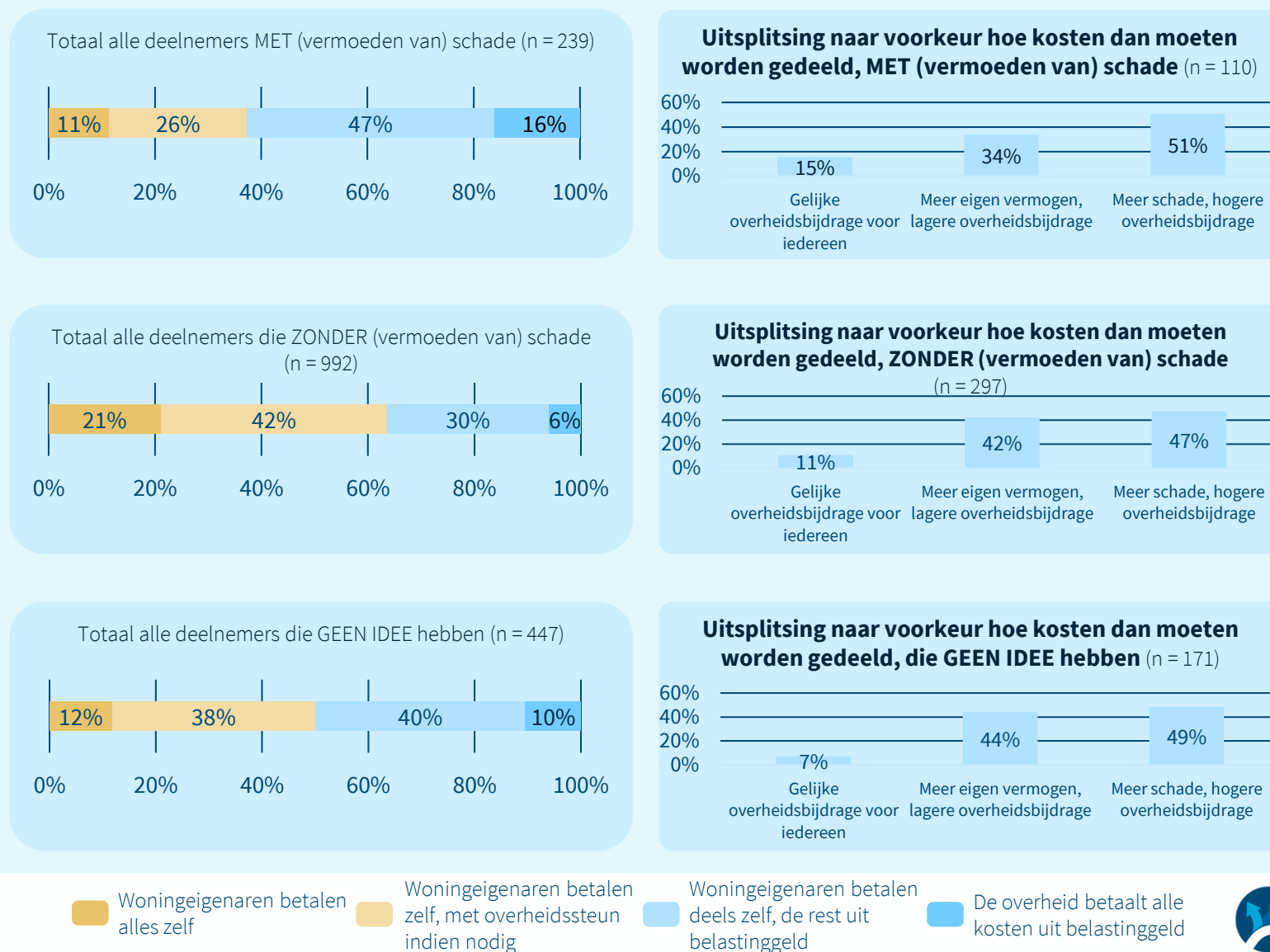

In de open raadpleging kiezen deelnemers met (vermoeden van) schade vaker voor gezamenlijke betaling

- In Figuur 5.6 zijn de uitkomsten van het dilemma ('Wie betaalt wat?') van de open versie weergegeven. Links is weergegeven wie deelnemers vinden dat de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, gesplitst in met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee. Rechts is, met diezelfde splitsing, weergegeven hoe deelnemers die kozen voor 'Woningeigenaren betalen deels zelf, de rest uit belastinggeld', zij die kosten vervolgens willen verdelen.
- Onder deelnemers met (vermoeden van) schade en geen idee is de grootste groep voorstander van dat woningeigenaren deels zelf betalen, en de rest wordt betaald uit belastinggeld (47% en 40%). Bij deelnemers zonder (vermoeden van) schade is deze groep 30%. Zij zijn vaker dan de andere groepen voorstander van dat woningeigenaren zelf betalen, met overheidssteun indien nodig (42%, ten opzichte van 26% - 38%) of dat woningeigenaren alles zelf betalen (21% ten opzichte van 11% - 12%). Ten slotte zijn deelnemers met (vermoeden van) schade vaker dan de andere groepen voorstander van dat de overheid alle kosten betaalt (16% ten opzichte van 6% - 10%).
- Wat betreft de deelnemers die kiezen voor het delen van de kosten tussen overheid en woningeigenaar, hier zien we minder verschillen tussen deelnemers met of zonder (vermoeden van) schade of geen idee. Onder alle drie de groepen is het aandeel dat kiest voor 'meer schade, hogere overheidsbijdrage' het grootst (47% - 51%).

Figuur 5.6. Uitkomsten dilemma

Open versie

5B**Deelnemers die wonen in een wijk
met funderingsschade**

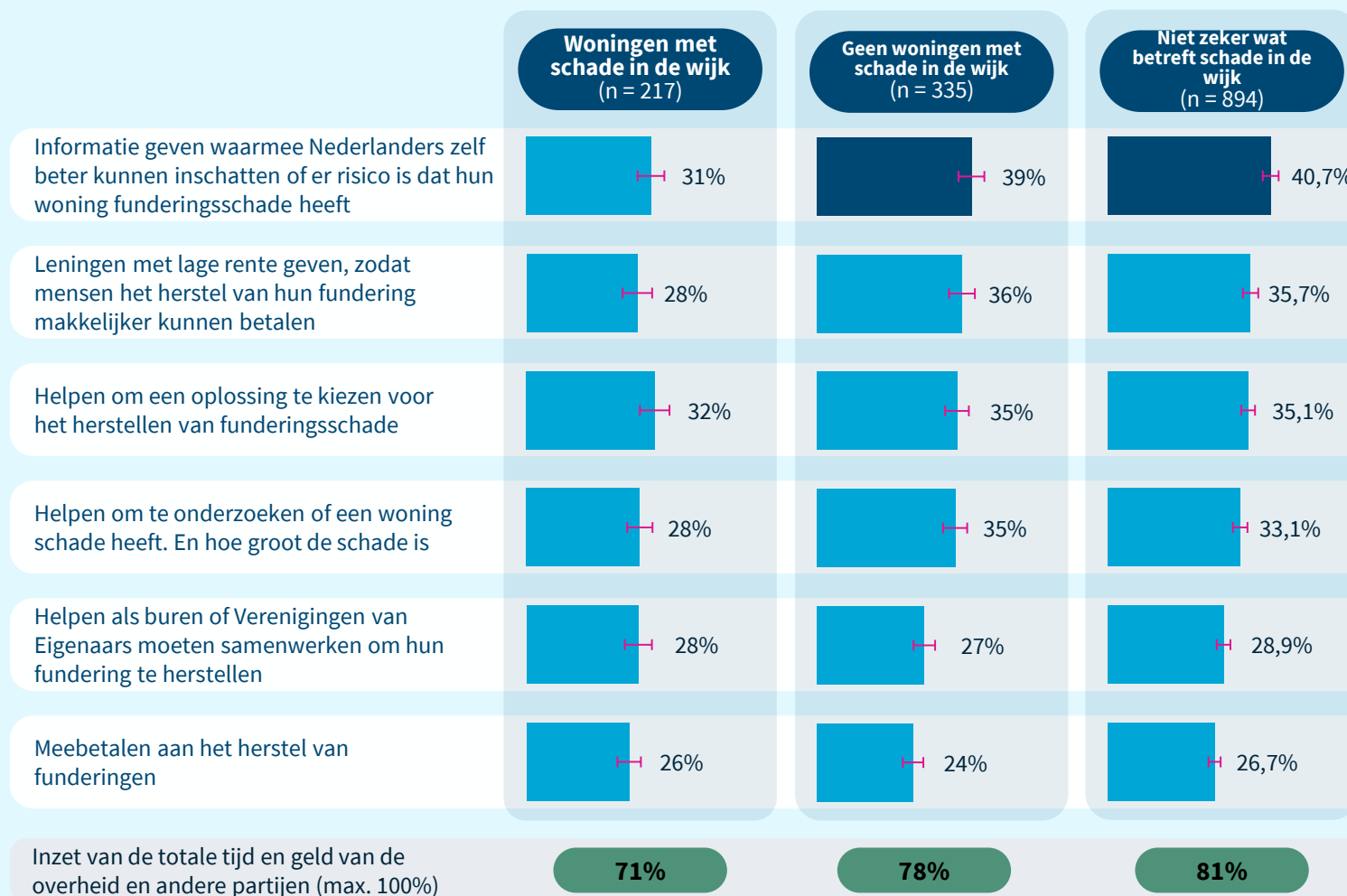
- Gemiddelde prioriteiten van deelnemers die wonen in een wijk met of zonder funderingsschade, of hier niet zeker van zijn
- Voorkeuren voor wie de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, per groep die al dan niet woont in een wijk met funderingsschade, of die onzeker is hierover

Nederlanders met of zonder schade in de wijk, of die daar niet zeker van zijn, maken weinig andere keuzes

- Figuur 5.7 laat de gemiddelde keuzes zien van deelnemers van Panel 1 naar schade in de wijk. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'woningen met schade in de wijk' hebben aangegeven dat ze weten van 1 of meerdere woningen in de wijk dat er funderingsschade is. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'geen woningen met schade in de wijk' hebben aangegeven dat er geen woningen met funderingsschade in de wijk zijn. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'niet zeker wat betreft schade in de wijk' hebben aangegeven te denken van wel of niet, maar het niet zeker te weten, of geen idee hiervan te hebben.
- Deelnemers zonder schade in de wijk of die hier niet zeker over zijn zetten meer in op het geven van informatie dan deelnemers met schade in de wijk (41% en 39% ten opzichte van 31%). Verder zijn de verschillen tussen de verschillende groepen klein of binnen het betrouwbaarheidsinterval.

Figuur 5.7. Prioritering oplossingen – naar schade in de wijk

Nederland representatief (Panel 1)

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

37,5% - 62,5% = een beetje doen

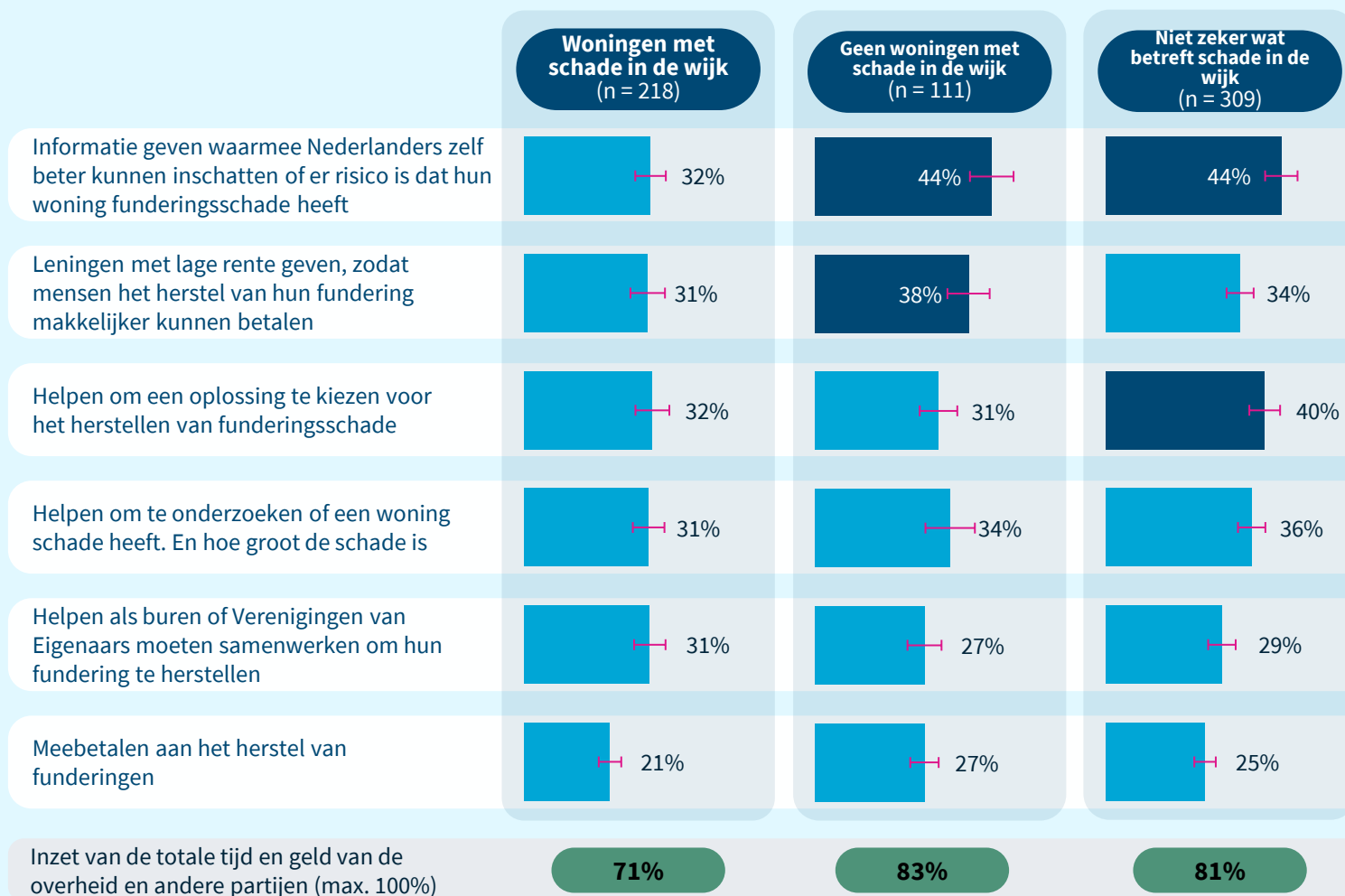

Inwoners van risicogebieden met of zonder schade in de wijk, of die daar niet zeker van zijn, maken weinig andere keuzes

- Figuur 5.8 laat de gemiddelde keuzes zien van deelnemers van Panel 2 naar schade in de wijk. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'woningen met schade in de wijk' hebben aangegeven dat ze weten van 1 of meerdere woningen in de wijk dat er funderingsschade is. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'geen woningen met schade in de wijk' hebben aangegeven dat er geen woningen met funderingsschade in de wijk zijn. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'niet zeker wat betreft schade in de wijk' hebben aangegeven te denken van wel of niet, maar het niet zeker te weten, of geen idee hiervan te hebben.
- Deelnemers zonder schade in de wijk of die daar niet zeker over zijn zetten meer in op het geven van informatie dan deelnemers met schade in de wijk (44% ten opzichte van 32%). Deelnemers die niet zeker zijn wat betreft schade in de wijk zetten meer in op het helpen om een oplossing te kiezen voor funderingsherstel dan deelnemers met of zonder schade in de wijk (40% ten opzichte van 32% en 31%). Verder zijn er geen grote verschillen of vallen die binnen het betrouwbaarheidsinterval.

Figuur 5.8. Prioritering oplossingen – naar schade in de wijk

Risicogebieden representatief (Panel 2)

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

37,5% - 62,5% = een beetje doen

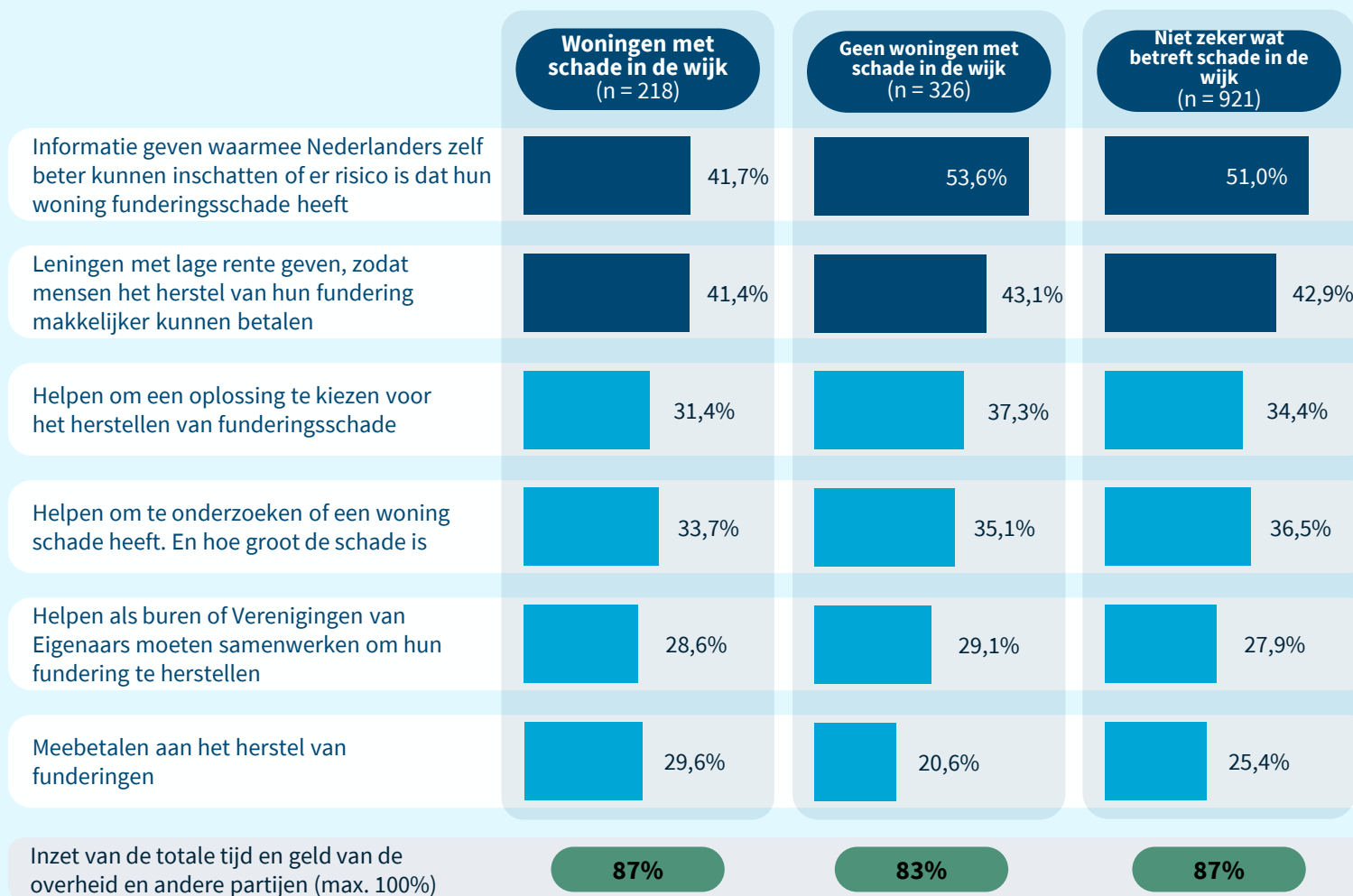
Deelnemers met of zonder schade in de wijk, of die daar niet zeker van zijn, maken weinig andere keuzes

- Figuur 5.9 laat de gemiddelde keuzes zien van deelnemers van de open versie naar schade in de wijk. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'woningen met schade in de wijk' hebben aangegeven dat ze weten van 1 of meerdere woningen in de wijk dat er funderingsschade is. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'geen woningen met schade in de wijk' hebben aangegeven dat er geen woningen met funderingsschade in de wijk zijn. Deelnemers die zijn gecategoriseerd als 'niet zeker wat betreft schade in de wijk' hebben aangegeven te denken van wel of niet, maar het niet zeker te weten, of geen idee hiervan te hebben.
- Deelnemers zonder schade in de wijk of die hier niet zeker over zijn zetten meer in op het geven van informatie dan deelnemers met schade in de wijk (54% en 51% ten opzichte van 42%). Verder zijn er geen grote verschillen tussen de verschillende groepen.

Niet representatief

Figuur 5.9. Prioritering oplossingen – naar schade in de wijk

Open versie

0% - 12,5% = niet doen

12,5% - 37,5% = een klein beetje doen

37,5% - 62,5% = een beetje doen

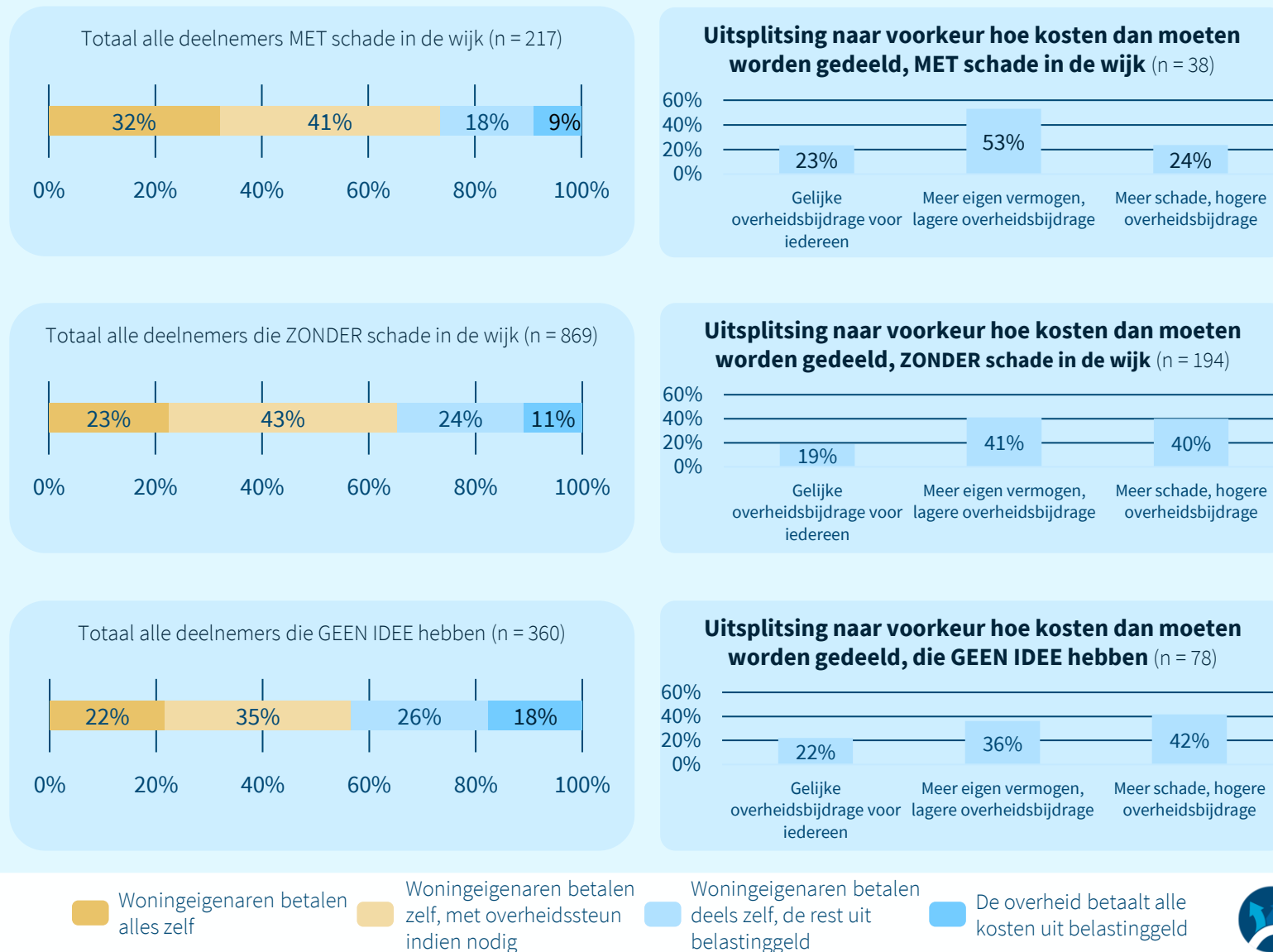

Ook bij schade in de wijk blijft zelf betalen, met steun waar nodig, de meest gekozen optie

- In Figuur 5.10 zijn de uitkomsten van het dilemma ('Wie betaalt wat?') van Nederland weergegeven. Links is weergegeven wie deelnemers vinden dat de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, gesplitst in met of zonder schade in de wijk of geen idee hierover. Rechts is, met diezelfde splitsing, weergegeven hoe deelnemers die kozen voor 'Woningeigenaren betalen deels zelf, de rest uit belastinggeld', zij die kosten vervolgens willen verdelen.
- Onder alle groepen deelnemers, met of zonder schade in de wijk of geen idee hierover, is de grootste groep voorstander van dat woningeigenaren zelf betalen, met overheidssteun indien nodig (35 - 43%). Deelnemers met schade in de wijk zijn, vergeleken met de andere deelnemers, het vaakst voorstander van dat woningeigenaren alles zelf betalen (32% ten opzichte van 23% en 22%).
- Wat betreft de deelnemers die kiezen voor het delen van de kosten tussen overheid en woningeigenaar, hier zien we wel verschillen tussen deelnemers met of zonder schade in de wijk of geen idee hierover. Deelnemers met schade in de wijk kiest de grootste groep voor 'meer eigen vermogen, lagere overheidsbijdrage' (53%), bij deelnemers zonder schade in de wijk of met geen idee hierover kiest een iets grotere groep voor 'meer schade, hogere overheidsbijdrage' (40% - 42%, ten opzichte van 24%).

Figuur 5.10. Uitkomsten dilemma

Nederland representatief (Panel 1)

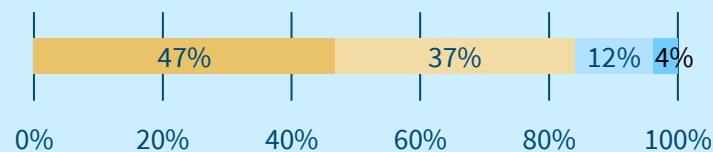
Deelnemers uit risicogebieden met schade in de wijk geven de voorkeur aan dat woningeigenaren alles zelf betalen

- In Figuur 5.11 zijn de uitkomsten van het dilemma ('Wie betaalt wat?') van Panel 2 weergegeven. Links is weergegeven wie deelnemers vinden dat de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, gesplitst in met of zonder schade in de wijk of geen idee hierover. Rechts is, met diezelfde splitsing, weergegeven hoe deelnemers die kozen voor 'Woningeigenaren betalen deels zelf, de rest uit belastinggeld', zij die kosten vervolgens willen verdelen.
- Onder deelnemers met schade in de wijk is bijna de helft voorstander van dat woningeigenaren alles zelf betalen (47%). Onder deelnemers zonder schade in de wijk of geen idee hierover is deze groep 17% en 24%. In deze laatste twee groepen zijn de meeste mensen voorstander van dat woningeigenaren zelf betalen, met overheidssteun indien nodig (44% en 33%).
- Wat betreft de deelnemers die kiezen voor het delen van de kosten tussen overheid en woningeigenaar, deelnemers zonder schade in de wijk zijn in meerderheid voor 'meer vermogen, lagere overheidsbijdrage'. Van de deelnemers met schade in de wijk of met geen idee hiervan zijn er te weinig deelnemers die deze vraag hebben beantwoord om hierover te rapporteren.

Figuur 5.11. Uitkomsten dilemma

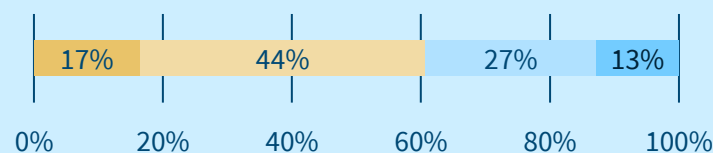
Risicogebieden representatief (Panel 2)

Totaal alle deelnemers MET schade in de wijk (n = 205)

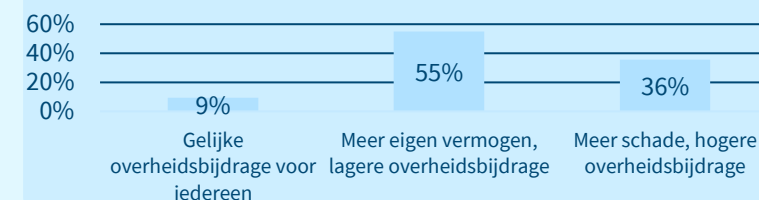

Te weinig deelnemers voor rapportage

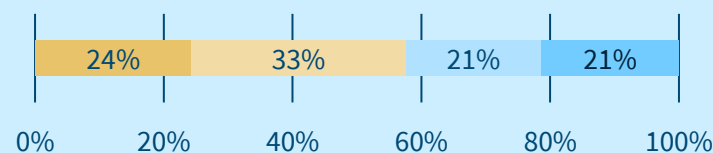
Totaal alle deelnemers die ZONDER schade in de wijk (n = 305)

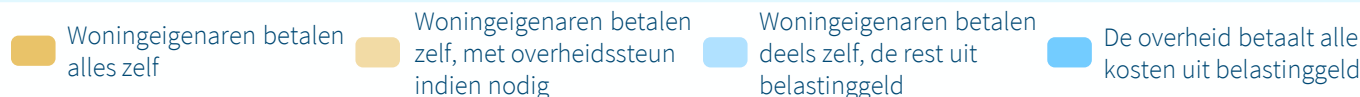
Uitsplitsing naar voorkeur hoe kosten dan moeten worden gedeeld, ZONDER schade in de wijk (n = 77)

Totaal alle deelnemers die GEEN IDEE hebben (n = 115)

Te weinig deelnemers voor rapportage

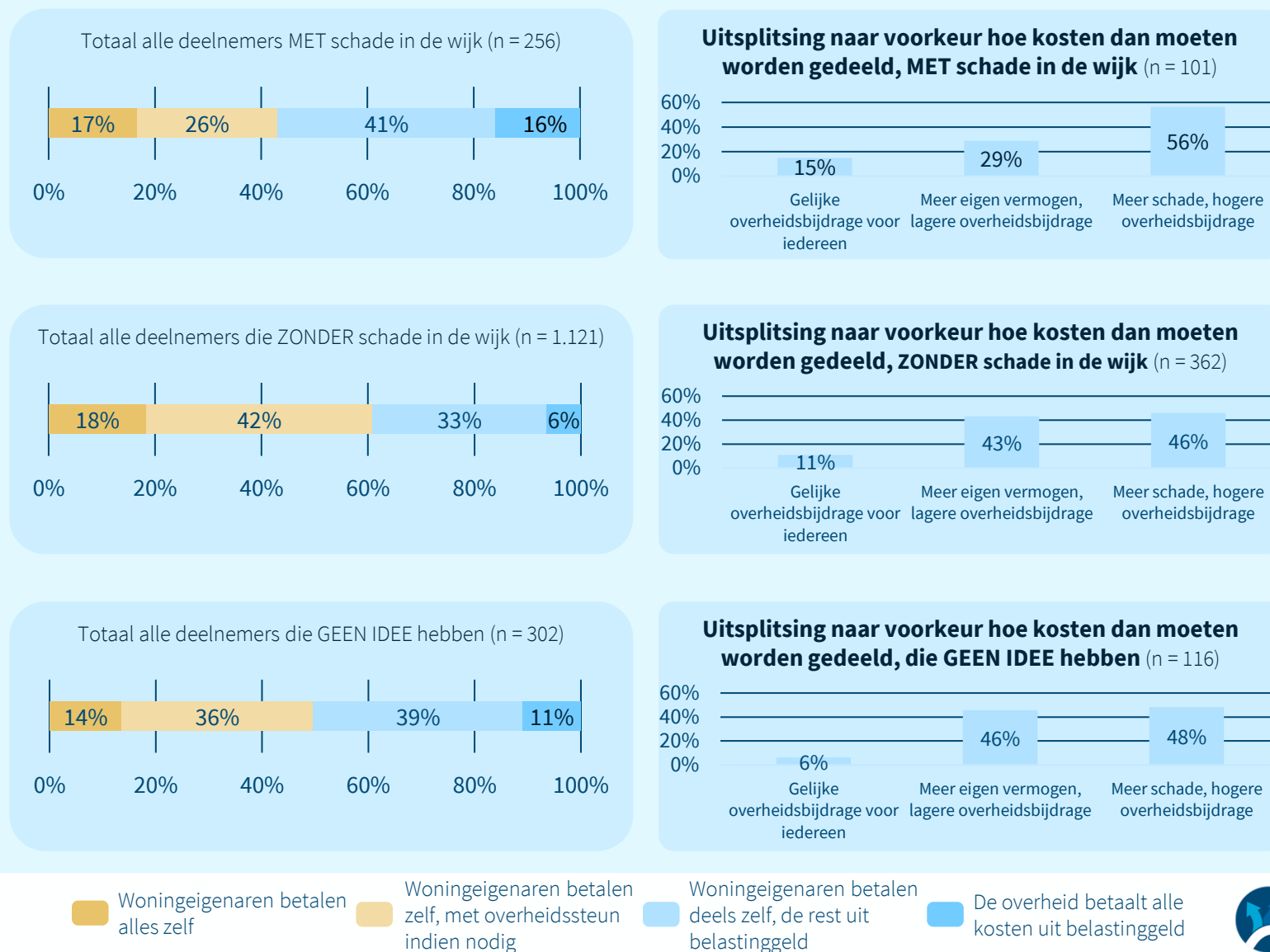

Deelnemers uit de open versie met schade in de wijk geven de voorkeur aan samen betalen

- In Figuur 5.12 zijn de uitkomsten van het dilemma ('Wie betaalt wat?') van de open versie weergegeven. Links is weergegeven wie deelnemers vinden dat de kosten van funderingsherstel zou moeten betalen, gesplitst in met of zonder schade in de wijk of geen idee hierover. Rechts is, met diezelfde splitsing, weergegeven hoe deelnemers die kozen voor 'Woningeigenaren betalen deels zelf, de rest uit belastinggeld', zij die kosten vervolgens willen verdelen.
- Onder deelnemers met schade in de wijk en geen idee hierover is de grootste groep voorstander van dat woningeigenaren deels zelf betalen en de rest uit belastinggeld betaald wordt (41% en 39%). Onder deelnemers zonder schade in de wijk is deze groep 33%. Onder deze deelnemers is de groep die kiest voor 'woningeigenaren betalen zelf, met overheidssteun indien nodig' het grootst (42%).
- Wat betreft de deelnemers die kiezen voor het delen van de kosten tussen overheid en woningeigenaar, kiezen in alle drie de groepen de meeste deelnemers voor 'meer schade, hogere overheidsbijdrage' (46% - 56%).

Figuur 5.12. Uitkomsten dilemma

Open versie

6

Over de raadpleging

- Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
- Methodologie

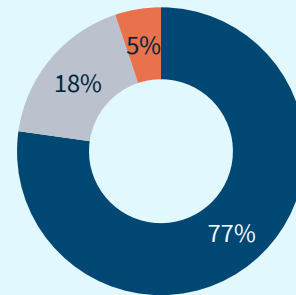
Hoe hebben deelnemers van Panel 1 de raadpleging gewaardeerd?

- Figuur 6.1 laat zien hoeveel deelnemers van Panel 1 het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over de raadpleging. Deze data zijn ongewogen.
- Deelnemers zijn positief over de raadpleging: 85% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging met een gemiddeld rapportcijfer van 7,2.
- 98% van de deelnemers geeft aan nog niet eerder hun mening te hebben gegeven. Van de deelnemers die wel eerder hun mening hebben gegeven, heeft 2% eerder meegedaan aan een enquête.
- 76% van de deelnemers vond het een belangrijk onderwerp om hun mening over te geven. Slechts 19% vond de raadpleging moeilijk te begrijpen. 67% heeft door deelname geleerd over de keuzes die de overheid over dit onderwerp moet maken.

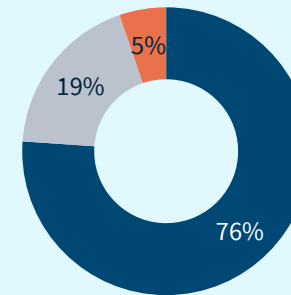
Figuur 6.1. Over hoe deelnemers de raadpleging ervaren

Nederland (Panel 1)

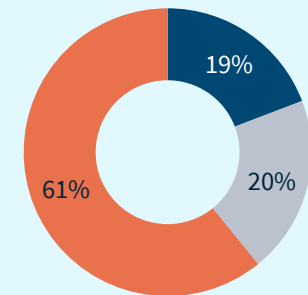
Ik kon mijn mening kwijt in dit onderzoek

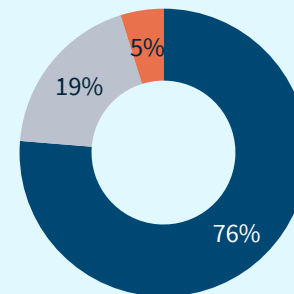
Ik vond dit een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven

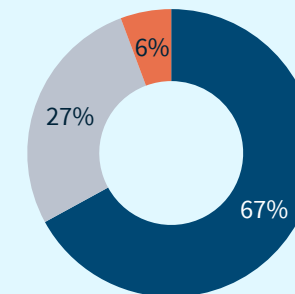
Ik vond dit onderzoek moeilijk te begrijpen

Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid

Doordat ik meedoe aan dit onderzoek heb ik geleerd over de keuzes die de overheid moet maken over dit thema

■ (Helemaal) eens
■ Neutraal
■ (Helemaal) oneens

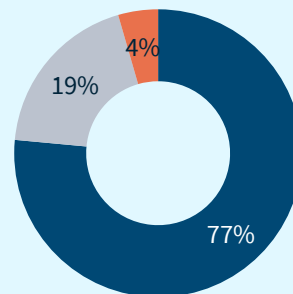
Hoe hebben deelnemers van Panel 2 de raadpleging gewaardeerd?

- Figuur 6.2 laat zien hoeveel deelnemers van Panel 2 het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over de raadpleging. Deze data zijn ongewogen.
- Deelnemers zijn positief over de raadpleging: 84% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging met een gemiddeld rapportcijfer van 7,1.
- 96% van de deelnemers geeft aan nog niet eerder hun mening te hebben gegeven. Van de deelnemers die wel eerder hun mening hebben gegeven, heeft 3% eerder meegedaan aan een enquête en 1% via een fysieke of online bijeenkomst.

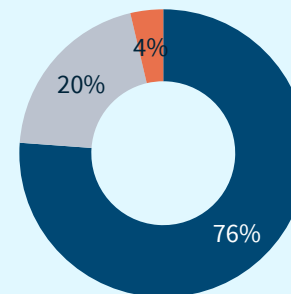
Figuur 6.2. Over hoe deelnemers de raadpleging ervaren

Risicogebieden (Panel 2)

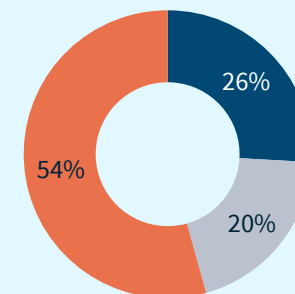
Ik kon mijn mening kwijt in dit onderzoek

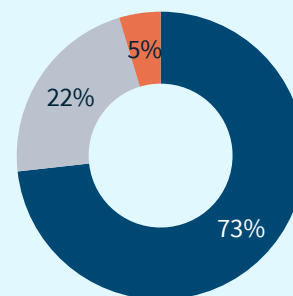
Ik vond dit een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven

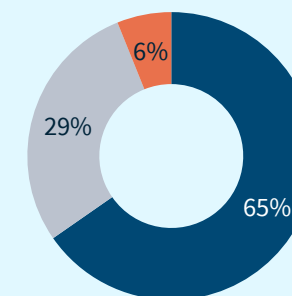
*Ik vond dit onderzoek **moeilijk** te begrijpen*

Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid

Doordat ik meedoe aan dit onderzoek heb ik geleerd over de keuzes die de overheid moet maken over dit thema

■ (Helemaal) eens
■ Neutraal
■ (Helemaal) oneens

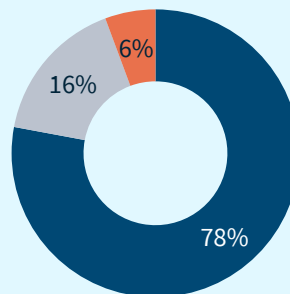
Hoe hebben deelnemers van de open versie de raadpleging gewaardeerd?

- Figuur 6.3 laat zien hoeveel deelnemers van de open versie het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over de raadpleging.
- Deelnemers zijn positief over de raadpleging: 94% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging met een gemiddeld rapportcijfer van 7,3.
- 67% van de deelnemers geeft aan nog niet eerder hun mening te hebben gegeven. Van de deelnemers die wel eerder hun mening hebben gegeven, heeft 7% eerder meegedaan aan een enquête, 2% via een fysieke of online bijeenkomst en 2% is actief betrokken bij een belangenclub.

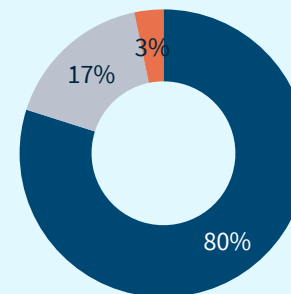
Figuur 6.3. Over hoe deelnemers de raadpleging ervaren

Open versie

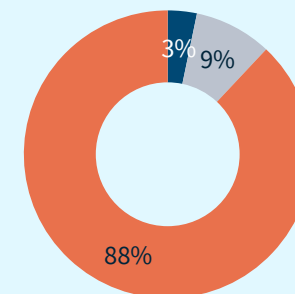
Ik kon mijn mening kwijt in dit onderzoek

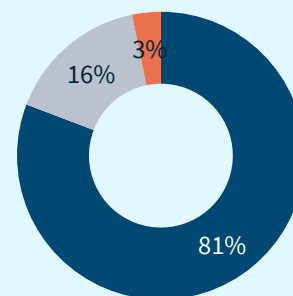
Ik vond dit een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven

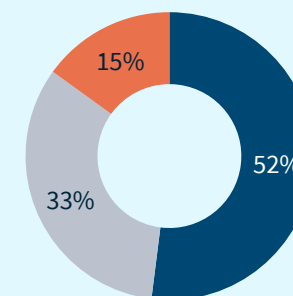
*Ik vond dit onderzoek **moeilijk** te begrijpen*

Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid

Doordat ik meedoe aan dit onderzoek heb ik geleerd over de keuzes die de overheid moet maken over dit thema

■ (Helemaal) eens
■ Neutraal
■ (Helemaal) oneens

Methodologie

Data-analyse en rapportage

- *Representativiteit.* De samenstellingen van deelnemers aan de twee panelversies van de raadpleging komen deels, maar niet geheel, overeen met de bevolkingssamenstelling van Nederland. Dat kunnen we afleiden met de standaardmethode voor het bepalen van statistische representativiteit: een χ^2 -toets. Hiermee hebben we de verdeling van de deelnemers op de kenmerken gender, leeftijd en opleidingstype vergeleken met de verdeling van de Nederlandse bevolking.
- *Opschonen.* We hanteren diverse verificatiemethoden om incomplete en dubbele deelnames te verwijderen.
- *Herwegen.* Door te herwegen zijn de resultaten van de raadpleging representatief voor de bewoners van Nederland voor de kenmerken leeftijd, gender en opleiding. Het herwegen en de methode die we hiervoor hebben gevolgd staan uitgelegd in kader 6.4.
- *Kwantitatieve analyse.* De basis voor deze rapportage is de kwantitatieve analyse van de antwoorden die deelnemers hebben gegeven op de keuzetaak (het toekennen van een inspanning aan de opties, via schuifjes en binnen een bepaald 'budget') en de aanvullende vragen.
- *Argumentenanalyse.* De kwantitatieve resultaten hebben we vervolgens van duiding voorzien op basis van een kwalitatieve analyse van de motivaties van deelnemers. Hierbij analyseren wij honderden reacties en identificeren de meest voorkomende argumenten die deelnemers gebruiken om aan opties veel of weinig punten toe te kennen. In deze rapportage laten we ook citaten zien van deelnemers aan de raadpleging. Deze zijn geselecteerd zodat ze illustratief zijn voor de hoofdargumenten.
- *Rapportage.* Deze rapportage is opgesteld door Populytics. Er hebben feedbackronds plaatsgevonden, waarbij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties input heeft kunnen geven. Populytics blijft onafhankelijk in de rapportage en verantwoordelijk voor alle uitkomsten en uitspraken.

Kader 6.4. Methode multiplicatieve weging, 'raking'

- We herwegen de resultaten omdat het aantal deelnemers met bepaalde kenmerken afwijkt van de populatie. Herwegen betekent dat we in de kwantitatieve analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Daarbij zijn geen gegevens of antwoorden weggegooid. Herwegen kan alleen als er voldoende deelnemers zijn met bepaalde kenmerken. Dit is het geval voor deze raadpleging.
- We hebben voor het herwegen de methodiek multiplicatief wegen* gebruikt (ook wel 'raking'). Om te herwegen nemen we de volgende stappen:
 1. We delen de deelnemers op in drie groepen voor opleidingsniveau (laag, middelbaar, hoog), drie groepen voor leeftijd (18 tot 35 jaar, 35 tot 65 jaar en 65 jaar en ouder) en twee groepen voor gender (vrouw en man). Er zijn dus $3 \times 3 \times 2 = 18$ subgroepen;
 2. We hebben de verdeling van de deelnemers over de groepen opleidingsniveau, leeftijd en gender vergeleken met de verdeling in de populatie van Nederland;
 3. We hebben een wegingsfactor gekoppeld aan elke subgroep. Het resultaat is een wegingsfactor die ervoor zorgt dat de antwoorden van een specifieke subgroep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze subgroep zitten.

populytics.nl